HZ. PEYGAMBER’E KARŞI VAZİFELERİMİZ

Baskı 2

2010

İÇİNDEKİLER

HZ. PEYGAMBER'E KARŞI VAZİFELERİMİZ

Hz. Peygamber'in doğumunun miladî olarak 1439. yılını kutluyoruz (1431/2010 itibariyle).

Hz. Peygamber'in peygamber oluşunun ve ilk vahiy gelişinin miladî olarak 1400. yılını kutluyoruz (1431/2010 itibariyle).

Hz. Peygamber'in vefatının üzerinden hicrî olarak 1420, miladî olarak 1378. yıl geçti (1431/2010 itibariyle).

GİRİŞ: VAZİFE KAVRAMI

Türkçede, "Ödev" ve "görev" kelimeleriyle de ifade edilen vazife; yapılması, yerine getirilmesi gerekli olan iş veya davranış demektir. Vazife kavramı, en yakın anlamıyla sorumluluk kavramını bize çağrıştırmaktadır.

İnsan ve Müslüman olarak başta Rabbimiz, sonra Peygamber Efendimize karşı olmak üzere yerine getirmemiz gereken birçok vazifemiz vardır. Burada Peygamber Efendimize karşı olan vazifelerimizi ana hatlarıyla anlatmaya çalışacağız.

I. PEYGAMBER OLDUĞUNA İMAN ETMEK

Peygamberler, Allah Teâlâ'nın kullarına emir ve yasaklarını bildirmek ve onlara hakkı, doğruyu ve yanlışı açıklamak üzere seçip görevlendirdiği ilahî elçilerdir. Peygamberler, Allah Teâlâ'nın kulları arasından seçtiği ideal anlamda örnek insanlardır.

Herhangi bir dinin, peygamberi olmadan insanlara ulaştırılması, yerleşmesi ve kurumlaşması mümkün değildir. İslâm dini de aynı şekildedir. Resulullah (sav) olmadan İslâm'ı düşünmek mümkün değildir. Çünkü İslâm, peygamberimizin şahsında açıklanmış ve hayata geçirilmiş, bizzat onun öncülüğünde kurumlaşmış bir dindir. Sünnet olmadan namaz, hac gibi en temel ibadetleri bile yapabilmemiz mümkün değildir. Onun için Hz. Peygamber buyurdu ki: "صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِى أُصَلِّى / *Beni, namazı nasıl kılıyor görüyorsanız siz de öyle namazı kılın*" (**Aynî,** *Umdetu'l-Kârî*, Ezân, 27, XXVII/145), "خُذُوا عَنِّى مَنَاسِكَكُمْ / *Hac ibadetiyle ilgili fiilleri benden öğreniniz*" (Müsned, III/318, 366). Peygamberimiz (sav) veda hutbesinde, "*Size iki şey bırakıyorum; Kur'an ve benim sünnetim. Onlara sarıldıkça hep hak yolda olursunuz*" buyurmuştur.

Hz. Muhammed'in (sav) peygamber olduğuna inanmak, iman esaslarındandır. Bu husus Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerde açıkça ifade edilmiştir. **Kur'an'da Hz. Peygamber'e imanın, Allah'a imandan hemen sonra zikredildiğini görmekteyiz**:

1) A'râf 7/158: " قُلْ يَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ **فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ** النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ / *(Ey Muhammed!) De ki: "…O halde (gelin), **Allah'a ve** O'nun sözlerine inanan **Resulüne**, o ümmî (okuması yazması olmayan) peygambere **iman edin** ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız*".

2) Teğâbun 64/8: "**فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ** وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ" / ***Allah'a, Elçisine** ve indirdiğimiz nura (Kur'ân'a) **inanın**. Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır*".

3) Nisâ 4/136: " يَاأَيُّهَا الَّذِينَ **آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ** وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا / *Ey inananlar! **Allah'a, Elçisine, elçisine** indirdiği Kitab'a ve daha önce indirmiş bulunduğu kitaba (kitap cinsine)/kitaplara **inanın**. Kim Allah'ı, meleklerini, Kitaplarını, elçilerini ve âhiret gününü inkâr ederse o, uzak bir sapıklığa düşmüştür*". ***"Ey inananlar! … inanın"***: Bu ifade ilk bakışta tuhaf gelebilir. Fakat aslında "*iman*" kelimesi, burada iki anlamda kullanılmıştır: a) Bir insanın küfürden vazgeçip iman etmesi ve ehl-i imandan sayılması. b) Bir insanın tüm kalbiyle iman etmesi ve ciddi bir şekilde ihlâsla düşüncelerini, zevklerini, sevgilerini, hayat tarzını, dostluk ve düşmanlıklarını, ilişkilerini inancına uygun bir biçime sokması, buna uygun arkadaşlıklar kurması, düşmanlıklarını ona göre ayarlaması ve tüm çabalarını inancına uygun bir yapıya sokması. Bu ayet, birinci anlamda müslüman olanlara, ikinci anlamda tam bir mümin olmalarını emretmektedir.

4) Nûr 24/62: “ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ **آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ** وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ / *Müminler o kimselerdir ki, Allah'a ve Resulüne iman ederler. …*”.

5) Hucurât 49/15: “ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ **آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ** ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ / *Mümin olanlar, ancak o kimselerdir ki, onlar, **Allah'a ve Resulüne iman ettiler**, sonra hiç bir kuşkuya kapılmadan Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat ettiler. İşte onlar, sadık olanların (doğru olanların, sözlerinde duranların, özü sözü birbirine uyanların, imanına bağlı gerçek müminlerin) ta kendileridir*”.

6) Fetih 48/8-9: “ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا (8) **لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ** وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا (9) / *(Resulüm!) Biz seni (ümmetine/hakikate) şahit, (cennetle) müjdeleyici ve (cehennemle) uyarıcı, korkutucu olarak gönderdik. (Ey insanlar!) **Allah’a ve Resulüne iman edesiniz**, Resulüne yardım edesiniz, ona saygı gösteresiniz ve sabah akşam Allah’ı tespih edesiniz diye (Peygamber’i gönderdik* ”.

7) Fetih 48/13: “وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا” / *Kim Allah’a ve Resulüne inanmazsa (bilsin ki), Biz kâfirler için alevli bir ateş hazırlamışızdır*”.

Peygamber efendimiz (sav) buyurdu ki: “ بُنِيَ الإِسْلامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ **وَأَنّ مُحَمّدَاً رَسُوْلُ اللهِ**، وَإِقَامِ الصّلاَةِ، وَإِيْتَاءِ الزّكَاةِ، وَحَجّ البَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ / *İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve **Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahadet etmek**, namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, Beyt’i haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak*” (Buhârî; Müslim).

İslam bilginleri ilgili ayet ve hadisleri dikkate alarak imanın ve İslam’ın şartları belirtmişlerdir. Hz. Muhammed’in (sav) peygamber olduğuna iman edilmesi, iman esasları içerisinde genel olarak “peygambere inanmak” şeklinde geçmekte, İslam’ın şartları içerisinde ise “kelime-i şehâdet” içinde geçmekte, ayrıca kelime-i tevhîd içinde de geçmektedir.

İmanın şatları: 1) Allah’a inanmak, 2) Meleklerine inanmak, 3) Kitaplarına inanmak, 4) Peygamberlerine inanmak, 5) Âhiret gününe (Öldükten sonra dirilmeye) inanmak, 6) Kadere, hayır ve şerrin yaratıcısının Allah olduğuna inanmaktır.

İslam’ın Şatları: 1) Kelime-i şehâdet getirmek, 2) Namaz kılmak, 3) Oruç tutmak, 4) Zekât vermek, 5) Hacca gitmektir. **Kelime-i şehâdet**: “أَشْهَدُ أَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا للّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ / Ben şehadet ederim (şahitlik ederim yani kesinlik bir bilgi ile inancımı dile açıklarım) ki, Allah’tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki, Muhammed O’nun kulu ve elçisidir (peygamberidir)”.

Kelime-i Tevhîd: “لَا اِلَهَ اِلَّا اللّهُ مُحمَّدٌ رَسُولُ اللّهِ / Allah'tan başka ilâh yoktur, Muhammed O’nun Resulüdür”.

Hz. Peygamber’e iman, onun sadece bir peygamber olduğuna imanın ötesinde bir anlam ifade etmektedir. Bu da onun Allah’tan alıp bize bildirdiklerinin bütününü, bununla ilgili olarak, her türlü emir, yasak, öğüt, uygulama, yorum ve açıklamalarının doğruluğunun kabulünü, kısacası onun her bakımdan örnek alınmasını da gerektirir.

Hz. Peygamber buyurdu ki: “*Bana, Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Elçisi olduğuna şahadet edinceye kadar insanlarla savaşmam emredildi*” (Buhârî; Müslim)

Hz. Peygamber’in risalet ve nübüvvetinin (peygamberliğinin), Allah katından verilmiş bir hak olduğunu içinde şüphe bulunmayan kesin tasdik ile tasdik etmek ve gereğini yapmak O’na imandandır. Hz. Peygamber’in, Allah’ın kendisine bildirdiği meydana gelmiş ve gelmemiş şeylerden haber verdiklerinin hepsine iman etmek, kişinin imanının tam olması için şarttır.

Hz. Peygamber, kendisini görmediği halde kendine inanlarla ilgili olarak buyurdu ki:

“*Beni görerek bana iman edene bir kere ne mutlu! Beni görmeden iman edene yedi kere ne mutlu*” (Albânî, *es-Silsiletu’s-Sahîha*, III/45).

Hz. Peygamber bir gün, “*Kardeşlerimizi görmüş olmayı çok arzu ederdim*” buyurdu. Ashap, “*Ey Allah'ın Resulü! Biz senin kardeşlerin değil miyiz?*” dediler. Hz. Peygamber, “*Siz benim ashabımsınız (arkadaşımsınız, dostumsunuz), kardeşlerimiz ise henüz gelmemişlerdir*” buyurdu. Ashap, “*Peki ümmetinden henüz gelmemiş olanları (ahirette) nasıl tanıyacaksın ey Allah'ın Resulü?*” dediler. Hz. Peygamber, “*Bir adamın, alnı ve ayakları beyaz olan atları, siyah ve koyu renkli atlar arasında bulunursa o adam kendi atlarını tanımaz mı, ne dersiniz?*” buyurdu. Ashap,

"*Tanır ey Allah'ın Resulü*" dediler. Hz. Peygamber, "*Onlar abdest aldıklarından ötürü yüzleri, kolları ve bacakları nurlu geleceklerdir ve Ben (ahirette Bana verilecek olan) Havz'a (havuza yani Havz-ı Kevser'e) onlardan önce varmış olacağım ...*" buyurdu (Müslim).

II. İTAAT ETMEK VE TÂBİ OLMAK, İSYAN ETMEMEK

A. İtaat Etmek

İtaat etmek; sözlükte, söz dinlemek, boyun eğmek, verilen buyruğa uymak anlamlarına gelmektedir. İtaatte; söze (emir ve yasaklara) uymak; severek, isteyerek boyun eğmek; kabul etmek anlamları vardır. İtaatin zıttı; isyandır yani itaatsizlik, emre karşı gelmek, ayaklanmaktır, ikrahtır yani iğrenmek, tiksinmek, bir işi istemeyerek yapmak, birine zorla iş yaptırmak veya muamele yapmaktır.

Kur'an'da bize örnek olarak gösterilen (Ahzâb 33/21), büyük bir ahlak üzere olduğu belirtilen (Kalem 68/4) Hz. Peygamber'e itaat etmemiz emredilmiş ve aşağıdaki ayetlerde görüleceği üzere itaat pek çok yerde Allah'a itaat ile birlikte zikredilmiştir. Böylece Hz. Peygamber'e itaatin, Allah'a itaat demek olduğu defalarca vurgulanmıştır. Hz. Peygamber'e itaat, hayatında olduğu gibi, ölümünden sonra da farzdır. Ona **itaat, ancak sünnetine uyularak gerçekleşir**. Nitekim Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "*Bana itaat eden, Allah'a itaat etmiş, bana isyan eden de Allah'a isyan etmiş demektir. Bana itaat eden, benim sünnetime uyan kimsedir*".

Hz. Peygamber'e itaatle ilgili ayetler:

1) Nisâ 4/64: " **وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ** بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا / *Biz hiç bir peygamberi, Allah'ın izni ile, kendisine itaat olunmaktan başka bir gaye ile göndermedik. …*".

2) Nisâ 4/80: "مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا / *Kim peygambere itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim itaatten yüz çevirirse (bilsin ve aldırmayasın ki, Resulüm), Biz seni üzerlerine bekçi göndermedik*". Yüce Allah'ın, kendisine itaatle Peygamberine (sav) itaati yan yana getirmesi, Resûlullaha itaatin önemini gösterir.

3) Âl-i İmrân 3/31-32: " قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (31) قُلْ **أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ** فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ (32) / *(Resulüm!) De ki: "(Ey insanlar!) Eğer Allah'ı seviyorsanız, gelin bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Gafurdur; günahları çok affeder, Rahimdir; merhameti boldur". (Resulüm!) De ki: "**Allah'a ve Peygambere itaat ediniz**. Şayet yüz çevirirlerse, bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez*". Bu ayette, Allah sevgisinin, Hz. Peygamber'e itaate bağlanmış olması çok dikkat çekicidir. Ayetteki hitap, sebeb-i nüzulünden de anlaşıldığı gibi özellikle inanmayanlara olduğu için, Hz. Peygamber'e iman ve itaat olmadan Allah'a iman, O'nu sevme ve O'na itaat iddiası geçerli bir iddia olarak kabul edilmemelidir.

4) Âl-i İmrân 3/132: "وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ / *Allah'a ve Peygambere itaat edin ki merhamete (acımaya, şefkate, korumaya, esirgemeye, iyiliğe) nail olasınız*".

5) Nisâ 4/59: " يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا **أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ** وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا / *Ey iman edenler!* ***Allah'a itaat edin*****,** ***Peygambere*** *ve ulü'l-emre (sizden buyruk sahibi olanlara, idarecilere ve âlimlere)* ***itaat edin****. Herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düştüğünüzde; eğer gerçekten Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız onu Allah'a ve Resulüne götürün. İşte bu daha iyi ve sonuç bakımından daha güzeldir*".

6) Mâide 5/92: "**وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ** وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ" / ***Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin*** *ve onlara karşı gelmekten sakının. Eğer ona sırtınızı dönerseniz bilin ki Peygamberimizin görevi sadece tebliğden ibarettir*".

7) Nûr 24/54: " قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ / *(Resulüm!) De ki: "Allah'a itaat edin; Peygambere itaat edin". Eğer yüz çevirirseniz, (şunu) bilin ki, O Peygamber, kendisine yükletilenden (tebliğ görevini yapmaktan), siz de kendinize yükletilenden (tebliğ edilen görevleri yerine getirmekten) sorumlusunuz. Eğer O'na itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz, Peygambere düşen sadece, apaçık tebliğdir*".

8) Muhammed 47/33: "يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ" / *Ey inananlar! Allah'a ve Resulüne itaat edin. Amellerinizi boşa çıkarmayın*".

9) Tegâbun 64/12: "وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ" / *Allah'a itaat edin, resulüne itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki Elçimizin görevi sadece açık bir tebliğden ibarettir*".

10) Enfâl 8/1: " يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ **وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ** إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ / *… Siz gerçek müminler iseniz Allah'a karşı gelmekten sakının, birbirinizle aranızı düzeltin,* ***Allah'a ve Resulüne itaat edin***".

11) Enfâl 8/20: "يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ" / *Ey iman edenler! Allah'a ve Resulüne itaat edin ve (Kur'an'ı ve öğütlerini) işittiğiniz hâlde ondan yüz çevirmeyin*".

12) Enfâl 8/46: "وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ" / *Allah'a ve Peygamberine itaat edin, sakın birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya kapılıp zaafa, başarısızlığa düşersiniz ve rüzgârınız (gücünüz, devletiniz, devletinizin kudreti) elden gider. Bir de sabredin. Doğrusu Allah sabredenlerle beraberdir*".

13) Mücâdele 58/12-13: " يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةً ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (12) ءَأَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ **وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ** وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (13) / *(Ey iman edenler!) … Allah'a ve Resulüne itaat edin…*".

14) Hucurât 49/14: " قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ **وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا** إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ / *…Eğer Allah'a ve Resulüne itaat ederseniz, (Allah) sizin amellerinizden (yaptığınız iyi işlerin mükâfatından, karşılığından) hiçbir şeyi eksiltmez, zayi etmez*".

15) Tevbe 9/71: " وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ **وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ** أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ / *Mümin erkeklerle mümin kadınlar birbirinin velileridir (yardımcıları, destekleyicileri ve Allah için dost ve yakınlarıdırlar). İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar, namazı gereği üzere kılarlar, zekâtı verirler.* ***Allah ve Resulüne itaat ederler****. İşte onlara Allah merhamet edecektir (rahmetiyle bağışlayacaktır). Çünkü Allah Azizdir; üstün kudret sahibidir, Hakîmdir; tam hüküm ve hikmet sahibidir*".

16) Nûr 24/56: "وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ **وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ** لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ" / *(Ey müminler!) Namazı hakkıyla ifa edin, zekâtı verin,* ***Peygambere itaat edin*** *ki merhamete (acımaya, şefkate, korumaya, esirgemeye, iyiliğe) mazhar olasınız*".

17) Haşr 59/7: " مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ **وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا** وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ / … *Peygamber size ne (emir) verirse onu alınız, tutunuz; O sizi neden men ederse onu terk ediniz…*". Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Size emrettiğim bir şeyi mümkün olduğunca uygulamaya çalışın, yasakladığım bir şeyden de kaçının*". İbn Mesûd (ra) bir defasında hutbede "*Allah şöyle şöyle (İslamî ölçülere uygun olmayan) elbise giyen kadınları lanetlemiştir (merhametinden yoksun bırakmıştır, onlara öfkelenmiştir)*" dedi. Onun bu hutbesini dinleyen bir kadın, kendisine gelerek, "*Bu söylediğini nereden aldın? Ben bu dediklerini Kur'an'da görmedim*" deyince, İbn Mesud (ra), "*Şayet sen Kur'an'ı dikkatlice okumuş olsaydın muhakkak onu bulurdun, sen bu ayeti (Haşr 59/7) hiç okumadın mı?*" diye cevap verir. Kadın "*Evet okudum*" deyince de İbn Mesud (ra), "*Resulullah böyle davranmayı men etmiş ve böyle davranan kadınlara Allah'ın lanet ettiği haberini bize vermiştir*" dedi. Bunun üzerine kadın, "*Evet şimdi anladım*" dedi. Merhum Muhammed Hamidullah der ki: Teamüle (öteden beri olagelen davranışa) ve hukukî anlayışa göre elçi, onu gönderen gibi addedilir, elçinin sözü, onu memur edenin şahsen söylediği söz gibi kabul edilir. Bunun için Kur'an'da "*Peygamber size ne verdiyse onu alın ve size neyi yasakladıysa ondan da sakının*" buyruluyor.

Allah'a ve peygamberine itaat etmek cennete, aksi ise cehenneme götürür. Cehennem azabına maruz kalan kâfirler "*Keşke Allah'a itaat etseydik, keşke Peygambere itaat etseydik*" diyeceklerdir ama son pişmanlık fayda vermeyecektir:

18) Nisâ 4/13-14: " تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ **وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ** يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (13) وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ (14) / *İşte bunlar (buraya kadar belirtilen hükümler yani yetim hakkının korunması, mihir ve mirasın paylaştırılmasıyla ilgili hükümler) Allah'ın sınırlarıdır (hükümleridir, yasalarıdır).* ***Kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse***

Allah onu, içinden ırmaklar akan cennetlere ebedî kalmak üzere yerleştirir. İşte en büyük başarı, kurtuluş da budur. Kim Allah'a ve Peygamberine baş kaldırır ve Allah'ın koyduğu sınırları (hükümleri, yasaları) çiğnerse çiğnerse, Allah onu, temelli kalacağı cehenneme sokar. Alçaltıcı azap onadır".

19) Nisâ 4/69: " **وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ** فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا / ***Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse****, işte onlar Allah'ın kendilerine nimetler verdiği peygamberler, sıddıklar (dosdoğrular, sözü ile işi bir olanlar, dürüst ve erdemli olanlar, kullukta sadakat gösterenler), şehitler ve salihlerle birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır!*". Abdullah bin Zeyd el-Ensârî (ra), bir gün Hz. Peygamber'e (sav) gelip dedi ki: "*Ey Allah'ın Resulü! Şüphesiz ki sen benim için kendi öz canımdan da sevgilisin. Şüphesiz ki sen benim için çocuklarımdan daha sevgilisin. Ben evde bulunurken seni hatırlıyorum, gelip seni görmeden edemiyorum. Benim de öleceğimi, senin de öleceğini hatırlayınca biliyorum ki sen cennete gireceğin vakit, diğer peygamberlerle birlikte yükseklerdesin. Ben ise cennete girecek olsam dahi, seni görmeyeceğimden korkuyorum*". Peygamber (sav) ona cevap vermedi. Nihayet Cebrail (as) bu ayeti indirdi (Heysemî, *Mecmâu'z-Zevâid*, VII/7; Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, V/271).

20) Nûr 24/52: "وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ / *Kim Allah'a ve Resulüne itaat eder, (yaptığı günahlardan ötürü) Allah'tan korkar ve (geri kalan ömründe günahlardan uzaklaşarak Ona karşı gelmekten) sakınırsa, işte ebedî başarı ve mutluluğa, kurtuluşa erenler onlar olacaktır*".

21) Fetih 48/17: " لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ **وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ** يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا / *(Savaşa katılmama konusunda) köre güçlük (sorumluluk, zorlama) yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya güçlük yoktur.* ***Kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse****, Allah onu, içinden ırmaklar akan cennetlere yerleştirir. Kim de itaatten yüz çevirirse onu gayet acı şekilde cezalandırır*".

22) Furkân 25/26-29: " اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا (26) وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ **يَالَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا** (27) يَاوَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا (28) لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا (29) / *O gün (göğün bulutlarla yarılıp parçalandığı ve meleklerin bölük bölük indirildiği kıyamet günü) gerçek hükümranlık (egemenlik, hâkimiyet) Rahmân'ındır ve kâfirlere zorlu bir gün olacaktır. O gün zalim, (çaresizlik içinde pişmanlıktan) parmaklarını ısırıp şöyle diyecektir: "****Eyvah! Keşke o Peygamberle birlikte (Allah'a) bir tutmuş olsaydım*** *(peygamberin gösterdiği yolu tutmuş olsaydım). Eyvah! Keşke falanı dost edinmeyeydim! Vallahi bana gelen zikirden (öğütten, Kur'ân'dan) beni o uzaklaştırdı. Zaten Şeytan, insanı (işte böyle uçuruma sürükleyip sonra da) yüzüstü, yalnız bırakır*".

23) Ahzâb 33/64-71: " إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا (64) خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا (65) **يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَالَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا** (66) وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا (67) رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا (68) يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا (69) يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا (70) يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ **وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا** (71) / *Allah kâfirlere lânet etmiş (rahmetinden yani merhametinden, acımasından, ihsanından, esirgemesinden kovmuş) ve onlara alevli, şiddetli, çılgın bir ateş hazırlamıştır. Onlar onun içinde devamlı kalacak ve kendileri için ne bir koruyucu, ne de bir yardımcı bulamayacaklardır.* ***Yüzleri ateşte evirilip çevrildiği gün şöyle derler: "Ah! Ah ne olurdu. Keşke Allah'a itaat etseydik, keşke Peygambere itaat etseydik!*** *Ey Ulu Rabbimiz, sözün doğrusu, biz önderlerimizin ve büyüklerimizin dediklerine uyduk, ama onlar bizi yoldan saptırdılar. Ey Ulu Rabbimiz! Onlara azabın katmerlisini ver, en dehşetli lânetle lânet et onlara!". Ey iman edenler! (İftira ederek) Musa'ya eziyet edenler (İsrailoğulları) gibi olmayın. Eziyet ettiler de, Allah onu, onların dediklerinden akladı, beri olduğunu ortaya koydu. O, Allah nezdinde itibarlı bir kişi idi. Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve hep doğru söz söyleyin ki Allah da işlerinizi ve hallerinizi düzeltsin, günahlarınızı mağfiret buyursun.* ***Kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse,*** *pek büyük bir mutluluk ve başarıya nail olmuş olur*". "***Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın***"**:** Bu âyet de Resulullah'ın Zeyneb'le evlenmesinden dolayı edilen sözler üzerine, bir rivayette de "İfk" meselesi üzerine inmiştir deniliyor. Musa'ya verilen bu eziyet hakkında da çeşitli rivayetler ileri sürülmüştür. 1) Hz. Musa, çok edepli bir kişi olduğu için, pek sıkı örtünüp bedenini

kimseye göstermediğinden dolayı, İsrailoğullarından birtakım kimseler "Bu neye bu kadar örtünüyor? Mutlaka vücudunda bir ayıp veya bir felaket, hastalık var" diye söz etmişler, sonra da bir gün ıssız yerde elbisesini bir taşın üzerine koymuş yıkanırken Allah tarafından taşın yuvarlanmasıyla bastonunu kapıp onu izlerken büyük bir kalabalık rast gelip kendisini Allah'ın yarattığı en güzel bir vücut ile görüvermiştir. 2) Kardeşi Harun'u öldürdü demişlerdir. 3) Haşa zina etti demek istemişlerdir. Karun azdığı zaman sürtük bir kadına birçok mal vererek Hz. Musa'ya nefsiyle iftirada bulunmak üzere teşvik ve sevk etmiş fakat sonunda kadın Karun ile aralarında geçen macerayı, itiraf edivermiştir. Ki Allah onu onların dediklerinden ibra etti, temize çıkardı. Onu lekelemek isterlerken Allah kendilerini rezil ve rüsva etti. Bu olayı hatırlatan Mevla'mız bizi,"Ey Müslümanlar! Yahudiler gibi davranmayın. Peygamberinize, İsrailoğullarının Hz. Musa'ya davrandıkları gibi davranmayın" diye uyarıyor. Hz. Musa, İsrailoğulları için büyük nimetti. Onların bir millet olarak kazandıkları (Firavunun zulmünden kurtulmaları gibi) ne varsa Hz. Musa sayesinde olmuştur. Aksi takdirde onlar Mısır'da çok kötü akıbete uğrarlardı. Buna rağmen Hz. Musa'ya karşı nankörlük yaptılar. Kur'an, İsrailoğullarının bu nankörlüğüne değinerek Müslümanları şöyle uyarmaktadır: Muhammed'e (as) böyle davranmaktan sakının, aksi takdirde Yahudilerin akıbeti ile karşılaşırsınız (zillet ve yoksulluğa, Allah'ın gazabına uğrarsınız. Bkz. Bakara 2/61; Âl-i İmrân 3/112). Hz. Peygamber de bu konuya birçok defa değinmiştir. Bir defasında, Hz. Peygamber Müslümanlar arasında bazı malları paylaştırıyordu. İnsanlar paylaştırmadan memnun olmayınca içlerinden biri "*Muhammed, taksiminde Allah'ı ve ahiret gününü hesaba katmıyor*" dedi. İbn Mesud (ra) bunu duydu ve Hz. Peygamber'e haber verdi. Hz. Peygamber "*Allah Musa'ya rahmet etsin. O bundan daha ağır suçlamalara maruz kalmış, fakat sabretmişti*" buyurdu (Müsned; Tirmizî; Ebû Dâvûd).

Hiç şüphesiz **ayetlerde sözü edilen itaat, sadece Yüce Allah'ın Ona indirdiği Kur'an emirlerine itaat değildir**. Çünkü bu durumda Kur'an'ın pek çok yerinde peygambere itaatin Allah'a itaat ile birlikte zikredilmesinin bir anlamı kalmazdı. Bu sebeple hadis-i şerifler, alelade bir insan sözü değil, Yüce Allah'ın emri ile kendisine itaat etmekle yükümlü olduğumuz bir zatın sözleridir. Nitekim Kur'an'ın ilk muhatapları olan ashap da bunu böyle anlamış ve Hz. Peygamber'in bütün emirlerini titizlikle uygulamaya, bilmedikleri her hususu ondan sorup öğrenmeye çalışmışlardır.

Hz. Peygamber'e itaatle ilgili hadis-i şerifler:

1) "*Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş demektir. Bana isyan eden Allah'a isyan etmiş olur*" (Buhârî; Müslim).

2) "*Size bir şey emredersem, ondan gücünüzün yettiği kadarını yapın, size menettiğim şeyden de vazgeçin*" (Müslim).

3) Hz. Peygamber: "*Ümmetimin hepsi cennete girecektir. Ancak kabul etmeyenler girmeyecektir*" buyurdu. Sahabîler: "*Allah'ın Resulü! Kimler kabul etmeyecekler?*" diye sordular. Resûlullah (sav): "*Kim bana itaat ederse cennete girecektir. Kim de bana isyan ederse benim davetimi kabul etmemiş olur*" (Buhârî).

4) "*Herhangi birinizi koltuğuna yaslanmış olarak, benim emrettiğim veya yasakladığım bir husus ona gelince: Bilemem, biz Allah'ın kitabında ne bulursak ona tabi oluruz derken görmeyeyim*" (Ebû Dâvûd; İbn Mâce).

5) "*Haberiniz olsun! Resulün haram kıldığı, Allah'ın haram kıldığı gibidir*" (Hâkim; Tirmizî; İbn Mâce).

B. Tâbi Olmak

Tâbi olmak ve ittiba; sözlükte, ardından/izinden yürümek, uymak, taklit etmek, birinin kontrolü altına girmek, bir şeye veya bir kimseye bağlı olmak anlamlarına gelmektedir. İttiba; itaat etmenin fiiliyata, eyleme dökülmesi, somutlaşmasıdır. Tabi olmada, ittibada; itaatin fiilî/fizikî tezahürü vardır yani örnek almak, amel olarak uymak anlamı vardır. Hz. Peygamber'in üsve-i hasene (en güzel örnek, model) olması da bununla ilgilidir. İttibanın zıttı muhalefettir yani kabulsüzlüktür, karşı durmadır, uyuşmazlıktır, zıt gitmektir, zıddiyettir, muvafık olmamaktır; isyandır yani itaatsizlik, emre karşı gelmek, ayaklanmaktır.

Müslüman'ın, Hz. Peygamber'in yoluna uyması, onun izinin takip edilmesi, inanç, söz ve davranışta getirdikleriyle amel etmesi gerekir. Bu, Allah'ın sevgisini, rızasını ve mağfiretini elde etmeye vesile olur: " قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (31) قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ (32) / *(Resulüm!) De ki: (Ey insanlar!) Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Gafurdur; günahları çokça affeder, Rahimdir; merhameti boldur. (Resulüm!) De ki: Allah'a ve Peygambere itaat ediniz. Şayet yüz çevirirlerse, bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez*" (Âl-i İmrân 3/31-32). Hz. Peygamber'e uymak, getirdiklerine rıza göstermekle olur.

Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Benden sonra yaşayanlarınız, birçok ihtilaf görecekler. Benim sünnetime (yoluma, söz ve davranışlarıma) ve doğru yolda olan Hulefa-i Râşidîn'in (Benden sonra Müslümanların başına geçecek doğru yolda olan, doğruya ve hakka sımsıkı sarılan, kemale ermiş devlet başkanlarının) sünnetine, dişlerinizle ısırırcasına (sımsıkı) sarılın*" (Hâkim, *el-Mustedrek*).

Hz. Peygamber'in emrine karşı çıkmaktan sakınılmalıdır. Ona karşı çıkılmasında dinden çıkma vardır. Yüce Allah buyurdu ki: " قُلْ يَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ **وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ** / … *Ona uyun ki doğru yolu bulasınız*" (A'râf 7/158). Bu ayet, Allah'ın kendisinden hidayet isteyene, Peygamberine (sav) uyması için verdiği emridir. Onun emrine karşı çıkana sadece doğru yoldan çıkma ve pişmanlık vardır.

C. İsyan ve Muhalefet Etmemek

İttibanın zıttı, muhalefettir, isyandır. Yüce Allah, Kur'an'da Hz. Peygamber'e itaati emrettiği gibi, ona isyanı yasaklamış ve isyan edenlerin kötü akıbetini belirtmiştir. Onun için Hz. Peygamber'in emrine karşı gelmekten ve ona isyan etmekten tamamen sakınmak gerekir. Aksi yapılan amelleri boşa götürür ve cehennemi gerektirir:

1) Nisâ 4/14: "وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ" / *Kim Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve Allah'ın koyduğu sınırları (hükümleri, yasaları) çiğnerse, Allah onu, temelli kalacağı cehenneme sokar. Alçaltıcı azap onadır*".

2) Nisâ 4/115: " وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا / *Kim kendisine hidayet (doğru yol) belli olduktan sonra Peygambere karşı gelir (muhalefette bulunur) ve müminlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu döndüğü yolda (kendi haline) bırakırız ve cehenneme sokarız. Ne kötü bir gidiş yeridir orası!*".

3) Enfâl 8/12-14: " إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَأُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ (12) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ **وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ** (13) ذَلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ (14) / *Hani Rabbin (Bedir savaşında) meleklere vahyediyordu ki: "Muhakkak Ben sizinle beraberim, haydi siz de müminlere (moral vererek) sebatlarını sağlayın. Ben kâfirlerin kalplerine korku salacağım. Haydi, vurun onların boyunlarının üstüne, vurun onların bütün parmaklarına!". Bu, onların Allah'a ve Resulüne karşı gelmelerindendir. **Kim Allah'ın ve Resulüne karşı gelirse (bilsin ki) Allah'ın cezası şiddetlidir**. İşte bunu (bugünkü azabınızı) tadın. Doğrusu kâfirlere bir de cehennem azabı vardır*". **Bedir gazvesi** 2/624'de vuku buldu. Üç yüz beş müslümana karşı bin kişilik sayısal üstünlüklerine rağmen müşrikler ağır yenilgiye uğradılar, birçoğu ileri gelenleri olmak üzere yetmiş ölü verdiler. Azılı İslâm düşmanlarından Ebû Cehil ve Ukbe b. Ebû Muayt da öldürülenler arasındaydı. Bir o kadar müşrik de esir düştü. Müslümanlar ise on dört şehit vermişlerdi. Elde edilen ganimet eşit olarak paylaştırılmıştı. Medine'ye getirilen esirlere iyi muamele edilmesi emredilmişti. Bunlardan bir kısmı karşılıksız, bir kısmı fidye (bedel) mukabilinde, bir kısmı da on müslüman çocuğa okuma yazma öğretme karşılığında serbest bırakılmışlardır. Bedir zaferi, müslümanları büyük bir sevince boğmuştu. Eğer kaybetselerdi, belki de İslâm yayılma imkânını sonsuza kadar bulamayacaktı.

4) Cin 72/23: " قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا (22) إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ **وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا** (23) / *(Resulüm!) De ki: Şüphesiz (isyan edersem) beni Allah'tan (Onun vereceği cezadan) hiçbir kimse asla koruyamaz ve yine asla Ondan başka bir sığınacak da bulamam. (Benim görevim, yaptığım) ancak Allah'tan gelenleri tebliğdir. **Kim Allah'a ve Elçisine isyan ederse**, ona içinde sürekli kalacakları cehennem ateşi vardır*".

5) Mumtehine 60/12: “ يَاأَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ **وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ** فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ / *Ey peygamber! İnanan kadınlar Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamaları, hırsızlık yapmamaları (ihtiyaçları dışında kocalarının mallarını onlardan izinsiz harcamamaları), zina etmemeleri çocuklarını (özellikle de kız çocuklarını) öldürmemeleri (meşru ve gayr-i meşru çocuklarını düşürmemeleri), elleriyle ayakları arasında (hiç yoktan) bir iftira uydurup getirmemeleri (başka kadınlara iftira atmamaları ve gayr-i meşru çocuklarını kocalarına nispet etmemeleri) ve* ***Sana hiçbir marufta*** *(meşru, iyi, yararlı, uygun ve güzel kabul edilen hususlarda)* ***isyan etmemeleri*** *şartıyla sana biat etmeye (söz ve teslimiyete) geldikleri zaman biatlerini kabul et ve Allah'tan onların bağışlanmalarını dile. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir*”. Bu ayet 8/630’de Mekke'nin fethinden az bir zaman önce nazil olmuştur. Mekke'nin fethinden sonra Kureyşliler biat etmek için kitleler halinde Hz. Peygamber’e gelmişlerdir. Hz. Peygamber Safa dağında erkeklerden biat almış ve kadınlardan biat alması için de Hz. Ömer'i vekil tayin ederek, O'na “*Bu ayette beyan edilen hususlar üzerine o kadınlardan biat al*” demiştir. Daha sonra Medine'ye gelen Hz. Peygamber, Ensar'ın kadınlarının bir eve toplanmalarını emretmiş ve yine biat alması için Hz. Ömer'i görevlendirmiştir. Bir bayram gününde erkeklere hutbe verdikten sonra, Hz. Peygamber kadınların yanına gitmiş, onlara da bir hutbe verdikten sonra bu ayeti okuyarak, ayetteki hususlar üzerine ahit almıştır. Bu vakalar dışında da kadınlar tek tek yahut toplu olarak Hz. Peygamber’in huzuruna gelerek biat etmişlerdir. ***“marufta isyan etmemeleri”:*** Ayette kadınlar arasında yaygınlaşmış bulunan ahlâkî olmayan birtakım davranışlar belirtilerek, bu davranışlardan uzak durmaları konusunda mümine kadınlardan söz alınmıştır. Ancak müspet bakımdan “*şu şu iyilikleri yapın*” şeklinde bir liste verilmemiştir. Sadece Resule maruf işlerde uymaları istenmiştir. **Maruf işlerin Allah'ın sadece Kur’an'da bildirdikleri olmadığı açıkça ortadadır**. Çünkü o takdirde bu cümle “*Allah'a itaatsizlik yapmayacaksınız*” şeklinde olmalıydı. Bu ifadeden toplumun ıslahı ile ilgili olarak Hz. Peygamber’e geniş bir yetki tanındığı ve Onun tüm emirlerine, Kur’an'da bildirilsin, bildirilmesin uyulmasının vacip olduğu anlaşılmaktadır. Hz. Peygamber bu yetkisine dayanarak sadece Kur’an'da zikredilen o dönem Arap toplumunda kadınlar arasında yaygın kötü davranışlardan vazgeçmeleri hususunda biat almakla yetinmeyip, Kur’an'da belirtilmeyen hususlarda da biat almıştır. Mesela: i) Hz. Peygamber, Hz. Ömer'i kadınlardan biat alması için görevlendirdiğinde O'na, biat alırken, kadınları ölülerinin ardından bağırarak ağlamaktan men etmesini söylemiştir. Çünkü cahiliye döneminde kadınlar ölülerinin ardından bağıra bağıra ağlarlar, elbiselerini yırtarlardı. Hz. Ömer, kadınları yüzlerini tırmalayıp, elbiselerini parçalamaktan men etmiştir. Hz. Peygamber kadınlardan biat alırken, ayrıca onlardan kendileriyle evlenmeleri haram olmayan erkeklerle (tahrik edici) konuşmamaları hususunda da biat almıştır. ii) Hz. Peygamber bir kadının mahrem olmayan bir erkekle yalnız başına konuşamayacağını söyleyince Abdurrahmân b. Avf (ra), “*Ya Resulallah! Bazı zamanlar ben evde değilken, beni görmeye misafir gelir*” demiştir. Bunun üzerine Hz. Peygamber, “*Ben bunu kastetmiyorum. Bir kadının eve gelen bir misafire “Evin erkeği yok” demesinde bir sakınca görülmez*” buyurmuştur.

6) Ahzâb 33/36: “ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا / *Allah ve Resulü bir işte hüküm verdiği zaman, artık mümin bir erkek ve kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne isyan ederse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur*”. **Nüzul sebebi:** İslâm'dan önceki Câhiliyye döneminde yaşayan güçlü örf ve geleneklerden biri üst tabakaya mensup, asil ve zengin kızların fakir veya kölelerle evlenmemesiydi. Hz. Peygamber’in en önemli tebliğ metotlarından biri; Allah tarafından gelen emir ve yasakları önce kendisinde uygulamasıydı. Şayet bunları kendi şahsında uygulama imkânı yoksa veya böyle bir imkân bulamamışsa, o emir ve yasakları en yakın akrabasında uygulaması idi. O, insanları bir tarağın dişleri gibi eşit kabul ediyordu. Ona göre, Allah korkusu ve takvadan başka hiç bir faktör insanlara ayrıcalık getirmemeliydi. Nitekim Kur’ân’da bu konuda şöyle buyrulmaktadır: “ يَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ“ / *Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden (Âdem ile Havva’dan) yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi şubelere, milletlere (çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan; aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluklarına) ve kabilelere (boylara;*

aynı soydan olup beraber yaşayan insanlara) ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli ve en üstün olanınız, takva bakımından en üstün olanınızdır (Allah'tan en çok korkanınızdır). Şüphesiz Allah, her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilendir, her şeyden haberi olandır" (Hucurât 49/13). Buna göre Câhiliyye döneminden beri devam edip gelen imtiyazlı sınıf hâkimiyeti ortadan kalkmalıydı. İslâm toplumu, eşitlik ve adalet üzerine kurulmalıydı. Bunun için de en hassas konulardan biri olan evlilikle bu iş gerçekleşmeliydi. Medine'ye hicret eden halası Ümeyme binti Abdülmuttalib'in kızı ve Abdullah b. Cahş'ın kız kardeşi olan Hz. Zeyneb binti Cahş, bu iş için bulunmaz bir fırsattı. Hz. Peygamber, Hz. Zeyneb'in evliliğinden söz edildiği bir günde, eski ve kötü âdetin kaldırılma zamanının geldiğine hükümederek Hz. Zeyneb'i evlatlığı Hz. Zeyd için istedi. Fakat ne Hz. Zeynep, ne de kardeşi Hz. Abdullah b. Cahş, soylu ve hür bir kadının azat da edilmiş olsa bir köle ile evlenme teklifini hoş karşılamadılar. İkisi de dayı oğulları olan Allah'ın elçisine böyle birinin kendileri için uygun olup-olmayacağını sordular. Onlara göre eşraftan birinin kızı azat edilmiş bir köle ile evlenemezdi. Hz. Zeynep daha da ileri giderek kendisinin böyle biri ile evlenemeyeceğini söylüyordu. Resûlüllah (sav), Hz. Zeyd'in İslâm'daki ve kendi yanındaki değerini onlara anlattı, onun ana ve baba tarafından da soylu bir kimse olduğunu söyledi. Ancak onlar, Allah elçisine olan derin sevgi ve muhabbetlerine ve ona itaat etme konusunda son derece titiz davranmalarına rağmen bu evliliğin gerçekleşmesini istemiyorlardı. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu. Bunun üzerine Hz. Zeynep, Allah ve Resulünün emrine itaat etmek için Hz. Zeyd ile olan evliliğe razı oldu. Ayetin özel bir olay üzerine nazil olmuş olması hükmünün genel olmasına mani değildir.

7) Nûr 24/63: " لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا **فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ** / *(Ey müminler!) Peygamberin (sizi) çağırmasını aranızda birbirinizi çağırmanız gibi tutmayın yani davetine hemen koşun ve izinsiz ayrılmayın (Veya: Peygamberi çağırırken, kendisiyle konuşurken O'na kendi aranızda birbirinize seslendiğiniz gibi eslenmeyiniz. Yahut: Peygamberin duasını aranızda birbirinize ettiğiniz dua gibi farz etmeyin). Allah elbette sizden birbirini siper edinerek (gizlice savaştan veya hutbeden yahut Peygamberin yanından) sıvışıp gidenleri (münafıkları) bilir. Öyleyse* ***Onun emrine muhalefet edenler, başlarına (dünyada) bir fitne (ve belâ) gelmesinden veya (ahirette) elem dolu bir azaba uğramaktan (korkup) sakınsınlar***". Resulullahın çağrısına uymak farzdır. Müminler, Hz. Peygamber'e hitap eder veya ondan bahsederken sadece ismini zikretmekle kalmayıp onun nübüvvet makamını ifade eden, "*Resulullah*, *Rasûl-i Ekrem*, *Peygamber Efendimiz*" gibi bir vasfını söylemelidirler. Ayrıca ona salât ü selam getirmelidirler.

8) Mücâdele 58/5: " إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ / *Muhakkak ki Allah'a ve Peygamberine muhalefette bulunanlar (buyruklarına uymayıp karşı gelenler), düşmanlık edenler, kendilerinden öncekilerin alçaltıldığı gibi alçaltılacaklardır, rüsva edileceklerdir. Gerçekten biz, açık-seçik ayetler indirdik. Kâfirler için rezil ve rüsva edici azap vardır*".

9) Mücâdele 58/20: "إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ / *Allah'a ve Peygamberine muhalefet edenler, karşı gelip düşmanlık besleyenler, muhakkak onlar, (cehennemdeki) en alçaklarla beraberdirler*".

10) Haşr 59/4: "ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ / *Bunun (Peygamberi inkâr eden ve O'na verdikleri sözden cayan Medine'deki Yahûdi kabilesi Nadir Oğullarına âhirette cehennem azabı olmasının) sebebi onların, Allah'a ve Peygamberine muhalefet etmeleridir, karşı gelmeleridir (emirlerine aykırı harekette bulunmalarıdır). Kim de Allah'a (ve peygamberine) muhalefet ederse, (bilsin ki) şüphe yok ki, Allah çok şiddetli azap sahibidir*".

Hz. Peygamber'e itaati emreden ve Ona karşı gelmeyi yasaklayan bu ayetler, Ona itaatin isteğe bağlı değil, zorunlu olduğunu kesin olarak ortaya koymaktadır. Bu, Onun peygamberliğine inanmanın tabii bir sonucudur.

III. ÖRNEK ALMAK

Yüce Allah bizden Hz. Peygamber'i örnek almamızı istemiştir: " لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا / *Hakikaten Allah'ın Elçisinde sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman ve Allah'ı çok anan kimseler için, uyulacak en güzel bir örnek (model)*

vardır” (Ahzâb 33/21). ***“güzel bir örnek”:*** Üsve; uyulacak, arkasından gidilecek örnek, meşk (yazı örneği), numune-i imtisal (uyulacak örnek, örnek alınacak model; biçim, örnek, şekil, benzetilmeye çalışılan şey veya şahıs) demektir. Hz. Peygamber’in davranışları ve hayat tarzı, bize bir örnek model (biçim, örnek, şekil, benzetilmeye çalışılan şey veya şahıs) olarak sunulmaktadır. Hz. Peygamber’in fiil ve sözlerinde, bizler için iyi bir örnek vardır. Onu örnek almalıyız. Ayette, “şu veya bu konuda örnek alın” diye bir kayıt konulmamış olması, Hz. Peygamber’in insanlar için her yönüyle örnek alınması gereken bir insan olduğunu göstermektedir. Ayette Hz. Peygamber’in, Allah’a ve ahiret gününe inanlar için örnek bir şahsiyet olarak gösterilmesi, onu örnek edinmenin Allah’a ve ahiret gününe iman hususuna bağlanması, onun sünnetine dinde ne kadar değer verilmiş olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Hz. Peygamber’e tabi olduğunu söyleyen herkes, bu önderin ortaya koyduğu örnek davranışa da tabi olmalıdır.

Allah, Resulünün hayatı mutlak bir örnektir. Müslümanlar, hayatlarının her yönünde Allah Resulünü bir örnek model kabul etmeleri ve kişilik (kişiye özgü belirgin özellik; manevî ve ruhsal niteliklerinin bütünü, şahsiyet) ile karakterlerini (kişiyi başkalarından ayırt etmeye yarayan temel özelliklerini) bu modele göre şekillendirmeleri gerekir. Erdemli olmak isteyen her Müslüman, en güzel örnek olarak onu kendisine model almak durumundadır. Kitap, mücerret aşkın (benzerlerinden üstün) değerler dizisini, Sünnet ise bu değerlerin yeryüzünde ete kemiğe bürünüp görünmesini temsil eder. Hz. Peygamber’in asıl yüceliği, gerçekleştirdiği işte bu örneklikte olmuştur. O, öylesine yüce bir ahlâkî mevkidedir ki, kendisinden onu anlatmasını isteyenlere Hz. Âişe validemiz: “*Siz hiç Kur'an okumuyor musunuz? Onun ahlâkı, Kur'an'dı*” (Müslim, Müsâfirîn, 139) demiş ve böylece onun hayatını “yaşanan Kur'an”a irca etmişti. Nitekim Kur’an, Hz. Peygamber’in müminler için örnek bir insan olduğunu belirtmekle kalmamış, aynı zamanda Onun üstün bir ahlak üzere olduğunu vurgulamıştır: “وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ / *(Resulüm!) Şüphesiz Sen, büyük bir ahlak üzerinesin*” (Kalem 68/4). Resulullah (sav) yalnızca Kur'ânî talimatları insanlığa tebliğ etmekle kalmamış, o talimatları kendi zatında da tatbik ederek buna örnek olmuştur. Eğer Kur’an bir şeyin yapılması için emir vermişse onu ilk önce kendi nefsinde uygulamış ve eğer bir şeyden menetmişse gene en fazla kendisi o şeyden sakınmıştır. Kur’an'ın fazilet olarak saydığı sıfatlarla muttasıf, kötü saydığı sıfatlardan da kendini uzak tutan idi. Hz. Âişe anlatıyor: “*Peygamber (sav) hiçbir zaman kendi hizmetinde bulunan birisini dövmemiş, hiçbir zaman bir kadına el kaldırmamıştır. Allah için cihattan başka hiçbir yerde hiçbir zaman kimseye eliyle dahi vurmamıştır. Kendisi için kimseden intikam almamıştır (kötü bir davranış veya sözü cezalandırmak için kötülükle karşılık vermemiştir). Fakat eğer bir kimse Allah'ın koymuş olduğu hudutları (sınırları, hükümleri, yasaları) aşmışsa o zaman sadece Allah'ın rızası için ondan intikam almıştır. İki yoldan kolay olanı seçmek onun sünnetiydi. Ne var ki, kolay olan günah ise müstesna, o zaman ondan en uzak kalan O olurdu*”. Hz. Enes diyor ki: “*Ben Allah Resulünün on sene kadar hizmetinde bulundum. Hiçbir zaman “Öf” dememiş, hiçbir zaman bana “Bunu niye yaptın? Bunu niye yapmadın” dememiştir*”. “***Allah’a ve âhiret gününe kavuşmayı uman ve Allah’ı çok anan kimseler için***”: Hz. Peygamber'in (sav) hayatı Allah'tan gafil olan kimse için değil, bilakis Allah'ı sadece zaman zaman değil devamlı ve çok anan kimseler için bir örnek modeldir. Aynı şekilde onun hayatı, Allah'tan ümidi kesen ve kıyametin kopacağına inanmayan kimseler için değil, bilakis Allah'ın rahmet ve lütfünden ümitli olan ve akıbetinin, bu dünyada iken kişilik ve davranışlarının ne derece Allah Rasûlü'nün kişilik ve davranışlarına benzediği hükmüne bağlı olacağı bir Hüküm Günü'nün geleceğinden emin olan kimseler için örnektir.

IV. SEVMEK

Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl
Muhammedsiz muhabbetten ne hâsıl?

Yüce Allah’ın insanoğluna ihsan ettiği ulvî duygulardan biri de sevgidir. İnancımızın ve ibadetlerimizin temelinde sevgi, daima ön plandadır (en makbul ibadet, cennete girmek veya cehennemden kurtulmaktan ziyade sırf Allah rızası için yapılandır). Allah’a imanımız da sevginin eseridir. Çünkü şuurlu bir iman ve ibadet ancak sevilen Allah’a yapılır. Müslüman; Allah’ı,

Peygamberimizi ve Allah dostlarını seven insandır. Peygamberimiz (sav) Allah dostlarının başında, ilahî sevgiye ulaştıran rehberdir. Allah'a ve Peygamberine olan sevgimiz, emirlerine uymak ve yasaklarından kaçınmakla mümkündür. Nitekim Kur'an bu sevgiyi ispatlamanın yolunun Resulüne ittibadan geçtiğini şu ayetle vurgulamaktadır: " قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (31) قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ (32) / *(Resulüm!) De ki: (Ey insanlar!) Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Gafurdur; günahları çokça affeder, Rahimdir; merhameti boldur. (Resulüm!) De ki: Allah'a ve Peygambere itaat ediniz. Şayet yüz çevirirlerse, bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez*" (Âl-i İmrân 3/31-32). Hz. Peygamber'e uymak, getirdiklerine rıza göstermekle olur.

Allah Teâlâ katındaki değerimiz, içimizdeki Allah ve Peygamber sevgisi kadardır. Kişinin Allah katındaki ihlâs (her türlü dinî görevleri, hiçbir dünyevî karşılık ve menfaati gözetmeden sırf Allah için iyi ve halis bir niyetle yapmak) ve huşuu (Allah'a boyun eğmesi, gönlü korku ve saygı ile dolu olması) da bununla ilgilidir. İman, inanılacaklar açısından artmaz ve eksilmez, herkes bu konuda eşittir. Ancak imanın kuvveti, yakîni (sağlam, kesin bilgiye dayanması) ise artar ve eksilir. Hz. Ebû Bekir'in imanı öyle kuvvetli bir imandır ki, müşrikler ona gidip, "*Ey Ebû Bekir! Şu arkasından gezip durduğun, Muhammed (sav) ismindeki arkadaşın var ya, şimdi de gökleri gezdiğini (miraca çıktığını) iddia ediyor*" dediler. Hz. Ebû Bekir "*Bunu kendi ağzından mı duydunuz?*" dedi. "*Evet!*" dediler. Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir "*Âmennâ ve Saddaknâ (Ben kabul ettim, iman ettim)*" dedi. Bu olay üzerine Peygamber Efendimiz ona "sıddîk (çok samimi, çok bağlı, çok doğru)" lakabını verdi ve söyle buyurdu: "*Terazinin bir kefesine Ebû Bekir'in imanı, diğer kefesine bütün mahlûkun imanı koyulsa, ebetteki Ebû Bekir'in imanı galip gelir*". İbadetlerimizi Allah katındaki değeri ve sevabı da içimizdeki Allah ve Peygamber sevgisi ile, ihlâsımıza göredir. Mesela: Müslümanlar aynı beş vakit namazı kılarlar ama aldıkları sevap ihlâslarına göre olur. Hatta aynı kişinin ihlâs derecesi her vakit aynı olmadığı için, ibadetlerinden aldığı sevap da farklı olur.

A. Hz. Peygamber'in İnsanları ve Ümmetini Çok Sevmesi

1. İnsanları Çok Sevdiği İçin İman Etmeyenlere Çok Üzülüyordu

Bu hususta ilgili ayetler şöyledir:

a) Kehf 18/6: "فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا / *(Ey Muhammed!) Demek onlar (kavmin, insanlar), bu söze (Kur'an'a) inanmazlarsa, (inansınlar da helak olmasınlar diye) arkalarından üzülerek âdeta kendini helâk edeceksin!*". Bu âyet Hz. Peygamber'in tebliğ görevine ve insanların hidâyete gelerek ebedî helâkten kurtulmaları davasına ne kadar gönülden bağlandığını ifade etmektedir. Onun için bu gibi ifadeleri, Hz. Peygamber'i tenkide yormamak gerekir.

b) Şuarâ 26/3: "لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ / *(Ey Muhammed! Kavmin, insanlar) mümin olmuyorlar diye âdeta kendini helâk edeceksin!*".

c) Fâtır 35/8: " أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ **فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ** إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ / *… O halde (Ey Resulüm, insanlar inkârlarından dolayı helâk olacaklar diye) onlar için duyduğun üzüntüler yüzünden kendini helâk etme! Şüphesiz ki Allah, onların yaptıklarını hakkıyla bilendir*".

Hz. Peygamber'in insanların hidayet ermelerini çok istemesi Onun **âlemlere rahmet** (acımak, esirgemek, korumak, affetmek, hayır, iyilik, ihsan, nimet) **olarak gönderilmiş olmasının** bir tezahürüydü: "وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ / *(Resulüm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik*" (Enbiyâ 21/107). Bazı müşrik kabilelere beddua etmesi için başvuranlara, "*Ben lanet edici olarak (beddua edici, Allah'ın merhametinden yoksun olmalarını isteyici) gönderilmedim, rahmet olarak gönderildim*" diyerek reddetmiştir. Hz. Peygamber, hayvana ve mallara bile beddua etmeyi yasaklamıştır. **Hz. Peygamber şunlara rahmetti:** İnse, cine, meleklere, hayvanlara, tabiata, mümine, kâfire, münafığa, yoksula, düşküne, yaşlıya, zengine, fakire, yetime, öksüze, kadına, erkeğe, kıza, çocuğa, aileye, topluma, işçiye, işvene, suçluya-günahkâra, …

2. Müslümanları Çok Seviyordu

Bu konuda Yüce Mevla'mız buyuruyor ki: " لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ / *(Ey inananlar!) Ant olsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki,*

sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı da çok şefkatli ve çok merhametlidir” (Tevbe 9/128). Hz. Peygamber’in, ümmetine düşkün olması, aşağıda belirteceğimiz üzere, bu dünya ile sınırlı değildir, daha fazlasıyla ahirette de düşkün olacaktır.

Bir gece Peygamber Efendimiz (sav) teheccüd namazını kılar ve “*Ya Rabbi! Ümmetî*” diye dua eder. Ağlar, gözyaşları seccadesini ıslatacak kadar ağlar. Cebrail (as) şu ayeti getirir: “ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى / *Elbette Rabbin ileride (kıyamet günü), Sana (şefaat makamını) verecek de (Rabbinden de, verdiğinden de) hoşnut olacaksın*” (Duhâ 93/5).

Peygamber Efendimize vâd edilen bu hoşnutluk hem dünya hem de âhiret yönündendir. Dünyada: İlahî feyizler, öncekilerin ve sonrakilerin ilimlerini bilme, fetihler ile dini yüceltmek, hakkı ve hayrı yaymada başarı, âhirette ise şefaat-ı uzmâ makamıdır. Bazı zatlara göre, Kur’ân’da en ümit veren ayet budur, zira kendisine ümmet olma şuur ve şerefini taşıyan kimseye şefaatçi olmadıkça Efendimizin razı olacağı düşünülemez.

Hz. Peygamber buyurdu ki: “ مَثَلِى وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا فَجَعَلَ الْجَنَادِبُ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ فِيهَا وَهُوَ يَذُبُّهُنَّ عَنْهَا وَأَنَا آخِذٌ بِحُجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ وَأَنْتُمْ تَفَلَّتُونَ مِنْ يَدِى / *Benim ve sizin benzeriniz, ateş yakan ve ateşine kelebekler ve çekirgeler düşürmeye başlayınca onları mene (ateşten kurtarmaya) çalışan kimse gibidir. Ben sizi ateşe düşmekten korumak için eteklerinizden tutuyorum. Hâlbuki siz benim elimden kurtulmaya çalışıyorsunuz*” (Buhârî; Müslim). Bu hadisten çıkarabileceğimiz dersler: a) “*Cennet insanın hoşuna gitmeyen şeyler ile Cehennem ise insanın hoşuna giden şeyler ile çevrilmiştir*”. b) Dünyevi süs ve zevkler bizi kendisine çekiyor ancak bizi cehenneme sürüklüyor. c) Nefisle mücadele ve nefsi tezkiye (küfür, şirk, isyan, günah ve kötülüklerden temizleme) çok önemlidir. Nitekim tasavvufta buna büyük önem verilir[1].

3. Kendisinden Sonra Gelip de Kendisine İman Edenleri Daha Çok Seviyordu

Hz. Peygamber buyurdu ki: “*Beni görerek bana iman edene bir kere ne mutlu! Beni görmeden iman edene yedi kere ne mutlu*” (Albânî, *es-Silsiletu’s-Sahîha*, III/45).

Hz. Peygamber bir gün, “*Kardeşlerimizi görmüş olmayı çok arzu ederdim*” buyurdu. Ashap, “*Ey Allah'ın Resulü! Biz senin kardeşlerin değil miyiz?*” dediler. Hz. Peygamber, “*Siz benim ashabımsınız (arkadaşımsınız, dostumsunuz), kardeşlerimiz ise henüz gelmemişlerdir*” buyurdu. Ashap, “*Peki ümmetinden henüz gelmemiş olanları (ahirette) nasıl tanıyacaksın ey Allah'ın Resulü?*” dediler. Hz. Peygamber, “*Bir adamın, alnı ve ayakları beyaz olan atları, siyah ve koyu renkli atlar arasında bulunursa o adam kendi atlarını tanımaz mı, ne dersiniz?*” buyurdu. Ashap, “*Tanır ey Allah'ın Resulü*” dediler. Hz. Peygamber, “*Onlar abdest aldıklarından ötürü yüzleri, kolları ve bacakları nurlu geleceklerdir ve Ben (ahirette Bana verilecek olan) Havz'a (havuza yani Havz-ı Kevser’e) onlardan önce varmış olacağım ...*” buyurdu (Müslim).

---

[1] **Kur’an’da nefsin kötülüğü emrettiği ve nefsini temizleyenlerin kurtuluşa erecekleri ifade edilir**: ***i)*** “وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ / *(Vezirin hanımının kendisi ile birlikte olma teklifini kabul etmemiş olan Hz. Yusuf:) (Yine de) ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü Rabbimin merhamet edip korudukları hariç, nefis çokça kötülüğü emreder. Doğrusu Rabbim Gafurdur; affı boldur, Rahimdir; merhameti boldur*” (Yusuf 12/53). ***ii)*** “قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى (14) وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى (15) / *Kendisini (inkâr, inat ve kötülükten) arındıran ve Rabbinin adını anıp namaz kılan kimse mutlaka kurtuluşa erer*” (A’lâ 87/14-15). ***iii)*** “قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا (9) وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا (10) / *Nefsini (inkâr ve günah kirlerinden) arındıran kimse kurtuluşa ermiş ermiştir. Onu (inkâr ve günah ile) örtüp (kötülüklere) gömen kimse ziyana uğramıştır*” (Şems 91/9-10). Nefsi temizleme meselesi, Cenâb-ı Hakk’ın üst üste yemin ederek dikkat çektiği mühim bir husustur. Cenâb-ı Hakk’ın yemin etmesi, üzerine yemin edilen varlıkların kıymet ve şereflerini bildirmekle beraber, aslında o yeminden sonra ifade edilen ilâhî gaye ve muradın, azamet ve ehemmiyetini göstermek içindir. Cenâb-ı Hak, Şems suresinin 1-7. ayetlerinde üst üste tam on bir defa yemin etmekte (11 tane yemin vav’ı var), ardından bir de manayı daha çok kuvvetlendirmesi için “*qad (mutlakâ)*” edatını kullanmakta ve ancak bu güçlü tekit ve teyitlerden sonra bildirmektedir ki: “*Nefsini arındırıp temizleyen kimse, mutlaka kurtuluşa erecek; aksine onu günah ve isyanlarla kirleten kimse de muhakkak hüsrana uğrayacaktır*”. Câlib-i dikkattir ki, Kur’ân-ı Kerîm’de Cenâb-ı Hak, nefis tezkiyesinden başka hiçbir hususta, bu şekilde üst üste on bir defa yemin etmemektedir. Bu gerçek, insanın kurtuluşu için nefis tezkiyesinin ne kadar mühim ve zaruri olduğunu ifadeye kâfidir.

4. Bu Dünyada "*Ümmetim, Ümmetim*" Diyerek Yaşadı, Ahirette de Ümmetini Cennete Kavuşturana Kadar "*Ümmetî Ümmetî*" Diyecektir

Hz. Peygamber, hiçbir beşere nasip olmayan miraca (hicretten yaklaşık bir buçuk yıl önce vuku bulmuş olan göğe çıkma mucizesine) mazhar olmuştu. Miraçta bütün varlığın ibadet ve tespihlerini Cenab-ı Allah'a sunmuş, "*es-Selâmu aleyke eyyuhe'n-nebî (Ey Peygamber! Selam üzerine olsun)*" hitabına mazhar olmuştu ama yine ümmetini düşünmüş, "*es-Selâmu aleynâ ve alâ ibadillâhi's-sâlihîn (Selam üzerimize ve Salih kulların üzerine olsun)*" diyerek, selam ve emniyetten ümmetinin de olabildiğince istifade etmesini niyaz etmişti (Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, Bakara 2/286. ayetin tefsiri).

Sidretu'l-Munteha'yı (yaratıklarının ilminin ve amelinin kendisinde nihayet bulduğu yedinci kat gökte olduğu rivayet edilen ve Peygamberimizin ulaştığı en son makamı) aşıp, aklın idrakinde pes ettiği "*Kâbe kavseyni ev ednâ (Necm 53/9:* فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى */ (Miraç esnasında Hz. Cebrail'in/Allah Teâlâ'nın Hz. Peygamber'e olan mesafesi) iki yay kadar yahut daha az kaldı)*" zirvesine ulaşan, idrak ufuklarımızı aşan likaullâha (Allah'a kavuşmaya) mazhar olan Allah Resulü, gördüklerini gördürmek, duyduklarını duyurmak için aramıza dönmüş ve her Müslüman'a, donanım ve gayreti nispetinde miraç yolunu açık bırakmıştır (Gülen, *Kendi Dünyamıza Doğru*, 171-172).

Gökler ötesi yolculuktan ümmeti için geri dönen Allah Resulü, ebediyete yürürken, ümmetinin en zor anlarında da yanındadır. Mahşerde, hesapta, sırat köprüsünde ümmetine el uzatan Allah Resulü, bazı rivayetlerden anlaşıldığına göre, yine ümmetine yardım etmek için muvakkaten cehenneme girip çıkacaktır (Tayâlisî, *Müsned*, I/353; Ahmed, *Müsned*, III/244).

Mahşer günü herkesin kendi derdine düştüğü, dünyada iken seve seve hayatını feda etmeye amade olan annenin bile evladından kaçtığı[2], hatta peygamberlerin bile "*nefsî nefsî*" dediği yerde, Hz. Peygamber "*ümmetî ümmetî*" diyecektir (Kurtubî, *et-Tezkire*, 258).

En çetin ve zor yerlerden biri olan sırat köprüsünde Allah Resulü, ümmetinin imdadına koşacaktır. Sıcaklık, korku ve dehşetin gittikçe arttığı bu yerde Hz. Peygamber Sırat köprüsünün başında duracak, herkes ameline göre Sırattan geçecek, Allah Resulü "*Allâhumme sellim sellim (Allah'ım selamet ver; tehlikeden uzaklaştırıp güvende kıl, kurtar)*" buyuracaktır.

Hz. Peygamber, Sırat Köprüsünden geçerken ümmetinden bazılarının takılıp yolda kalacağını haber vermiştir. O gün köprünün başında duran Şefkat Peygamberi, köprüden geçerken ümmetinin sarsılması, oradan alttaki cehenneme düşme tehlikesi geçirerek, "*Ey Muhammed! Yetiş imdadımıza (yardımımıza), Ey Muhammed yetiş imdadımıza!*" diye çığlık atmaları üzerine yüksek sesle "*Ya Rab! Ümmetim, ümmetim! Ben bugün nefsimi (kendi kurtuluşumu) istemiyorum, kızım Fatıma'yı da istemiyorum. Ümmetimi istiyorum*" diye Yüce Mevla'ya niyaz edecektir (Kurtubî, *et-Tezkire*, 351).

Ümmetinin en zor anlarında yanında olup onlara şefaat elini uzatan Allah Resulü, içlerinden ahirette takılıp yollarda kalanlardan tablolar arz etmiş, böyle duruma düşülmemesi için yüreği kanayan bir baba hüznüyle şu şefkat yüklü ikazını yapmıştı: "*Benim yüzümü kara çıkarmayın*" (Ali el-Muttakî, *Kenzü'l-Ummâl*, XIV/460). Onun için bizler, sadece Hz. Peygamber'in şefaatine güvenerek görevlerimizi ihmal etmemeliyiz, elimizden gelen gayreti göstermeliyiz. Eslemli Rabîa b. Kâ'b (ra) anlatıyor: Resûlullah (sav) ile birlikte gece kalırdım. Ona abdest suyunu getirir, ihtiyaçlarını karşılardım. Bir gün bana: "*İste*" dedi. Ben Ona, "*Cennette Sana arkadaş olmayı istiyorum*" dedim. Hz. Peygamber "*Yahut başka bir şey iste*" dediyse de ben: "*İstediğim budur*" dedim. Bunun üzerine buyurdu ki: "*O halde çokça secde etmekle, bana yardımcı ol*" (Müslim, Hadis no: 489, I/353).

---

[2] Abese 80/34-37: " فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ (33) يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ (34) وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ (35) وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ (36) لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (37) / *Kulakları sağırlaştıracak kıyamet (yeniden dirilme) gürültüsü geldiği zaman. İşte o gün kişi kardeşinden, annesinden ve babasından, eşinden ve evlatlarından kaçar. O gün onlardan her birinin başından aşkın derdi ve tasası vardır (ne erkekler kadınlara, ne de kadınlar erkeklere bakamazlar*)".

B. Hz. Peygamber’i Herkesten Çok Sevmek

Yüce Allah Kur’an’da, Hz. Peygamber’e kuru bir itaatin ve ona karşı gelmemenin ötesinde, Ona karşı derin bir saygı ve sevgi duymanızı da isteyerek Resulullaha (sav) verdiği şerefi ve değeri açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Mevla’mız buyurur ki: “ **اَلنَّبِيُّ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ** وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَى أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا / *Peygamber, müminlere kendi nefislerinden önce gelir, daha yakındır (Peygamberi kendilerinden daha çok sevmeleri gerekir, peygamberin müminler üzerinde haiz olduğu hak, onların bizzat kendileri hakkında haiz oldukları haktan daha fazladır). Onun eşleri müminlerin anneleridir (anneleri hükmündedir). …*” (Ahzâb 33/6). ***Sebeb-i nüzulü***: Resulullah (sav) Tebük gazasına gidilmesini emrettiği zaman bazı kimselerin, “*Analarımızdan, babalarınızdan izin isteyelim*” demeleri üzerine bu âyet inmiştir. Tebük gazası; Hz. Peygamber'in 9/630’da, Şam'da toplanan kırk bin kişilik Bizans ordusuna karşı çarpışmak üzere Medine'den Tebük'e kadar sevk ettiği en son ve en güçlü askerî harekettir. ***“kendi nefislerinden önce gelir”:*** Hz. Peygamber’in Müslümanlar ile, Müslümanların da Hz. Peygamber ile olan ilişkileri, diğer insan ilişkilerinin ötesinde yüce bir özelliğe sahiptir. Hz. Peygamber ile müminler arasındaki bu ilişki ile karşılaştırılabilecek başka hiçbir ilişki yoktur. Hz. Peygamber müminlere, ailelerinden, hatta kendi nefislerinden bile daha müşfik, yumuşak ve merhametlidir. Aileleri, eşleri ve çocukları onlara zarar verebilir, onlara bencilce davranabilir, onları yanıltabilir, onların hata ve günah işlemelerine neden olabilir ve onları cehenneme sürükleyebilirler. Fakat Peygamber başkadır: O, sadece müminleri ebedi saadet ve huzura yöneltecek davranışlarda bulunur. Müminler kendi felaketleri ile sonuçlanan hatalar işleyebilirler fakat Hz. Peygamber onlar için sadece iyi ve hayırlı olanı diler. Durum böyle olduğuna göre, Hz. Peygamber’in müminler tarafından, ailelerinden, çocuklarından, hatta kendi nefislerinden bile önde tutulmaya hakkı vardır. Müminler, Onu dünyadaki herkesten, her şeyden daha çok sevmeli; Onun seçim ve hükmünü kendilerinkine tercih etmeli ve onun verdiği her emre boyun eğmelidir. Hz. Peygamber “*Hiç biriniz, ben kendisine, babasından, çocuklarından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça gerçek bir mümin olamazsınız*” buyurmuştur (Hz. Ömer ile ilgili buna benzer bir olay anlatılır). Netice olarak, demek ki, müminler kendi canlarından önce Hz. Peygamber’i düşünmek zorundadırlar. Hatta bu savaş meydanlarında bile böyle olmalıdır: **مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ** ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ “*Medine halkına ve onların çevresinde bulunan bedevî Araplara (savaşta ve diğer umumu ilgilendiren konularda) Allah'ın Resulünden geri kalmaları ve onun canından önce kendi canlarını düşünmeleri (kendilerini ona tercih etmeleri) yakışmaz. …*” (Tevbe 9/120). ***“eşleri müminlerin anneleridir”:*** Hürmet ve saygıda müminlerin anneleri gibidirler. Onlarla evlenmeleri haram, kendilerine hürmet etmek farzdır. Evlenme yasağı ve saygı gösterme dışındaki hususlarda ise, öteki yabancı kadınlar gibidirler. Mesela: Gerçek akrabaları dışında bütün Müslümanlar onlara namahremdir yani mahrem olmayan, nikâh düşen yabancı erkek gibidirler, onların yanında tesettürlü bulunmalıdırlar. Hz. Peygamber'in eşlerinin kızları müminlerin gerçek kız kardeşleri gibi değildir. Onların kız ve erkek kardeşleri müminlerin teyze ve dayıları gibi de değildir. Gerçek akrabası olmadıkça hiç kimse Hz. Peygamber’in eşlerine varis olamaz.

Yüce Allah, Peygamberini sevmeyi şart koşmuştur: “ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ / *(Resulüm!) De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz (kabileniz, soyunuz, hısım akrabanız), kazandığınız mallar, kesâda uğramasından (durgun gitmesinden, kötüye gitmesinden) korktuğunuz, kaygılandığınız ticaretiniz, hoşlandığınız meskenler, size Allah’tan, Elçisinden ve onun yolunda cihat etmekten daha sevgili ise, o halde Allah emrini yerine getirinceye/Allah'ın emri gelinceye kadar bekleye durun. Allah, fasık (yoldan çıkmış) topluluğu (doğru) yola iletmez*” (Tevbe 9/24). ***“Allah'ın emri gelinceye kadar”:*** Müfessirlerin bu ifadeyi tefsirleri şöyledir: İbn Kesîr’e göre: Onun başınıza getireceği cezayı ve ibretli intikamı bekleyedurun (Rafiî, *Muhtasaru Tefsîri İbn Kesîr*, II/324), Mücahit ve Hasan’a göre: Dünyada ya da âhirette onun cezasını (bekleyedurun) (Kurtubî, *el-Câmiu*

li Ahkâmi'l-Kur'ân, VIII/95-96), Zemahşerî'ye göre: Bu ayetten daha ağır hüküm ihtiva eden başka bir âyet göremezsiniz (Zemahşerî, *Keşşâf*, II/181). Kurtubî: Ayet Allah'ı ve Resulü sevmenin vücubuna delalet etmektedir. Bu hususta hiçbir görüş ayrılığı yoktur. Ayrıca bu sevgi, sevilen her şeyden daha önce gelmelidir (Kurtubî, VIII/95; Cezairî, *Eyseru't-Tefâsîr*, II/177). Peygamberimizin (sav) sevilmemesi, imanın gitmesine sebep olur.

Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Sizden hiçbiriniz, ben kendisine babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan sevimli olmadıkça tam iman etmiş olmaz*" (Buhârî). Abdullah b. Hişâm (ra) anlatıyor: " عبدُ اللَّهِ بْنُ هِشَامٍ قال: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ نَفْسِي. فَقَالَ النَّبِيُّ: لَا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: فَإِنَّهُ الآنَ وَاللَّهِ لَأَنْتَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي. فَقَالَ النَّبِيُّ: الآنَ يَا عُمَرُ / Peygamber (sav) ile beraberdik. Hz. Peygamber, Ömer b. el-Hattâb'ın elin tutuyor olduğu halde Hz. Ömer Ona, "*Ey Allah'ın Elçisi! Muhakkak ki Sen bana, nefsim hariç her şeyden daha sevimlisin*" dedi. Hz. Peygamber: "*Hayır! Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Ben sana kendinden de daha sevimli olmadıkça olmaz (tam iman etmiş olmazsın)*" dedi. Bu defa Hz. Ömer, "*Vallahi, Sen şimdi bana kendimden de daha sevimlisin*" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber: "*Şimdi oldu, ey Ömer!*" dedi (Buhârî). Yani şimdi gerçeği anlayıp olması gereken doğruyu söyledin ve Peygamberini sevmekle tam imanı gerçekleştirdin. Hattâbî demiştir ki: "İnsanın kendisini sevmesi tabiîdir, tabiatında vardır, başkasını sevmesi ise sebepler vasıtasıyla ihtiyarîdir. Şüphesiz ki Nebi (sav) bu hadisinde ancak ihtiyarî sevgiyi murat etmiştir". Buna göre Hz. Ömer'in ilk sözü tabiatı hasebiyleydi. Sonra düşünüp, Hz. Peygamber'in, kendisinin dünya ve ahrette helake uğramadan kurtulmasına sebep olduğu ile istidlal edip Peygamber'in (sav) kendisine, kendi nefsinden daha sevimli olduğunu anladı (İbn Hacer, *Fethu'l-Bârî*).

Hz. Peygamber'in sevdiğini kendi sevdiğine tercih etmek, Onun getirdiğini, sevmek, Ona davet etmek, ailesini ve sahabelerini sevmek, Onu sevmek demektir. Hz. Peygamber'i çok anmak ve Ona kavuşma özlemi duymak yine Onu sevmektir. Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "*Ebu Umâme! Kalbi bana meyleden, müminlerdendir*" (Müsned). Bunun anlamı şudur: İçi Peygamber ile birlikte olmaktan zevk alan, sevgi ve muhabbetle Ona meyleden kimse müminlerdendir. Bu ancak samimi olmakla ve başkasına değil de ona uymakla olur. Hz. Peygamber'i sevmek, Yüce Allah'ın sevgisine ulaşma demektir.

Hz. Peygamber'e itaat etmek, söylediğini tasdik etmek, anıldığında, gece gündüz devamlı Ona saygı göstermek ve Onu üstün tutmak, Onu sevmek demektir. Nitekim "Ey Allah'ım Beni Senden Ayırma" adlı ilahide, "Seni sevmek benim dinim imanım, İlahi din ü imandan ayırma" denilmektedir.

C. Hz. Peygamber'i Sevmenin Alâmetleri

1. Hz. Peygamber'i Görmeyi, Sohbetinde Bulunmayı Çok Arzulamak ve Ayrılığına Üzülmek

Resul-i Ekremi (sav) seven bir kimse, hiç şüphesiz onu görmeyi ve sohbetinde bulunmayı arzu eder. Dünya ve ahirette onunla birlikte olmayı çok ister. Böyle bir mutluluğa erişmeyi büyük bir şevk ve ihtimam ile bekler. Eğer böyle bir mutluluk ile bütün dünya nimetleri arasında tercih yapması istenecek olsa, bu mutluluğa başka hiçbir şeyi tercih etmez. Onun nurlu yüzüne bakmakla şerefleneceği vakit sevinir, onun sohbetinde bulunmak saadeti ile sevinç duyar. Hz. Peygamber'i görmemek ve arkadaşlığından mahrum edilmek korkusu onu üzer, Ondan ayrılık onu ağlatır.

Bizim için Hz. Peygamber'i görmek: a) Rüyada görmek (Şeytan onun suretine giremez), b) Kabr-i Şerifini ziyaret etmek, e) Ahirette beraber olmayı arzulamaktır.

Hz. Peygamber'i samimi olarak seven ashabın göz kamaştırıcı tutumlarına dair bazı örnekler ve iki tane kıssa verelim:

a) Hz. Ebû Bekir'in, Allah Resulü ile hicrette arkadaşlık yapacağını öğrenince sevincinden ağlaması: Hz. Peygamber, Hz. Ebû Bekir'in evine gelip ona: "*Hicret için bana izin verildi*" diye buyurdu. Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir sordu: "*Babam sana feda olsun! Ben de Seninle birlikte olacak mıyım?*". Resulullah (sav) "*Evet*" dedi (Buhârî, Hadis no: 3905, VII/231). Böyle bir mutluluğa nâil olmanın sevinciyle ağlamaya başladı.

b) Ensârın, Hz. Peygamber'in yanlarına hicreti dolayısıyla sevinmesi: Ensâr-ı Kiram, Resul-i Ekrem'in yurtlarına hicret etmek üzere Mekke'den çıktığını işittiler. Onu karşılama şevkiyle her sabah Harre denilen yere çıkıyorlar ve öğle sıcağı onları geri dönmek zorunda bırakıncaya kadar onu bekliyorlardı. Bir gün uzunca bekleştikten sonra geri döndüler. Evlerine vardıklarında Yahudilerden bir adam, Yahudi kalelerinden birisi üzerinde bir hususa bakmak üzere çıkmıştı. Rasûlullahın (sav) gelmekte olduğunu gördü. Yahudi sesi çıkabildiği kadar bağırmaktan kendisini alıkoyamadı: "Ey Araplar topluluğu! İşte sizin beklediğiniz, şan ve şerefiniz(e sebep) geliyor". Müslümanlar hemen silahlarına koşuştular ve Rasûlullahı (sav) Harre'nin sırtlarında karşıladılar. Gerisini Ebû Bekir es-Sıddîk'tan (ra) dinleyelim: "*Rasûlullah (sav) -ben de Onunla birlikte- devam ettik. Nihayet Medine'ye geldik. İnsanlar Onu karşıladı. Yola ve damlara çıktılar. Hizmetçiler ve çocuklar yolda hızlıca koşarak: "Allahu Ekber! Rasûlullah geldi! Muhammed geldi!" diyorlardı. Herkes Allah Resulü kendilerine misafir olacak diye birbirleriyle çekişiyorlardı*" (*Müsned*, Hadis no: 3, I/155).

c) Ensârın, Mekke fethinde, Hz. Peygamber'in arkadaşlığından mahrum kalmaktan korkmaları: Ensar, Allah Resulü kendi yurtlarını şereflendirdikten sonra, bu pek büyük nimet ve pek üstün şereften mahrum kalırlar korkusuyla onu çokça sakınır ve esirgerlerdi. 8/630. yılda Mekke fethedilince, ensar "*Artık Resûlullah kendi şehrine rağbet edecektir*" dediler. Bu durum vahiyle Hz. Peygamber'e bildirildi ve Resûlullah (sav): "*Ey ensar topluluğu!*" diye seslendi. Onlar: "*Buyur, ey Allah'ın Resulü*" dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber onlara: "*Artık bu adam kendi şehrine rağbet edecektir, dediniz (öyle değil mi?)*" dedi. Ensar: "*Evet öyle oldu*" dediler. Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Asla! Şüphesiz ki ben Allah'ın kulu ve Resulüyüm. Allah'a ve sizin diyarınıza hicret ettim. (Benim için) hayat sizin hayatınız, ölüm de sizin ölümünüzdür*". Bunun üzerine ensar, ağlayarak ve şöyle diyerek ona yöneldiler: "*Allah'a yemin ederiz ki, söylediğimiz o sözleri sadece Allah'ı ve Resulünü kaybetmek istemeyişimizden dolayı söyledik*". Bunun üzerine Resûlullah (sav) buyurdu ki: "*Gerçekten Allah da, Resulü de sizin doğru söylediğinizi biliyor ve sizin mazeretinizi kabul ediyor*" (Müslim, Hadis no: 1780, III/1405).

d) Abdullah bin Zeyd el-Ensârî'nin cennette Resûlullahı (sav) görememekten korkması: Abdullah bin Zeyd el-Ensârî bir gün Hz. Peygamber'e (sav) gelip şöyle dedi: "*Ey Allah'ın Resulü! Şüphesiz ki Sen benim için kendi öz canımdan da sevgilisin. Şüphesiz ki Sen benim için çocuklarımdan daha sevgilisin. Ben evde bulunurken seni hatırlıyorum, gelip Seni görmeden edemiyorum. Benim de öleceğimi, Senin de öleceğini hatırlayınca biliyorum ki Sen cennete girdiğinde, diğer peygamberlerle birlikte yükseklerde olacaksın. Ben ise cennete girecek olsam dahi, seni görmeyeceğimden korkuyorum*". Peygamber (sav) ona cevap vermedi. Nihayet Cebrail (as) şu ayeti indirdi: " وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا / *Kim Allah'a ve Resule itaat ederse, işte onlar (ahirette) Allah'ın kendilerine nimetler verdiği peygamberler, sıddiklar, şehitler ve salihlerle birliktedirler. Bunlar ne güzel arkadaştır!*" (Nisa 4/69. Heysemî, *Mecmâu'z-Zevâid*, VII/7; Kurtubî, *el-Câmiu li Ahkâmi'l-Kur'ân*, V/271)[3].

---

[3] Bu olayın benzeri Sevbân (ra) için de anlatılmaktadır. Hz. Sevbân aslen Yemenliydi. Esir olarak satılıyordu. Peygamberimiz esaret parasını vererek onu satın aldı, sonra da serbest bırakarak hürriyetine kavuşturdu. Fakat Hz. Sevbân, Resûl-i Ekrem'e bir anda ısınmıştı. Ondan ayrılmak istemedi. Bunu fark eden Peygamberimiz, kendisine şu teklifte bulundu: "*İstersen ailenin yanına dön, onlarla yaşa; istersen bizimle, Ehl-i beytimizin arasında bulun*". Bu, Hz. Sevbân'ın dört gözle beklediği bir teklifti. Hiç düşünmeden, Kâinatın efendisiyle beraber kalmayı kabul etti. Hz. Sevbân, böylece Peygamber Efendimizin ve ailesinin hizmetinde bulunmak şerefine erdi. Peygamberimizin husûsî hizmetkârlık vazifesini de yürüttü. Kendisi ashâb-ı suffa'dandı. Hz. Sevbân, Resûlullahtan ayrı kalmaya hiçbir zaman dayanamayan bir Peygamber âşığıydı. Çeşitli hizmetler dolayısıyla bazen Resûlullahtan ayrı kaldığı olurdu. Bir gün perişan bir hâlde Resûl-i Ekrem'in huzuruna geldi. Rengi uçmuş, vücudu zayıflamış, simasında hüzün ve keder belirtileri noktalanmıştı. Onu bu vaziyette gören Peygamberimiz, hâlini sordu: "*Neyin var, hasta mısın, ey Sevbân?*". Hz. Sevbân derdini şöyle anlattı: "*Ne hastalığım, ne de ağrım var. Hiçbir şeyim yoktur, yâ Resûlallah! Biz huzuruna gelip gittikçe cemâline bakıyor, yanında oturuyor, sohbetinde bulunuyoruz. Ancak sizi*

e) Rabîa b. Kâ'b'ın (ra), cennette Rasûlullah (sav) ile arkadaş olmayı istemesi: Eslemli Rabîa b. Kâ'b (ra) anlatıyor: Resûlullah (sav) ile birlikte gece kalırdım. Ona abdest suyunu getirir, ihtiyaçlarını karşılardım. Bir gün bana: "*İste*" dedi. Ben Ona, "*Cennette Sana arkadaş olmayı istiyorum*" dedim. Hz. Peygamber "*Yahut başka bir şey iste*" dediyse de ben: "*İstediğim budur*" dedim. Bunun üzerine buyurdu ki: "*O halde çokça secde etmekle, bana yardımcı ol*" (Müslim, Hadis no: 489, I/353).

f) Huneyn Savaşında (8/630) Ensârın, Hz. Peygamber'i, koyun ve deve sürülerine tercih etmeleri:

Huneyn savaşı, 8/630. yılda Mekke'nin fethinden sonra Müslümanlarla Havâzin müşrikleri arasında meydana gelen savaştır. Müslümanlar Mekke'yi fethedince, Havazin kabilesi artık sıranın kendilerine geldiğini anladılar ve savaş hazırlıklarını tamamlayıp kendilerinin saldırmalarının daha uygun olacağını hesapladılar. Havazinliler, Taifli Sakifoğulları ve diğer müşrik Arap kabileleri ile ittifak kurarak kısa bir zaman içinde yirmi bin kişilik bir ordu hazırladılar. Havazinlilerin lideri Mâlik b. Avf, bu savaşın bir ölüm kalım savaşı olduğunun farkında idi. Askerlerinin bütün güçleriyle savaşmasını sağlamak için kabilesinin bütün çocuklarını, kadınlarını ve mallarını birlikte getirmişti. Bu hareketiyle, bir yenilginin onlar için top yekûn yok olma anlamı taşıyacağını herkese anlatmak istiyordu.

Resûlüllah (sav) da, müşrik kabilelerin bu ittifaklarını ve savaş hazırlıklarını haber alır almaz derhal savaş hazırlıklarına başladı. Hazırlıkları süratle tamamladıktan sonra on iki bin kişilik bir orduyla Mekke'den çıktı. İslâm ordusunun dört bini Ensardan, bini Muhacirlerden, beş bini Müslüman olan Arap kabilelerinden, iki bini ise Mekkelîlerden oluşuyordu. Hatta seksen kadar Mekkeli müşrik de onlarla birlikte idi. Onların başlıca amacı, galibiyet halinde ganimetten pay almak ve Müslümanların durumlarını görmekti. İslâm ordusu muntazam bir yürüyüşle Huneyn civarına geldi. İslâm ordusunun böylesine büyük bir kuvvetle savaşa çıkması Müslüman savaşçılar üzerinde son derece büyük bir etki uyandırdı. Hatta içlerinden bazıları işi kibir noktasına kadar götürerek, "Böyle büyük bir ordunun asla yenilemeyeceğini" düşündüler. Bunu Resûlüllaha açıkça söyleyenler bile oldu. Hz. Peygamber bu sözlerden hiç hoşlanmadı. Çünkü ordu ne kadar büyük ve kuvvetli olursa olsun, gurur ve ihmal yüzünden darma dağın olabilirdi. Müslümanları şimdiye kadar zafere ulaştıran sayıları ve kuvvetleri değil, Allah'a olan imanları ve Allah'ın yardımı idi. Bunu unutmak ise, kulluk bilincinin zedelenmesine ve her zaman felâketlere neden olmuştu.

Mâlik b. Avf, ordusuyla Huneyn'e daha önce gelmişti. Huneyn, Mekke ile Tâif arasında, Tihame bölgesinde birçok inişli çıkışlı dar geçitleri ve gizli yolları olan geniş bir vâdi idi. Mâlik, vadinin doğal durumundan yararlanarak ordusunu pusuya yatırdı. Resûlüllah Huneyn civarına gelince bir yoklama yaparak İslâm ordusuna savaş düzeni aldırdı. Öğütler vererek çarpışmaya teşvik etti, sadakat ve bağlılık gösterir, güçlüklere göğüs gererek dayanırlarsa zafere ulaşacaklarını müjdeledi. İslâm ordusunun öncü süvârî (atlı) birliğinin kumandanı Hâlid b. Velîd (ra) idi. Ordu Huneyn vadisine doğru hareket etti. Hâlid b. Velîd (ra) gururlu bir şekilde, düşmanın pusu kurması ihtimalini hiç hesaplamaksızın düşmana doğru ilerledi. Fakat hiç ummadıkları bir anda müthiş bir saldırıya uğradılar. Müslüman askerler ne yapacaklarını şaşırdılar. Bu ani ve amansız saldırı, Hâlid b. Velîd'in (ra) komuta ettiği Süleymoğulları atlıları arasında büyük bir bozguna yol açtı. Geriye dönüp hızla kaçmaya başladılar. Korku ve panik bir anda asıl ordu içinde de yayıldı. Ordu şaşkın bir vaziyette kaçışmaya başladı.

Yirmi yıldır çetin mücadelelerle elde edilen parlak sonuç, şimdi, bu sabahın alaca karanlığında bir anda sönüp gidecek miydi? Hayır, Allah Teâlâ, Resûlünü yalnız bırakmaz, dünya yine şirkin karanlığına dönemez, tevhit dini sönmezdi. Yalnız Allah'ın emir buyurduğu üzere

---

görmediğim zamanlar muhabbetim artıyor, sana kavuşuncaya kadar kederden bunalıyorum. Sonra âhıreti hatırlıyorum ve orada sizi görememekten korkuyorum. Çünkü siz Cennette diğer Peygamberlerle beraber yüksek makamlarda bulunacaksınız. Ben ise Cennete girsem bile senin derecenden aşağı makamlarda bulunacağımdan dolayı, sizi orada görememekten endişe ediyorum". Bunun üzerine Nisâ sûresinin 69-70. âyet-i kerîmeleri nâzil oldu. Bu âyetleri duyan Hz. Sevbân sevincinden uçacak gibi oldu.

sabretmek, dayanmak gerekiyordu (Âl-i İmrân 3/200). Resûlüllah da öyle yaptı. Yanında sadece Hz. Ali, Hz. Abbâs, Fazl b. Abbâs, amcası Hâris'in oğlu Ebû Süfyân ve iki oğlu (ki birisi ilk anda şehit olmuştur), Eymen b. Ubeyd (Resûlullahın dadısı ve azatlısı Ümmü Eymen'in oğlu) ve Üsâme b. Zeyd'den oluşan sekiz kişi kalmıştı. Buna rağmen Hz. Peygamber büyük bir kahramanlık ve dayanaklılık örneği göstererek yanında kalan bir avuç Müslümanlar birlikte savaşa koyuldu. Hz. Abbâs, Rasûlüllaha (sav) bir zarar gelmemesi için atının dizgininden tutmuş, çevrelerini saran düşmanı yarmaya çalışıyordu. Bu arada, bazı Mekkeliler Müslümanların dağılışını görünce, sevinç duygularını gizlemeye bile gerek görmeden kalplerinde bulunan kin ve nefreti dile getiriyorlardı. Çantasında taşıdığı fal oklarıyla savaşa gelen Ebû Süfyân b. Harb, "*Artık onların bu bozgunları denize varıncaya kadar sürer. Ant olsun ki Havazinliler onları yener*" derken, Safvân b. Ümeyye'nin sözde Müslüman olan kardeşi Kelede, "*Muhammed ile ashabının bozguna uğradıklarını müjdelerim. Artık bugün sihir bozuldu*" diyordu. Uhud'da öldürülen Kureyş'in sancaktarı (sancağı taşıyanı) Osman b. Ebî Talha'nın oğlu Şeybe ise, "*Bugün Muhammed'den intikam alıyorum*" diye bağırıyor, fırsattan istifade ederek Hz. Peygamber'i öldürmenin yollarını arıyordu.

Savaşın kargaşası içinde Hz. Peygamber vadinin sağ tarafına doğru çekildi. Resûlüllah (sav) kaçışan Müslümanlara, "*Nereye gidiyorsunuz ey insanlar! Ben Resûlüllahım. Ben Muhammed b. Abdullah'ım*" diye sesleniyordu. Fakat develer birbirine giriyor, insanlar alabildiğine kaçışıyordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber yanındaki Hz. Abbâs'tan Müslümanları çağırmasını istedi. Hz. Abbâs yüksek sesle şöyle bağırmaya başladı: "*Ey Akabe'de biat eden Ensar*[4]*, gelin! Ey Rıdvan ağacı altında bey'at edip söz veren Muhacirler!*[5] *Dönün! Muhammed buradadır! Nereye gidiyorsunuz?*". Bu çağrıyı duyanlar "*Lebbeyk (emrindeyim, burada hizmetindeyim)*" diyerek koşup Resûlullahın çevresinde toplanmaya başladılar. Resûlüllah (sav), çevresinde toplanan Müslümanları muntazam bir birlik haline getirerek düşmana karşı saldırıya geçti. Çarpışmanın olağanüstü bir şiddet kazandığı sırada "*İşte ocak şimdi kızıştı*" buyuran Resûlüllah, yerden bir avuç toprak alıp düşmanların üzerine fırlattı. Çarpışma şiddetle sürerken Hz. Ali büyük bir fedakârlık ve teslimiyet örneği göstererek Havâzin kabilesinin sancaktarını öldürmeye muvaffak oldu. Bu olay Müslümanların savaş güç ve isteklerini bir kat daha artırdı. Savaş öylesine şiddet kazanmıştı ki düşman bu kesin taarruza karşı koyamayarak hezimete uğradı ve kaçmaya başladı. Allah'ın yardımı bir kere daha yetişmişti (Tevbe 9/25). Allah Teâlâ Müslümanları denemiş, bir anlık gafletlerinin sonucunu onlara acı bir şekilde göstermişti.

---

[4] **Akabe Biatleri**: Hz. Peygamber'in, Medine'den gelip ilk müslüman olanlarla 621-622 yıllarında Mekke'nin 3 km. kadar uzaklığındaki Akabe adı verilen mevkiinde yaptığı iki anlaşma ve ahitleşmelerdir.

[5] **Bey'atu'r-Rıdvân**: Resul-i Ekrem (sav) Kâbe'yi ziyaret ve Umre yapmak gayesiyle Hicret'in altıncı yılı Zülkade ayında ashâbıyla Medîne-i Münevvere'den çıkıp Mekke'ye doğru yola koyuldu. Hudeybiye'ye indiğinde Hudâalılardan Hıraş b. Umeyye'yi elçi olarak müşriklere gönderdi. O, müşriklere, savaşmak niyetinde olmayıp yalnızca Kâbe'yi ziyaret için geldiklerini ve umre yapıp döneceklerini bildirdi ancak Mekkeliler elçiyi iyi karşılamadılar. Elçi geri dönerek durumu Resulullah'a (sav) anlattı. Bunun üzerine Resul-u Ekrem (sav), Hz. Osman'ı Kureyş'e elçi olarak gönderdi. Hz. Osman da "Biz Hudeybiye'ye muharebeye gelmedik. Yalnız ziyaret ve Umre yapmak için geldik" dediyse de Kureyşliler ikna olmadılar ve Hz. Osman'ı göz hapsinde tutup Mekke'de alıkoydular. Bir ara Hz. Osman'ın Kureyş tarafından öldürüldüğü söylentisi çıktı. Bunun üzerine Hz. Peygamber, daha sonra Rıdvan Ağacı olarak adlandırılacak olan Semüre ağacı altında durdu ve orada bulunan kadın-erkek bin dört yüz kadar müslümanın her birinden teker teker İslâm davası uğrunda çarpışmaktan yüz çevirmeyeceklerine, Allah ve Resûlü yolunda canlarını feda edinceye kadar savaşacaklarına dair biat (söz, bağlılık andı) aldı. Biatten bir tek münafıklardan Cedd bin Kays adlı kişi kaçındı. Bu biat, sahabîlere yeni bir cesaret, taze bir heyecan verdi. Yerlerinde âdeta duramaz bir hale gelmişlerdi. Bir an evvel ya Kâbe`yi tavaf etmek veya müşriklerle çarpışmak istiyorlardı. Buna Rıdvân biati denildi. Cenâb-ı Hak, bu biatte bulunan Müslümanlardan razı ve memnun olduğunu beyan etmiştir (Fetih 48/18-19).

Resulullah (sav) Huneyn günü elde edilen ganimeti[6], insanlar arasında kalpleri İslâm'a ısındırılacaklara paylaştırdı, ensara bir şey vermedi. İnsanlara isabet eden kendilerine düşmediğinden ötürü sanki içten içe rahatsız oldular. Bu sebeple Peygamber onlara hitapta bulunarak buyurdu ki: "*Ey ensar topluluğu! Ben sizleri sapık (doğru yoldan, İslam yolundan ayrılmış) buldum da Allah benimle size hidayet vermedi mi? Sizler darmadağınıkken Allah benimle kalplerinizi birbirinize kaynaştırmadı mı? Sizler fakir ve yoksulken Allah benimle sizi zengin etmedi mi?*". Hz. Peygamber her ne dediyse onlar da: "*Allah ve Resulünün üzerimizdeki minneti (iyiliği, iyiliklerine karşı duyduğumuz şükür hissi) çok daha fazladır*" dediler. Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Bize korkulu geldin. Biz Sana güvenlik sağladık. Kovulmuş geldin, Seni barındırdık. Yardımsız geldin, biz Sana yardımcı olduk demeyecek misiniz?*". Onlar: "*Hayır, asıl Allah'ın lütuf ve minneti bizedir*" dediler. Hz. Peygamber: "*Peki insanlar koyunları ve develeri alıp giderken sizler Resûlullah ile birlikte evlerinize geri dönmeye razı olmaz mısınız? Eğer hicret olmasaydı ben ensardan bir kişi olurdum ve eğer insanlar bir vadiden yahut bir yoldan gidecek olurlarsa, elbette ki ben de ensarın gittiği vadiden ve yoldan giderim. Ensar iç elbisedir, sair insanlar ise dış elbisedir (sizler diğerlerine göre bana en yakın olan, özel sırlarımı verdiğim özel adamlarımsınız). Sizler benden sonra bencilliklerle (kişisel çıkarları ön plana çıkarmalarla) karşılaşacaksınız. Havz'ın etrafında benimle karşılaşıncaya kadar sabrediniz*" (Buhârî, Hadis no: 4330, VIII, 47). Sakalları ıslanıncaya kadar hepsi ağladı ve: "*Kısmet ve nasip olarak Resûlullah'ın birlikteliğine razıyız*" dediler (Askalânî, *Fethu'l-Bârî*, VIII/52). Bu olayda, sahabe-i kiram, hemen hatalarını anlayarak Allah ve Resulünün kendileri için her şeyden üstün olduğunu ikrar ettiler (açıkça söylediler, kabul ettiler).

g) Hz. Ebû Bekir'in, Hz. Peygamber'in ayrılma vaktinin yaklaştığını anlayınca ağlaması: Ebû Saîd el-Hudrî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (sav) insanlara bir konuşma yaptı ve şöyle dedi: "*Allah bir kulunu dünya ile katındakiler arasından birisini tercih etmekte serbest bıraktı. O kul da Allah'ın nezdinde bulunanları seçti*". Bunun üzerine Ebû Bekir (ra) ağladı. Bizler Rasûlullah'ın (sav) seçimde serbest bırakılan bir kula dair haber vermesinden ötürü onun ağlamasına hayret ettik. (Bir müddet sonra Hz. Peygamber vefat edince anladık ki) meğer seçmekte serbest bırakılan kişi Resûlullah (sav) imiş ve meğer Ebû Bekir (ra) bizim en bilgilimiz imiş (Buhârî, Hadis no: 3654, VII/12).

h) Hz. Peygamber'in vaaz ederken dayandığı hurma kütüğünün ağlaması: Hz. Peygamber (sav), ashâbına vaaz ederken mescit direklerinden bir hurma kütüğüne dayanır, öyle sohbet ederlerdi. Gün geldi, mescitte sohbet dinleyen ashâb o kadar çoğaldı ki, sahâbelerin mühim bir kısmı, kalabalıktan Rasûlullâh'ın (sav) mübârek yüzünü göremez oldular ve: "*Yâ Rasûlallâh! Bizler, mescit hayli kalabalık olduğundan mübarek yüzünüzü göremiyoruz!*" diye haklı olarak şikâyette bulundular. Hz. Peygamber'den (sav) mescide bir minber yapılmasını ve O'nun bu minbere çıkarak hutbesini okumasını talep ettiler. Bunun üzerine mescide bir minber yapıldı. Fakat Rasûlullâh'ın (sav) bu yeni minbere ilk çıkışında beklenmeyen mucizevî bir hâdise oldu: O Âlemlerin Efendisi'nin daha evvel hutbe okurken kendisine yaslandığı hurma direği; duyan, düşünen, hicran ve hasret içinde kavrulan bir insan gibi feryâd u figân ile âh edip inlemeye başladı. Bu, derin ve yanık bir ney sadâsı gibi öyle içten bir seslenişti ki, o sohbet meclisinde bulunan, genç ve yaşlı, bütün müminler bu feryâdı duydular. Bütün ashâb, kuru bir hurma ağacının bu kadar yanık bir sesle içindeki hasret ve ızdırâbını ifâde etmesi karşısında hayret ve dehşet içinde kaldılar (Buhârî, Menâkıb 25, Buyû 32).

i) Yaman Dede'nin Peygamber sevgisi: Yaman Dede, 1887'de dünyaya gelir. Kayseri'nin Talas ilçesinde Hıristiyan bir Türk ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Küçük yaştan itibaren İslam'a ilgi duyar. Gizli Müslüman olur. Hukuk fakültesini bitirir, uzun yıllar Farsça hocalığı yapar.

[6] **Ganimet**, terim olarak savaşta düşmandan ele geçirilen her türlü malı ifade etmektedir. Kur'ân-ı Kerim'de ganimetlerin 1/5'inin Allah'a, Resulüne ve onun akrabalarına, yetimlere, yoksullara ve yolculara ait olduğu bildirilmiş (Enfâl 8/41), Hz. Peygamber'in uygulamasında geriye kalan gaziler arasında taksim edilmiştir.

1942 yılında Müslüman olduğunu açıklar ve ismini Mehmet Abdülkadir Keçeoğlu diye tescil ettirir. Kızı ve eşi karşı çıkar. 40 yıl gizli gizli namaz kılar sahursuz iftarsız oruç açar. Ahmet Kahraman isimli öğrencisi anlatıyor: Yaman Dede 1959–1960 döneminde Farsça dersimize geliyordu. Bir gün dersler bitti, okuldan çıktık. Taksim'e doğru gidiyorum. Alman Sefareti (Elçiliği) civarında bir mescit var. İşte oradan yukarı doğru tek başıma gidiyorum. Bir baktım Yaman Dede, mescidin duvarına yaslanmış, son nefesini verir gibi bir hali var. Halsiz, mecalsiz, başı hafifçe sağ öne düşmüş, boynu bükülmüş, öyle duruyor. Hemen koşarak yanına gittim ve: "Hocam, hayırdır, geçmiş olsun neyiniz var, hasta mısınız?' dedim. Baktım Hoca ağlıyor. "Hocam niçin ağlıyorsunuz, başınıza bir şey mi geldi?" dedim. Şöyle çok ince, çok tiz, çok gevrek, ipil ipil dökülen bir sesle: "Hayır yavrum hayır!" dedi. "Resulullah'ın aşk ve muhabbeti bende galebe çaldığı zaman kendimi kaybediyorum, ayakta duracak mecalim kalmıyor, ya bir yere dayanmam gerekiyor veya oturmam icap ediyor". Yaman Dede içindeki Peygamber aşkını şöyle ifade eder:

Gönül hûn (kan, hor ve zelil) oldu şevkinden boyandım yâ Rasulallah
Nasıl bilmem bu nirâna (nurlara, ateşlere) dayandım yâ Rasulallah
Ezel bezminde (ezel meclisinde, Allah'ın daha hiçbir şeyi yaratmadan önce ruhları yaratıp da onların toplandığı mecliste) bir dinmez figândım (çığlıktım, iniltiydim) yâ Rasulallah
Cemâlinle (yüz güzelliğinle) ferahnâk (sevinçli) et ki, yandım yâ Rasulallah
Yanan kalbe devasın Sen, bulunmaz bir şifâsın Sen
Bulunmaz bir sehâsın (cömertlik) Sen, dilersen rûnümâsın (yüzünü gösterensin) Sen
Habib-i Kibriyâsın Sen, Muhammed Mustafa'sın Sen,
Cemâlinle ferahnâk et ki, yandım yâ Rasulallah

j) Kıssa: Küçük yüreğin (11 yaşındaki Ankaralı Hasan'ın) Peygamber aşkı: Hasan, Ankara'da yaşayan küçük bir ailenin çocuğudur. On bir yaşında ilkokul 4. sınıfa gitmektedir. Peygamberimizin hayatını anlatan Çağrı filmini 25 defa izlemiş, bıkmadan izlediği Çağrı filminde, her defasından Peygamber Efendimize olan aşkı katlanarak artmıştır. Hasan artık namaz kılmaya başlamıştır. Hasan bir gün eli yüzü toz toprak içinde eve gelir. Babası merak edip sorar: "*Hasan oğlum ne oldu? Bu elinin yüzünün hali ne?*". Hasan, "*Peygamberime küfrettiler. Ben de onlara çat pat giriştim. Sonra da yere düştüm*" diye cevap verir. Yaşananlardan dolayı baba okuldan çağrılır. Öğretmen tarafından iki saat süren bir konferans dinleyen baba eve gelir. Hasan'a, "*Oğlun Hasan, Peygamberi korumak sana mı kaldı?*" diyerek kızar. Hasan, Peygamber Efendimize küfredilemeyeceğini, aynı olay yine olsa, onlara karşılığını yine vereceğini söyler. Bu olayın üzerinden üç ay geçtikten sonra, Hasan yine eli yüzü toz toprak içinde eve döner. Sebebi sorulduğunda, "*Bu defa Allah'a küfrettiler. Ben de bu defa daha da sinirlenerek, bütün gücümle onlarla kavga ettim. Ben Allah'ıma küfrettirmem*" diye cevap verir. Baba ikinci kez yine okuldadır. İki saatlik konferans üç saate çıkmıştır. Hasan on bir yaşına olmasına rağmen, namazlarına dikkat eder olmuş, okulda önlüğünü çıkarıp namazlarını zamanında kılarak, vakitlerini geçirmemeye çalışmıştır. Takvimler yapraklarını dökerken, Hasan'ın kan kanseri olduğu öğrenilir. Anne ve babasına namaz kılmalarını, yalan söylememelerini, haram ve helale dikkat etmelerini, söyler. Her gün aynı nasihatlerde bulunan Hasan'da hal derman kalmamıştır. Doktorlara götürülür, ilaçlar verilir, iğneler vurulur ama artık çare yoktur. Hasan artık ölümün eşiğindedir. Namazlarını, vakitlerinde kılan Hasan'ın, sabah namazlarından sonra ellerini havaya kaldırarak, her gün pencereden dışarıya doğru bir şeyler söylemektedir. Baba, Hasan'ı birkaç gün takip eder ve bir gün Hasan'a neden böyle yaptığını sorar. Hasan: "*Sabah rüzgârlarıyla Peygamber Efendimize selam gönderiyorum. Ey sabah yeli, ben Hasan'ın Hasan, benden Peygamberime selam götür, diyorum*" der[7]. Günler günleri kovalarken Hasan daha da ağırlaşmış, sancıları çoğalmıştır. Yemeden içmeden

---

[7] Hasan'ın bu sözleri, Peygamberimize âşık bir zatın şu mısralarını hatırlatmaktadır:
Şahidim arz u semâdır bütün ecrâmiyle (cisimleriyle), Âşıkım sıdk ile ben Hazret-i Şâh-ı Rusule.
Yaksa da âh-ı derûnum (içten kopan ahım) beni bu hasret ile, Tâkatı yok dilimin hâlini takrîre (anlatmaya) bile.

kesilen Hasan, sabah kahvaltısında, evde yaşadığı olayı şöyle anlatır: Baba, bu gece ne oldu biliyor musun? Bu bir rüya değildi, gözlerimle gördüm. Evimizin çatısı, çatırt diye açıldı. İki tane bembeyaz adam geldi ve "*Ey Hasan! Sen çok yoruldun. Seni biraz gezdirelim*" dediler. Beni alıp gökyüzüne doğru çıkarttılar. Gökyüzünden aşağısı küçücük görünüyordu. Beni her tarafı ışıl ışıl olan çok güzel bir saraya götürdüler. Bana, "*Hasan, bunların hepsi senin, şu inekte senin, onu keselim hep burada kal*" dediler. Ama ben, "*Ben annemi, babamı istiyorum, kalmam, onları bırakmam*" deyince beni geri getirdiler. Bu olay üzerinden on gün geçer. On gün sonra yaşadığı olayı Hasan, yine babasına şöyle anlatır: Baba, ben aynı olayı yine yaşadım. Evimizin çatısı açıldı, o iki adam geldi ve beni gökyüzüne çıkardı. Orada kalmam için beni yine ikna edemediler. Sonra ucu bucağı görünmeyen başka bir sarayın önüne getirdiler. Her tarafı gezdik, her yer çok güzeldi. Bir altın kapının önüne geldik, anahtar kullanmadan, "*Lâilâhe İllallâh Mühammedün Rasûlullâh*" deyince kapı açıldı. İçerde her yer bembeyazdı. Yakutlarla, incilerle, zümrütlerle süslü kocaman bir taht vardı. Tahtta güzel birisi oturuyor ve bana gülümsüyordu. Bende ona gülümsedim. Beni, işaret ederek yanına çağırdı. Yanına gidince, "*Nasılsın Hasan?*" dedi. Ben cevap verdim. Kim olduğunu sordum. O da: "*Her sabah, rüzgârla selam gönderdiğin zât benim*" deyince Peygamber Efendimiz olduğunu anladım. Bana, "*Hasan Beni seviyor musun? Burada kalmak ister misin?*" diye sordu. Ben, "*Evet, Ya Resulullah*" deyince o iki adama işaret etti ve benim olan ineği kestiler. Peygamberimiz bana: "*Hasan, yarın ruhunu almaya meleklerle Ben de geleceğim, sakın korkma!*" dedi. İneğin kesilmesiyle râzılık (Rabbinden razı ve hoşnut olma) mertebesine ulaşan Hasan, ölüm için ikna edilmiştir. Bu anlatılanlar üzerine baba Hasan'ın öleceğini anlar ve ailesine "*Ben işteyken Hasan fenalaşırsa, bana hemen haber verin*" der. Hasan, öğleye doğru ağırlaşmıştır. Babaya haber verilir. Etrafından oturan akrabalarına Hasan, şunları söylemektedir: "*Namaz kılın, yalan söylemeyin, haram yemeyin, başınızı açmayın*". Gözleri kapalı bir şekilde Peygamber Efendimizin geldiğini, gitme vaktinin yaklaştığını söyler. Arada bir salât ü selamlar getiren Hasan, bir anda pencereye doğru dönerek, heyecanlı bir şekilde şunları söyler: "*Geliyorlar! Beyaz atlar üzerine binmişler, bize doğru geliyorlar! Başta Peygamber Efendimiz, etrafında; Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali*" diyerek bütün sahabilerin geldiğini ve evlerine girdiğini söyler. Gelenler görülmese de evi mis gibi gül kokusu doldurmuştur. Gül kokusu oradakiler tarafından hissedilmektedir. Hasan son defa "*Esselâtü Vesselâmü Aleyke Yâ Rasulullâh*" diyerek başını kaldırır, "*Esselâtü Vesselâmü Aleyke Yâ Habîballâh*" diyerek ellerini kaldırır. "*Esselâtü Vesselâmü Aleyke Yâ Nebiyallâh*" der ve "*Allah*" diyerek ruhunu teslim etti. Allah (cc) cümlemize Hasan'ın ölümü gibi güzel ölümler nasip eylesin! (Âmin)

k) Kıssa: Peygamber Efendimizi rüyada görebilmek: Adamın biri Peygamber Efendimizi rüyasında görmeyi çok arzulamaktadır. Hoca efendinin birine bu isteğini anlatır ve çaresini sorar. Hoca efendi adama bir kilo balık almasını, iyice tuzladıktan sonra pişirip yemesini ve yatana kadar hiç su içmemesini söyler. Adam balıkla Peygamber Efendimiz arasında bir ilişki ve bağlantı kuramaz ama denildiği gibi yapar. O akşam balık kızartılır ve yenir. Hiç su içmez ve büyük bir heyecanla yatağına uzanır. Adam rüyasında dereler, pınarlar, çağlayanlar, şelaleler görür ve adeta sular içerisinde kaybolur. Ertesi gün Peygamber Efendimizi rüyada görememenin verdiği hüzünle hoca efendiye sitem etmek için yanına gelir. Hoca efendi ne gördüğünü sorar. Adam gördüklerini anlatır. Hoca efendi der ki: "*Sen o gece suyu çok istiyordun rüyanda dereler, pınarlar gördün. İşte olması gerekende budur. Yani aşktır, istemektir. Bu istek kalbin ve ruhun derinliklerinden gelmelidir*". **Hisse:** Çeşitli dua kitaplarında Peygamber Efendimizi rüyada görmek için yapılacak dua vardır. Bu duaları şuursuzca okumak yerine ağlayarak ve içten kendi dilimize kalbimizin derinliklerinden gelen dualar ile yalvarmak daha doğru ve yerinde olur. Peygamber Efendimizi

---

Ey bâd-ı sabâ (seher yeli) uğrarsa yolun semt-i Harameyne, Tazîmimi arzeyle Rasûlüs-sekaleyne (ins ü cinin peygamberine).

Hâkine (toprağına) sürmek için ne yüzüm, ne da imkânım var, Tahsîs-i şefâat kebâir ehline imanım var,
Ancak beni kurtaracak bir ulu sultanım var, Aman ey kân-i şefâat (şefaat kaynağı), pek büyük isyanım var.
Ey bâd-ı sabâ uğrarsa yolun semt-i Harameyne, Tazîmimi arzeyle Rasûlüs-sekaleyne.

rüyada görmek için öncelikle olması gereken şey aşktır. Ona âşık olmak ve sünnetine uymak, ayrıca bunun bir nasip işi olduğunu bilmek gerekir.

2. Hz. Peygamber'i, Getirdiği Dini ve Sünnetini Korumak ve Desteklemek

a) Uhud savaşında (3/625) sahabenin gösterdiği teslimiyet ve fedakârlık:

Medine'ye hicret ederek güçlenen ve 2/624. yılda Bedir'de önemli bir zafer kazanan[8], arkasından Kaynukalıları Medine'den atan Müslümanlar, Mekkeli müşrikler için mutlaka halledilmesi gereken en temel sorun halini almıştı. Şam ticaret yolu, değişik alternatif denemelerine karşı Mekkeliler için artık kapanmıştı. Bu, Mekke'nin iktisadî ve ticarî hayatının sona ermesi demekti. Bedir'de içlerine düşen intikam ateşiyle yanıp tutuşuyorlar, bu duruma bir hal çaresi arıyorlardı. Bunun için büyük bir savaş hazırlığına giriştiler. Civar kabilelerden topladıkları paralı askerlerle birlikte Mekkelîler üç bin kişilik bir ordu kurmuşlardı. Müslüman ordunun sayısı ise bin kişi idi ancak münafıkların reisi Abdullah b. Ubey b. Selûl şehrin içinde kalınarak savunma yapılmadığını bahane ederek 300 kişilik kuvvetini geri çekti. Müslümanları düşman karşısında güçsüz bırakmak istiyordu. Böylece Müslüman ordusunun mevcudu 1000'den 700'e düşmüş bulunuyordu. Savaş, Uhud dağı eteğinde oldu. İman gücü, iyi bir yer tutma ve taktikle Müslümanlar zaferi kazanmak üzere idiler ki, stratejik (savaşı doğrudan doğruya ilgilendiren) bir mevzii tutmakta olan ve düşman süvari birliklerinin geçişine izin vermeyen okçuların, ganimet toplamaya koyulan diğer Müslümanlara eşlik etmek üzere izinsiz yerlerinden ayrılması, pusuda bekleyen Hâlid b. Velîd komutasındaki düşman süvari birliklerinin hiç beklenmedik bir şekilde Müslümanları arkadan kuşatmasına imkân verdi. Kaçmaya başlamış olan müşrik askerleri, süvari (atlı) birliklerinin arkadan kuşattığını görünce tekrar toparlanmışlar ve Müslümanlar iki ateş arasında kalmıştı. Müslümanlar neye uğradıklarını şaşırmışlar, bir kısmı silahlarını bile ellerinden bırakmışlardı. Savaşta dengeler bir anda değişmiş, Müslümanlar sonuçta büyük zayiat vermişti[9]. Bu arada Hz. Peygamber (sav), etrafında bir avuç kahraman sahabenin savunmasıyla çok zor anlar geçirmişti. Bir ara müşriklerden biri, zırh içinde olduğundan Hz. Peygamber'e benzettiği Mus'ab b. Umeyr'i öldürmüş ve "Muhammed'i öldürdüm" diye bağırmıştı. Bu haber bir anda yayılmış ve Müslümanlar büyük bir panik içine düşmüşler. Neyse ki çok geçmeden Hz. Peygamber'in hayatta olduğunu öğrenmişler, bunun sevinciyle etrafında yeniden toparlanmaya çalışmışlar ve dağın yükseklerine çekilerek daha fazla zayiat vermekten kurtulmuşlardı. Hz. Peygamber yaralanmış, atılan bir taşla dudağı yarılmış, aldığı bir kılıç darbesiyle miğferi (başı dış darbelerden koruyan başlığı) ikiye bölmüş, halkalarının yanağına batmasına ve dişlerinin kırılmasına sebep olmuştu. Şimdi bu savaşta ashabın gösterdiği fedakârlık ve teslimiyet dair birkaç örnek görelim:

i) Ensardan on bir kişinin ve Talha b. Ubeydullâh'ın (ra) Allah Rasûlü uğrunda kendilerini feda etmeleri: Uhud savaşında bazı okçuların yanlışlık yaptığı görülür. Bunun üzerine yerlerini bırakırlar. Mekkeli Kureyş ordusundan bir birlik Hâlid b. Velîd'in komutası altında Müslümanların arkasından dolanıp gelirler. Bunun sonucunda Müslüman saflarda gedikler ve çalkantılar ortaya çıkar. Öyle bir an gelir ki, Rasûlullah (sav) ile birlikte sadece on iki kişi kalır. Müşrikler de Peygamber'e (sav) ve bu on iki kişiye yaklaşırlar. Rasûlullah (sav) onlara doğru dönüp: "*Bunlara karşı kim bizi savunacak?*" diye sordu. Hz. Talha b. Ubeydullâh: "*Ben*" diye cevap

---

[8] Bedir savaşında üç yüz beş müslümana karşı bin kişilik sayısal üstünlüklerine rağmen müşrikler ağır yenilgiye uğradılar, birçoğu ileri gelenleri olmak üzere yetmiş ölü verdiler. Azılı İslâm düşmanlarından Ebû Cehil ve Ukbe b. Ebû Muayt da öldürülenler arasındaydı. Bir o kadar müşrik de esir düştü. Müslümanlar ise on dört şehit vermişlerdi. Elde edilen ganimet eşit olarak paylaştırılmıştı. Medine'ye getirilen esirlere iyi muamele edilmesi emredilmişti. Bunlardan bir kısmı karşılıksız, bir kısmı fidye (bedel) mukabilinde, bir kısmı da on müslüman çocuğa okuma yazma öğretme karşılığında serbest bırakılmışlardır. Bedir zaferi, müslümanları büyük bir sevince boğmuştu. Eğer kaybetselerdi, belki de İslâm yayılma imkânını sonsuza kadar bulamayacaktı.

[9] Müslümanlar Uhud'da yetmiş kadar şehit vermişlerdi. Hz. Peygamber yaralanmış, atılan bir taşla dudağı yarılmış, aldığı bir kılıç darbesi, miğferini ikiye bölmüş, halkalarının yanağına batmasına ve dişlerinin kırılmasına sebep olmuştu.

verdi. Rasûlullah (sav): “*Olduğun yerde kal*” diye buyurdu. Bu sefer ensardan bir adam: “*Ben, ey Allah'ın Rasûlü*” dedi. Hz. Peygamber: “*Sen (çık)*” diye buyurdu. Öldürülünceye kadar çarpıştı. Sonra yine müşriklerin yaklaştıklarını gördü ve: “*Bunlara karşı kim bizi savunacak?*” diye sordu. Talha (ra) yine: “*Ben*” dedi. Peygamber (sav): “*Yerinde kal*” diye buyurdu. Bu sefer ensardan bir başka adam: “*Ben*” dedi. Hz. Peygamber: “*Sen (çık)*” diye buyurdu. O da öldürülünceye kadar çarpıştı. Peygamber bu sözleri söyleyip durdu, yine onların karşısına ensardan bir adam çıkıyor ve öldürülünceye kadar kendisinden öncekinin savaşması gibi savaşıyordu. Nihayet Rasûlullah (sav) ile Talha (ra) baş başa kaldılar. Rasûlullah (sav): “*Bunlara karşı kim çıkar?*” diye sordu. Talha (ra): “*Ben*” dedi. Talha on bir kişinin çarpıştığı şekilde çarpıştı. Nihayet eli isabet aldı, parmakları kesildi ve: “*Ah*” dedi. Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu: “*Eğer bismillah demiş olsaydın, insanlar sana bakıp dururken melekler seni yukarı doğru yükselteceklerdi*” diye buyurdu. Daha sonra Yüce Allah müşrikleri geri püskürttü” (Nesâî, Hadis no: 2951, II/661). Hz. Ebû Bekir der ki: “*Savaş bittikten sonra yerdeki çukurlardan birisinde bulunan Talha'nın yanına gittik. Mızrak, ok ve kılıç darbelerinin açtığı yetmiş küsur yahut biraz az veya biraz daha fazla yara aldığını gördük*”. Ebû Bekir es-Sıddîk (ra) Uhud gününü hatırladı mı ağlar, sonra da şöyle derdi: “*O gün bütünüyle Talha'nın günü idi*” (Bennâ, *Minhatu'l-Ma'bûd fî Tertîbi Müsnedi't-Tayâlîsî*, II/99).

ii) Enes b. en-Nadr'ın (ra) ashabı Allah yolunda canları feda etmeye çağırması ve bizzat kendisinin de canını feda etmesi: 3/625. yılda vuku bulan Uhud gazvesinde Müslüman saflarda bir bozulma yaşanmış ve Resûlullah'ın (sav) öldürüldüğü şayiası (söylentisi) yayılmıştı. Bazı sahabiler çok üzüntü veren bu haberden etkilenerek çaresiz bir şekilde oturmuşlardı. Enes b. en-Nadr (ra) bunların yanına gelerek onlara: “*Ne diye oturuyorsunuz?*” diye seslendi. Onlar: “*Resûlullah (sav) öldürüldü (bundan sonra ne yapabiliriz ki?)*” dediler[10]. Bunun üzerine Enes b. en-Nadr (ra) dedi ki: “*Ondan sonra hayatı ne eyleyeceksiniz? Kalkın Resûlullah (sav) ne uğrunda öldüyse siz de onun uğrunda ölünüz*” (İbn Hişâm, *Sîre*, III/30). Enes (ra) anlatıyor: Vücudunda kılıç darbesi, mızrak dürtmesi yahut isabet eden oklardan seksen küsur yara tespit edildi. Öldürülmüş ve müşrikler tarafından azalarının kesilmişti. Onu ancak kız kardeşi parmak uçlarını görünce tanıyabildi. Şu âyetinin, onun ve benzerleri hakkında indiğini kabul ediyorduk: “ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا / *Müminler içinde öyle yiğitler vardır ki, (Allah yolunda şehit oluncaya kadar sebat edeceklerine dair) Allah'a verdikleri sözde durdular (Allah'a verdikleri ahde sadakat gösterdiler, verdikleri sözü yerine getirip Allah'a bağlılıklarını ispat ettiler). İçlerinden bir kısmı adağını, ahdini, verdikleri sözü yerine getirdi (şehit oluncaya kadar çarpışacaklarını adamışlardı, çarpıştılar ve şehit düştüler). Bir kısmı ise (şehit olmayı) beklemektedir. Onlar verdikleri sözü, ahitlerini asla değiştirmediler*” (Ahzâb 33/23. Buhârî, Hadis no: 2805, VI/21). “***öyle yiğitler vardır ki, Allah'a verdikleri sözde durdular***”: Sahabeden Hz. Osman b. Affân, Talha b. Ubeydullâh ve Saîd b. Zeyd, Hamza, Mus'ab b. Umeyr ve Enes b. en-Nadr vs. gibi birtakım kimseler, Resulullah'ın (sav) beraberinde herhangi bir savaş yaparlarsa sebat edip şehit oluncaya kadar çarpışmaya azmetmişlerdi. “***bir kısmı adağını yerine getirdi***”: Hz. Hamza, Mus'ab b. Umeyr ve Enes. b. Malik'in amcası Enes b. en-Nadr gibi bazıları sözlerini yerine getirip Allah yolunda hayatlarını feda ettiler, şehit olarak öldüler. “***Bir kısmı ise beklemektedir***”: Bunlar da Hz. Osman ve Talha gibi imanı uğrunda hayatını feda edeceği bir fırsat bekleyip sonradan şehit olanlardır. **Sebeb-i nüzulü:** 3/625. yılda vuku bulan Uhud savaşında Ashab-ı Kiram'ın ileri gelenlerinden birçok kimse şehit oldu. Hz. Mus'ab b. Umeyr de şehitler arasındaydı. Hz. Peygamberin ne kadar üzüntülü olduğu yüzünden okunuyordu. Mus'ab'ın (ra) mübarek naşının (cesedinin) başucunda oturarak, Uhud şehitleri hakkında nazil olduğu bildirilen bu ayeti (Ahzab

---

[10] Uhud savaşından sonra Medine'de şu ayet indirilmiştir: “ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ / *Muhammed sadece bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse siz ökçelerinizin üzerinde geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim ökçesi üzerinde geriye (eski dinine) dönerse, Allah'a hiçbir ziyan veremez. Allah (hidayetin kadrini bilip) şükredenleri bol bol mükâfatlandıracaktır*” (Âl-i İmrân 3/144).

33/23) okudu. Sonra Hz. Peygamber diğer sahabilere, şehitlere yaklaşıp selam vermelerini söyledi ve verilen selamların şehitler tarafından alınacağını ifade etti (İbn Sa'd, *Sîre*, III/121). Enes (ra) şöyle anlatmaktadır: Amcam Enes bin en-Nadr (ra), Bedir Savaşı'na katılamamış ve bu ona çok ağır gelmişti ve "*Ey Allah'ın Resulü! Müşriklerle yaptığın ilk savaşta bulunamadım. Eğer Allah Teâlâ müşriklerle yapılacak bir savaşta beni bulundurursa, neler yapacağımı elbette görecektir*" demişti. Sonra Uhud Gazvesi'ne katıldı. Müslüman safları dağılınca, arkadaşlarını kastederek; "*Rabbim, bunların yaptıklarından dolayı Sana özür beyan ederim*", müşrikleri kastederek; "*Bunların yaptıklarından da uzak olduğumu bildiririm*" deyip ilerledi. Sa'd bin Muâz'la (ra) karşılaştı ve: "*Ey Sa'd! İstediğim cennettir. Kâbe'nin Rabbi'ne yemin ederim ki, Uhud'un eteklerinden beri hep o cennetin kokusunu alıyorum*"[11] dedi. Sa'd, daha sonra olayı anlatırken: "*Ben onun yaptığını yapamadım yâ Rasûlallâh!*" demiştir. Amcamı şehit edilmiş olarak bulduk. Vücudunda seksenden fazla kılıç, süngü ve ok yarası vardı. Müşrikler müsle yapmıştı (burnunu, kulağını vs. uzuvlarını kesip gözlerini oyarak perişan bir hale getirmişlerdi). Bu sebeple onu kimse tanıyamadı. Sadece kız kardeşi parmak uçlarından tanıdı. Ahzâb 33/23. âyet, amcam ve onun gibiler hakkında nâzil oldu Buhârî, Cihâd, 12).

iii) Sa'd b. er-Rabî'in (ra), ruhunu teslim ederken bile Hz. Peygamber'in selamet içerisinde olmasına verdiği önem: Zeyd b. Sâbit (ra) anlatıyor: Uhud günü Rasûlullah (sav), beni Sa'd b. er-Rabî'i (ra) aramak için gönderdi ve bana dedi ki: "*Şayet onu görürsen, benden ona selam söyle ve ona de ki: Rasûlullah, sana "Kendini nasıl buluyorsun?", diye soruyor*". Ölüler arasında dolaşmaya başladım. Son nefeslerini veriyordu. Mızrak, kılıç ve ok darbeleriyle açılmış yetmiş küsur yarası vardı. Ona: "*Ey Sa'd! Resûlullah'ın sana selamı var ve sana: Kendini nasıl hissediyorsun bana bildir, diyor*" dedim. Sa'd (ra) dedi ki: "*Selam Allah'ın Resûlüne ve sana olsun. Ona de ki: Şu anda cennetin kokusunu alıyorum. Kavmim ensara da de ki: Sizde gözünüzü kırpacak kadar bir güç varken Resûlullaha bir zarar isabet ederse, Allah nezdinde hiçbir mazeretiniz kabul edilmez*". Ve ruhunu teslim etti. Allah'ın rahmeti üzerine olsun" (Hâkim, *Müstedrek*, III/201).

iv) Hz. Nesîbe binti Ka'b (Ümmü Ümâre)'nin Hz. Peygamber'i korumak için kendini oklara hedef yapması: Kâ'b'ın kızı Nesîbe (r. anhâ), müslümanlarla birlikte Uhud gazâsına iştirak etmişti. Kendi elleri ile hazırladığı kaplarla yaralılara su taşırken, müslümanların bozguna uğrayarak dağıldığını gördü. Bunun üzerine derhal Rasûlullâh'ın (sav) yanına koştu. Atılan oklara kendini hedef yaparak bütün gayret ve cesareti ile Rasûl-i Ekrem Efendimizi (sav) korudu. Bu fedakârlığı sırasında atılan oklarla on iki yerinden de yaralandı. Onun bu hâlini takdir eden ve beğenen Allah Resulü (sav), "*Uhud Harbi günü sağıma soluma baktığımda hep Ümmü Ümâre'yi görüyordum. Beni korumak için savaşıyordu*" buyurarak ondan övgüyle bahsetmiştir (İbn Sa'd, *Tabakât*; el-Müttakî el-Hindî, *Kenzü'l-Ummâl*, VII/98).

v) Babası, kocası ve kardeşi şehit olan kadının, bunlara aldırış etmeden Hz. Peygamber'in durumunu sorması: Uhud günü Ensar'dan Dinar oğulları kabilesinden bir hanım babasını, kardeşini ve kocasını kaybetmişti. Uhud meydanına koşup gelen bu kadına, "Babanı görmek istersen şehit oldu, kocanı görmek istersen şehit oldu, kardeşini görmek istersen şehit oldu" dediler. O ise bu duruma hiç aldırış etmeden sürekli olarak: "Resulullah nerede? Onun durumu nasıl?" diyordu. Nihayet Hz. Peygamber'i buldu ve "Sen hayatta olduktan sonra hiçbir musibet önemli değildir" dedi (İbn İshâk, *Sîre*).

b) Recî' olayında (4/626) Hz. Zeyd ibni Desîne ile Hz. Hubeyb bin 'Adiy'in şehit edilişi: Recî' olayı, on kişilik bir Müslüman öğretici grubunun müşrikler tarafından hile ile pusuya

---

[11] Sa'd b. Muâz'ın (ra) bu sözü bize şu ayet-i kerimeyi hatırlatmaktadır: " إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ / *Hiç şüphesiz Allah, müminlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler; (bu,) Tevrat'ta, İncil'de ve Kuran'da O'nun üzerine gerçek olan bir vaattir. Allah'tan daha çok ahdine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alış-verişten dolayı sevinip müjdeleşiniz. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur*" (Tevbe 9/111)**.**

düşürülerek şehit edildikleri olaydır. Başta Hz. Muhammed (sav) olmak üzere bütün Müslümanları üzüntüye sevk eden bu olayın cereyan tarzı şöyledir: Medine civarında yerleşik Adal ve Karra adlarında iki kabile vardı. Bu kabilelerin ileri gelenleri, Hz. Peygamber'e (sav) müracaat ederek Müslüman olmak istediklerini, kendilerine Kur'an-ı Kerim'i ve İslâm dinini öğretecek muallim ve mürşitler göndermesini istediler. Resulullah (sav), İslâm'ın yayılması için hiç bir fedakârlıktan kaçınmadığının bir göstergesi olarak, öğretmen isteyen kabilelere, Âsım b. Sâbit başkanlığında on kişi gönderdi. Bu on kişi, başlarına gelecek şeylerden habersiz olarak İslâm'ı öğretme heyecanı ile yola çıkmışlardı. Sözü edilen heyet Mekke ile Usfan arasında Hüzeyl kabilesine ait Recî' adı verilen yere ulaştıklarında, birdenbire, yüz tanesi okçu olmak üzere iki yüz kişilik bir çetenin hücumuna uğramışlar ve henüz ne olduğunu anlayamadan kendilerini savunmak amacıyla bir dağa iltica etmişlerdi. Gerçekten de, mürşit ve muallim isteyenlerle Hüzeyl kabilesi gizlice anlaşmış ve yakalayacakları Müslümanları Mekkeli müşriklere para karşılığında satma konusunda aralarında karara varmışlardı. Müşrik okçular, köşeye sıkıştırılan müslümanlara, teslim olmaları halinde hayatlarını bağışlayacaklarını söyleyerek kendilerine sığınmalarını istediler. Ancak kafile başkanı Âsım (ra), müminlerin müşriklere iltica edemeyeceklerini ve teslim olmayacaklarını karşı tarafa bildirdi. Hemen akabinde de, durumun Hz. Peygamber'e (sav) malum olması için Allah Teâlâ'ya niyazda bulundu. Çıkan çarpışmada, Âsım'ın da içinde bulunduğu sekiz kişi şehit oldu. Olayı daha önceden haber alan Kureyş, Âsım'ın (ra) kafatasını getirmeleri için bazı kişileri özel olarak görevlendirmişti. Fakat arıların şehidin cesedine üşüşmesi sebebiyle, Âsım'a düşündüklerini yapma imkânı ortadan kalktı. Bununla birlikte Hz. Âsim'ın arkadaşlarından Hz. Zeyd ve Hubeyb, çetenin, "*Teslim olursanız sizi öldürmeyeceğiz*" sözlerine inanarak teslim oldular. Müşrikler, bu iki müslüman teslim olur olmaz, bağlayarak Mekkelilere sattılar. Mekkeliler onları hapsedip günlerce eziyet ettiler. Mekke'nin önde gelenlerinden Safvân b. Ümeyye tarafından satın alınan Hz. Zeyd'in, Kureyşlilerin katılımıyla meydanda öldürülmesine karar verildi. Mekke'nin ileri gelenlerinden Ebû Süfyân, Kureyşli müşriklerin huzurunda Hz. Zeyd'e, "*Hayatının bağışlanması karşılığında Muhammed'in öldürülmesini ister miydin? Söyle bakalım!*" dediğinde Zeyd'in cevabı şöyle olmuştu: "*Kesinlikle böyle bir şey istemem! Benim canım O'nun yoluna feda olsun! Değil burada öldürülmesine, Medine'de ayağına bir diken batmasına bile razı olmam*". Hz. Zeyd'in bu cevabı karsısında Ebû Süfyân, "*Muhammed kadar, arkadaşları tarafından sevilen başka biri yoktur*" demekten kendini alamadı (Vâkıdî, *Meğâzî*, I/360; İbn Sa'd, *Tabakât*, II/56). Hz. Zeyd'in bu cevabından hemen sonra, Safvân'ın kölesi Kistâs tarafından acımasız bir biçimde şehit edildi. Diğer müslüman Hz. Hubeyb, Uhud'da öldürdüğü Hâris b. Âmir'in oğulları tarafından satın alınmış ve birkaç gün sonra öldürülmek üzere Harem-i Şerif'in (Mukaddes Kâbe ve civarının) sınırına gönderilmişti[12]. Hz. Hubeyb, iki rekât namaz kılmak üzere izin istedi ve verilen izin doğrultusunda namaz kıldı. Müşrikler ona, dininden dönmesi halinde öldürülmeyeceği söylendiklerinde şu şiiri okuyarak cevap verdi:

Ben Allah yolunda Müslüman olarak öldürülürken,
Canıma ne suretle kıyılacağına ehemmiyet vermem;
Benim ölümüm Hak Teâlâ uğrunadır ve O dilerse,
Benim tarumar (darmadağın) olan vücudumu mübarek kılar

Hz. Hubeyb'in idamdan önce kıldığı iki rekât namaz, o zamandan beri idam edilecek olan Müslümanların kıldıkları geleneksel bir namaz halini aldı. Hz. Hubeyb de acımasızca, müşrik caniler tarafından şehit edildi. Hz. Peygamber (sav) ve diğer Müslümanlar bu olaya çok üzüldüler. Şâir sahabelerden Hassân b. Sâbit (ra) de yanık mersiyeler (ağıtlar) söyleyerek olaydan duyduğu acıları dile getirmişti[13]. Hubeyb'in (ra) şehit edilmeden evvel bir tek arzusu; Hz. Peygamber'e

---

[12] Dinimize göre buraya kâfir ve müşriklerin girmesi yasak olduğu gibi orada canlı mahlûkun öldürülmesi de yasaktır.

[13] Bkz. İbnül-Esîr, *el-Kâmil fi't-Târîh Tercümesi*, Çev. M. Beşir Eryarsoy, İstanbul 1985, II/156 vd.; İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, Çev. Hasan Ege, İstanbul 1985, III/240 vd.; Mevlânâ Şiblî, *Asr-i Saadet*,

muhabbet dolu bir selâm gönderebilmekti. Lâkin kiminle gönderebilirdi ki! Çaresiz, gözlerini semâya kaldırdı ve: "*Allah'ım! Burada selâmımı Resûlullâh'a ulaştıracak hiç kimse yok. O'na selâmımı Sen ulaştır!*" diye iltica etti. O sırada Medine'de ashabıyla beraber olan Resûlullâh (sav); "*Ve aleyhisselâm! (Onun üzerine de selâm olsun!)*" buyurdu. Bunu işiten ashap hayretle: "*Yâ Rasûlallâh! Kimin selâmına karşılık verdiniz?*" diye sorunca: "*Kardeşiniz Hubeyb'in selâmına. İşte Cibrîl, Hubeyb'in selâmını getirdi!*" buyurdu (Bkz. Buhârî, Cihâd 170, Meğâzî 10, 28; Vâkidî, Meğâzî, I/354-363).

c) Mûte savaşında (8/629) sahabenin gösterdiği teslimiyet ve fedakârlık: Hz. Peygamber'in göndermiş olduğu İslâm'a davet mektuplarından birinin adresi Busrâ'daki (Havran) emiri Hâris el-Gassânî idi. Mektuba hiddetlenmiş ve elçiyi öldürmüştü. Daha sonraları gene davet amacıyla Zâtü't-Talh'a gönderilmiş olan on beş kişilik bir irşat heyeti de gadre (hiyanete) uğramış, reisleri hariç hepsi katledilmişti. Kuzey, bölge olarak güven vermiyordu. Bu yüzden kuzeye bir ordu çıkarılmasının gereği vardı. Hz. Peygamber (sav), üç bin kişilik bir ordu oluşturdu ve âzatlı kölesi olan Hz. Zeyd b. Hârise'nin kumandasında kuzeye doğru gönderdi. Şayet Zeyd şehit düşerse yerine Hz. Cafer b. Ebî Tâlib, o da şehit düşerse Hz. Abdullah b. Revâha geçecekti. Düşman önce İslâm'a davet edilecekti, kabul etmez ve cizyeye (müslümanların fethettikleri yerlerde, müslüman olmayan erkeklerden alınan ve devlet teminatı altında bulunmanın karşılığı olan baş vergisine[14]) de razı olmazsa İslâm elçisini öldüren bu canilerle savaşılacaktı. Peygamberimiz (sav) Seniyyetü'l-Veda'ya kadar yürüyüp orduyu uğurladı. Bu sefere gönüllü olarak yeni müslüman olmuş olan yüksek askerî bir deha ve üstün strateji bilgisine (askeri sevk ve idare ilmine) sahip Hâlid b. Velîd (ra) de bir er olarak katılmıştı. Kuzey'de Bizans imparatorunun da destek verdiği Hıristiyan Araplardan oluşan yüz bin kişilik bir orduyla Şam bölgesine ait Belka yakınlarındaki Mûte'de karşılaştılar. Zeyd b. Hârise (ra) şehit düşünce, sancağı Cafer b. Ebî Tâlib (ra) aldı. Ca'fer'in (ra) sağ eli kesildi; bu sefer sancağı sol eliyle tuttu. Sol eli de kesilince sancağı yine bırakmadı; kesik iki elinin kalan kısımlarıyla sıkıştırarak göğsü arasında tuttu. Nihayet o da şehit düştü. Hz. Peygamber (sav), onun kaybettiği kollarına nispet verilen iki kanatla cennette uçmakta olduğunu haber vermiştir. Bu müjdeye nispetle ona "Cafer-i Tayyâr (Uçan Ca'fer)" denilmiş ve bir ufuk insan olarak müslümanların belleğinde yerini almıştır. Bu savaşa katılmış bulunan Abdullah b. Ömer (ra) diyor ki: "*Mûte günü ben Cafer'i şehit edilmiş olarak gördüm. Onun vücudunda süngü ve kılıç darbesiyle oluşmuş elli yara saydım. Bu elli yaradan hiç biri arkasında değildi*". Bundan Hz. Cafer b. Ebî Tâlib'in ne kadar korkusuzca ve sanki arkasına hiç dönmeden düşmanla savaşmış olduğu anlaşılmaktadır. Hz. Cafer'den sonra sevgili Peygamberimizin emrine uyularak sancağı sahabenin şairlerinden Hz. Abdullah b. Revâha aldı. O şiirler söyleyerek harp etti ve şehâdet şerbetini içti. Askerde genel bir çöküntü doğmak üzereydi ki, askerin hemen hepsinin isteği üzerine Hz. Hâlid b. Velîd kumandayı ve sancağı eline aldı. Komutanlık dehası ve tecrübesiyle bazı manevralar yaparak, İslâm ordusunu tamamen yok olmaktan kurtardı. O gün akşama kadar savaş yapıldıktan sonra Hz. Hâlid, ertesi sabaha kadar sağ kanatta bulunan müslüman askerleri sol kanada, sol kanattakileri sağ kanada, arkadakileri öne ve öndekileri arkaya alarak yerlerinde değişiklik yaptı. Böylece düşmana yeni destek kuvvetleri geliyormuş izlenimini vermek istiyordu. Bir yandan da İslâm ordusunu kesin hezimete uğramaktan ve bütünüyle kılıçtan geçirilmekten korumak için yavaş yavaş geriye çekiliyordu. Hatta geri çekilmeden evvelki bir hücumunda Hz. Hâlid, düşmana bir hayli kayıp verdirmiş ve bol ganimet de elde etmişti. İşte bu şekilde İslâm ordusunu Medine'ye sağ salim geri getirdi. Mute, İslâm devletinin Medine'de kurulmasından sonra Müslümanlarla Rumlar arasında yapılan ilk savaştır. Peygamber Efendimiz bu savaşı Medine'de, olduğu gibi görmüş ve her safhasını minberden müslümanlara anlatmıştı. Sıra ile kumandanların şehadetini anlattıktan sonra sıra Hâlid'e gelince "*En sonunda sancağı Allah'ın kılıçlarından bir kılıç aldı*" buyurmuş ve bundan sonra Hâlid b.

Çev. Ömer Rıza Doğrul, Sad. Osman Zeki Mollamehmedoğlu, İstanbul 1977, I/270-271; Hüseyin Algül, *İslâm Tarihi*, İstanbul 1986, I/389-390.

[14] Cizyenin dinimizce belirlenmiş bir miktarı yoktur. Miktarı günün koşul ve gereklerine göre yetkililerce belirlenir.

Velîd'e "Seyfullâh (Allah'ın kılıcı)" lakabı verilmişti. Hz. Hâlid b. Velîd diyor ki: "*Mûte Savaşında elimde dokuz kılıç parçalandı*". Bu ifade, Mûte savaşının ne kadar şiddetli geçtiğini anlatmaktadır.

3. Hz. Peygamber'in Emirlerine İsteyerek Uymak ve Yasaklarından Kaçınmak

Sevenin sevdiğine itaatkâr olduğu hususunda görüş ayrılığı yoktur. Seven sevdiğinin dediklerini yapmaya ve onun sevmediklerinden uzak kalmaya gayret eder. Bunu yaparken de anlatılamayacak kadar bir lezzet, büyük bir tat alır. Aynı şekilde Allah Rasûlü Muhammed Mustafa'yı (sav) seven bir kimse de bütün gayretiyle ona uymaya çalışır, emirlerini hemen yerine getirmeye koşar, yasaklarından uzaklaşmak için elini çabuk tutar. Nebi'yi (sav) samimi bir şekilde seven o hayırlı ashabının bu alanda nice göz kamaştırıcı tutumları vardır. Bunlardan birkaç örnek verelim:

a) Ashabın, birbirlerinin yanında konaklama emrini yerine getirmekte acele etmeleri: Ebû Seleme el-Huşenî (ra) anlatıyor: İnsanlar bir yerde konakladıkları vakit vadilere (İki dağ arasındaki uzun çukurlara, alanlara) ve yollara dağılırlardı. Resûlullah (sav) buyurdu ki: "*Sizin bu şekilde yollara ve vadilere dağılmanız ancak şeytandandır*". Bundan sonra Peygamber ashabıyla bir yerde konaklayacak olurlarsa, mutlaka biri diğerine sokulurdu. Öyle ki: Üzerlerine bir yaygı serilecek olursa hepsini de örter, denilecek şekilde konaklarlardı (Ebû Dâvûd, Hadis no: 2288, II/498).

b) Ashabın, şarabın haramlığı emrine hemen uymaları: Resûlullahı (sav) samimiyetle seven o hayırlı insanlar yasaklandı diye sevip arzu ettikleri şeylerden uzaklaştılar. Uzun yıllardan beri alışageldikleri pek çok şeyleri terk ettiler. Enes (ra) anlatıyor: Ebû Talha'nın (ra) evinde bulunanlara içki dağıtıyordum. O gün içtikleri şarap yarılmış taze hurma şarabı idi. Şarabı kesin olarak yasaklayan ayet (Mâide 5/90-91) gelince Resûlullâh Efendimiz'in emriyle bir münadi: "*Haberiniz olsun ki içki haram kılınmıştır!*" diyerek Medine sokaklarında seslendi[15]. Bunu duyan Ebû Talha (ra) bana: "*Çık ve bu şarabı dök*" dedi. Ben de çıktım ve şarabı döktüm. O şarap Medine yollarında aktı gitti (Buhârî, Hadis no: 2464, V/112). İbn Hacer: "*Hadiste şuna işaret vardır: Yanında şarap bulunan Müslümanlar ardı arkasına şarabı döktüler. Öyle ki dökülen bu pek çok şarap Medine sokaklarında aktı*" (Askalânî, *Fethu'l-Bârî*, X/39). Şarabı kesin olarak haram kılan Mâide 5/90-91. ayetlerden inmeden önce Hz. Ömer, "*Allah'ım! İçki hakkında bize açık ve kesin bir beyanda bulun!*" diye dua ediyordu. Allah Teâlâ, " يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (90) إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ (91) / *Ey iman edenler! İçki, kumar, (ibadet için) dikili taşlar (putlar) ve fal okları (şans okları, kısmet çekilen zarlar)*[16]*, şeytanın murdar ve kötü işinden başka bir şey değildir! Bunlardan uzak durun ki felâh bulasınız! Şeytan, şarap ve kumarla sizin aranıza*

---

[15] İçkinin haram kılınışı şu merhalelerden sonra gerçekleşmiştir: **1)** Mekke'de, " وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ / *Hurma ve üzümden, hem sarhoşluk veren içki, hem de güzel gıdalar elde edersiniz. Şüphesiz bunda aklını çalıştıran kimseler için alınacak bir ibret vardır*" (Nahl 16/67) ayeti nazil oldu. **2)** Medine'ye hicretten sonra sorular üzerine, " يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ / *(Resulüm!) Sana içkiyi ve kumarı sorarlar. De ki: Onlarda hem büyük günah, hem insanlar için bir kısım faydalar vardır. Ancak zararları faydalarından daha büyüktür*" (Bakara 2/219) ayeti nazil oldu. Müslümanların çoğu içkiyi terk etti. **3)** Ashaptan biri akşam namazını kıldırırken, bir ayeti mana bozulacak derecede yanlış okudu. Bunun üzerine: " **يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ** وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا / *Ey iman edenler! Siz sarhoş iken, ne söyleyeceğinizi bilinceye (...) kadar namaza yaklaşmayın!*" (Nisâ 4/43) ayeti nazil oldu. **4)** Mâide 5/90-91. ayetler ile kesin olarak haram kılındı.

[16] Ayet, bir tanrı, tanrıça veya benzerlerinden, şirk olan yollarla talihini öğrenmek için fal okları çekmeyi veya gelecekleri ya da anlaşmazlıkları çözümlemekle ilgili işaretler almayı yasaklamaktadır. Söz gelimi, Mekke'nin putperest Kureyş kabilesi bu amaçla Kâbe'de Hûbel putunu seçmişlerdi, onun yanında yedi fal oku bulundururlardı. Putun bakıcısına (din adamına) kurban sunduktan ve bir takım merasimlerden sonra bir ok çekerler ve onun üzerine kazınmış bulunan yazıları Hûbel'in hükmü olarak kabul ederlerdi.

düşmanlık ve kin salmak, sizi Allah'ı zikretmekten ve namazdan alıkoymak ister. Artık bu murdar şeylerden vazgeçtiniz, değil mi?" (Mâide 5/90-91) ayetlerini buyurunca Peygamber Efendimiz, Hz. Ömer'i çağırıp ona bu ayetleri okudu. "*Artık vazgeçtiniz değil mi?*" kısmına gelince o: "*Vazgeçtik! Vazgeçtik yâ Rab!*" dedi. Yalnız Hz. Ömer değil, bütün Müslümanlar da: "*Artık içkiden, kumardan vazgeçtik Rabbimiz!*" dediler. Yüce Rabbimizin şu buyrukları, bu samimi sevenlere tıpatıp uymaktadır:

i) Nûr 24/51-52: " إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (51) وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ (52) / *Aralarında hüküm vermek için Allah'a (Kur'an'a) ve Resulüne davet edildiklerinde, müminlerin söyleyeceği söz ancak, "işittik ve iman ettik" demeleridir. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir. Kim Allah'a ve Resulüne itaat eder, Allah'tan korkar ve O'na karşı gelmekten sakınırsa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir*".

ii) Ahzâb 33/36: " وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا / *Allah ve Resulü bir işte hüküm verdiği zaman, artık mümin bir erkek ve kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne isyan ederse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur*".

iii) Nisâ 4/59: " يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا / *Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere ve ulü'l-emre (sizden buyruk sahibi olanlara, idarecilere ve âlimlere) itaat edin. Herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düştüğünüzde; eğer gerçekten Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız onu Allah'a ve Resulüne götürün. İşte bu daha iyi ve sonuç bakımından daha güzeldir*".

c) Rasûl-i Ekrem'in (sav) tehdidini duyan bir kadının bileziklerini çıkarıvermesi: Rasûl-i Ekrem'e uymak sadece erkeklerin yaptığı bir iş değildir aksine Nebi'yi (sav) seven samimi mümine hanımlar da böyleydi. Bunu ortaya koyan delillerden birisini Abdullah b. Amr (ra) nakletmektedir: Bir hanım Rasûlullah'ın (sav) yanına geldi. Beraberinde bir kız çocuğu vardı. Bu kız çocuğunun elinde kalınca iki altın bilezik vardı. Peygamber (sav): "*Bunların zekâtını veriyor musun?*" diye sordu. Kadın: Hayır dedi. Peygamber (sav) buyurdu ki: "*Kıyamet gününde bunların yerine Allah'ın sana ateşten iki bilezik takması hoşuna gider mi?*". Bunun üzerine kadın o bilezikleri çıkardı ve Rasûlullah'ın (sav) önüne bırakarak: "*Bunlar Allah ve Rasûlü içindir*" dedi (Ebû Dâvûd, Hadis no: 1382, I/691. Albânî hadisin hasen olduğunu belirtmektedir). Rasûl-i Ekrem'i seven o mümin kadın O'nun emrine uyarak bileziklerin zekâtını vermekle yetinmedi. Aksine onlardan vazgeçti ve onları Rasûlullaha (sav) Yüce Allah için bir sadaka olarak takdim etti.

D. Hz. Peygamber'i Sevmenin Faydası

1. İmanın Tadını Elde Etmeye Sebep Olur

Yüce Rabbimiz imanın tadını elde etmek için birtakım sebepler takdir buyurmuştur. Bunlardan birisi Nebi'yi (sav) bütün yaratılmışlardan daha çok sevmektir. Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Üç şey vardır ki, kimde bulunursa o kimse imanın tadını bulur: 1) Allah ve Resulü kendisine herkesten daha sevimli olması, 2) Kişinin sevdiğini sadece Allah için sevmesi, 3) Allah kendisini küfürden kurtardıktan sonra, ateşe atılmayı sevmediği gibi küfre dönmekten hoşlanmaması*" (Buhârî, Hadis no: 16, I/60; Müslim, Hadis no: 43, I/66, lafız Buhârî'ye aittir). İmanın tadının anlamı, itaatlerden lezzet almak, din uğrunda zorluklara katlanmak ve bunu dünyanın geçici menfaatlerine tercih etmek demektir (*Sahîh-i Müslim Nevevî Şerhi*, II/13; Askalânî, *Fethu'l-Bârî*, I/61). Üçüncü şıkka örnek olarak, hakikati anladıktan sonra iman edip Firavun'un her türlü tehdidine aldırış etmeyen sihirbazları (bkz. A'râf 7/103-129 ve Tâhâ 20/41-76) ve Hz. İsa'nın Antakya halkına gönderdiği davet elçilerine tabi olmalarını isteyen Habîb-i Neccâr'ı (Yâsîn 36/18-27) örnek verebiliriz.

2. Ahirette Hz. Peygamber ile Birlikte Olur

Bu konuda dikkat çekici bir rivayet şöyledir: " حدثنا سليمان بن حرب حدثنا حماد بن زيد عن ثابت عَنْ أَنَسٍ رضي الله عنه: أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَنِ السَّاعَةِ فقال: "مَتَى السَّاعَةُ؟". قَالَ: "وَمَاذَا أَعْدَدْتَ لَهَا؟". قَالَ: "لَا شَيْءَ، إِلاَّ أَنِّي أُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ صلى الله عليه وسلم". فقال: "أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ". قال أنس: فَمَا فَرِحْنَا بِشَيْءٍ فَرَحَنَا بِقَوْلِ النَّبِيِّ

صلى الله عليه وسلم: "اَنْتَ مَعَ مَنْ اَحْبَبْتَ". قال أنس: فَأَنَا أُحِبُّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ مَعَهُمْ بِحُبِّي إِيَّاهُمْ وَإِنْ لَمْ أَعْمَلْ بِمِثْلِ أَعْمَالِهِمْ. / Enes b. Mâlik (ra) anlatıyor: Bir adam Peygamber'e (sav) kıyametin kopuşunu sordu: "*Kıyamet ne zamandır?*" dedi. Nebi (sav): "*Kıyamet için ne hazırladın ki?*"dedi. Adam: "*Hiçbir şey ancak şüphesiz ki ben Allah'ı ve Resulünü (sav) seviyorum*" dedi. Bunun üzerine Peygamber (sav): "*Sen sevdiklerinle berabersin, beraber olacaksın*" buyurdu. Enes (ra) diyor ki: Rasûlullahın (sav), "*Şüphesiz ki sen sevdiklerinle beraber olacaksın*" sözünden dolayı sevindiğimiz kadar hiçbir şeye sevinmedik. İşte ben Rasûlü (sav), Ebû Bekir'i ve Ömer'i seviyorum. Her ne kadar onların amelleri gibi amelde bulunamadı isem de onlarla birlikte olacağımı ümit ediyorum (Buhârî, Fedâilü's-Sahâbe, Hadis no: 6167, X/553). Buna yakın bir hadisi de İmam Müslim rivayet etmiştir (Müslim, Hadis no: 2639, IV/2032-2033)". Bu hadisin başka bir versiyonu şöyledir: " حدثنا عبدان أخبرنا أبي عن شعبة عن عمرو بن مرة عن سالم بن أبي الجعد عن أنس بن مالك: : أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم: "مَتَى السَّاعَةُ يَا رَسُولَ اللهِ؟". فقال: "مَا أَعْدَدْتَ لَهَا؟" قال: "مَا أَعْدَدْتُ لَهَا مِنْ كَثِيرِ صَلاَةٍ وَلاَ صَوْمٍ وَلاَ صَدَقَةٍ وَلَكِنِّى أُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ". فقال: "اَنْتَ مَعَ مَنْ اَحْبَبْتَ". / Enes b. Mâlik (ra) anlatıyor: Bir adam Hz. Peygamber'e (sav), "*Ey Allah'ın Resulü! Kıyamet ne zaman kopacak?*" diye sordu. Hz. Peygamber, "*Kıyamet için ne hazırladın ki?*" dedi. Adam, "*Çok namazım yok, çok orucum yok, çok sadakam da yok (sadece farzları vacipleri yapmaya çalışıyorum) fakat ben Allah'ı ve Resulünü seviyorum*" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber, "*Sen, sevdiklerinle berabersin*" buyurdu (Buhârî, Edeb/Bâbu Alâmeti'l-Hubbi fi'l-llâh. İmam Buhârî, bu hadisi şu iki yerde de rivayet etmiştir: Edeb/Bâbu Mâ Câe fî Kavli'r-Racüli: Veylek; Ahkâm/Bâbu'l-Kadâ ve'l-Fütyâ fi't-Tarîk).

Bir adam Resûlullah'a (sav) gelerek dedi ki: "*Ey Allah'ın Resulü, bir topluluğu sevmekle birlikte onlar gibi ameller yapamayan kimse hakkında ne dersin?*". Rasûlullah (sav) buyurdu ki: "*Kişi sevdiği ile beraberdir*" (Buhârî, Hadis no: 6169, X/557; Müslim, Hadis no: 2640, IV/2034, lafız Buhârî'ye aittir). "*Kişi sevdiği ile beraberdir*" sözünden kasıt, cennette onunla birlikte olacağıdır (Aynî, *Umdetu'l-Kârî*, XXII/197).

E. Ehl-i Beytini ve Ashabını Sevmek

Hz. Peygamber'den dolayı ehl-i beytini ve ashabını sevmek, Onu sevmek demektir.

Ehl-i beyt: Bir evde yaşayan aile fertleri, aile demektir. Fıkıhta bir terim olarak Hz. Peygamber'in hısımlarından kendilerine zekât verilmesi yasaklanan aile fertlerinin tamamını ifade etmek için kullanılmıştır[17]. Bu anlamda ehl-i beyt; Hz. Peygamber ve ailesidir. Hz. Peygamber

[17] Hâşim oğullarına yani: Peygamber Efendimizin (sav) amcaları Hz. Abbâs, Hz. Hâris ve onların evlat ve torunlarına, amcası Ebû Talib'in oğulları Hz Ali ile kardeşi Âkil ve Ca'fer'e, bunların zürriyetlerine ve azatlılarına, Abdulmüttalib b. Hars'ın evlâd ve torunlarına zekat ve fitre verilmez. Çünkü hadisi şerifte buyruldu ki: "*Zekât ve fitre insanların malının kiridir. Bu da ehl-i beyte yakışmaz, helal olmaz*" (Müslim, Zekât 168), "*Bize sadaka (almak) helal olmaz*". Hâşim oğullarına verilmesi caiz olmayan; zekât, fitre, adak, öşür ve keffâret gibi verilmesi icap eden sadakalardır. Bunlara nafile sadakaları vermek caizdir. Hâşim oğullarından fakir olanlara madenlerin ve definelerin beşte birini vermek caizdir. Resûl-i Ekrem (sav): "*Ey Hâşim oğulları! Allah Teâlâ (cc) bunun (zekât'ın) yerine size humus'un humusunu (ganimetlerin beşte birin beşte birini) bedel kıldı*" buyurmuştur. Dolayısıyla Haşim oğullarına, kazancının en temizi ve en efdali olan ganimetten payları verilir. Böylece Hz. Peygamber'in zekât, alması haram olan yakın akrabalarına ganimetten pay verilmekle durum dengelenmektedir. Savaş sırasında, düşmandan ele geçirilen ganimet mallarının beşte dördü Allah yolunda cihat eden savaşçılara taksim edilir. Geri kalan beşte bir ise, âyet-i kerimede belirlenen sınıflara dağıtılmak üzere ayırt edilir. Fıkıhta bu, "**humus** (beşte bir)" terimi ile ifade edilir ve elde edilen ganimetlerden 1/5'inin kamu yararına kullanılmak üzere hazineye alınmasını ifade eder. Rabbimiz buyurur ki: " وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ / *Bilin ki, Allah'a ve kulumuza indirdiğimize inanmışsanız, iki ordunun birbiri ile karşılaştığı hak ile batılın ayrıldığı gün (Bedir savaşında) ganimet olarak aldığınız bir şeyin beşte biri Allah'a, Resulüne, Onun akrabalarına, yetimlere, yoksullara ve yolcuya aittir. Allah, her şeye hakkıyla kadirdir*" (Enfâl 8/41). Buna göre, ganimetler ve ganimet hükmündeki define gibi şeylerden, beşte bir oranında vergi tahsil edilir. Alınan bu vergi âyette belirtildiği üzere; kamu yararına (Allah ve Resulü, kamu yararına harcanmayı işaret etmektedir), Hz.

buyurdu ki: "*Ehl-i Beyt'im hakkında (ileri geri konuşmamanız hususunda) Allah adına sizi uyarıyorum*".

İmam Şâfiî'nin Peygamber soyundan birini görünce ayağa kalkması: İmam Şâfiî bir gün ders okuturken ders süresi boyunca en az on kere ayağa kalkar ve tekrar oturur. Talebelerinden biri dayanamayıp bunun hikmetini sorar. İmam Şâfiî şu cevabı verir: "Peygamber soyundan biri sokakta alışveriş yapmakta, ne zaman kapısının hizasına gelse işte ben de o zaman ayağa kalkıyorum. Zira Allah elçisinin soyundan birini görüp de ayağa kalkmamak yakışık almaz" der.

Sahâbe, Ashâb: Hz. Peygamber'e iman ederek O'nu gören ve müslüman olarak ölen kimselerdir. Hz. Peygamber'in arkadaşları ve yakın dostları olan sahabe, O yüce Peygamberin şahsiyet ve dostluğundan çok istifade etmiş, O'nun istediği gibi Müslüman olmaya çok gayret göstermişlerdir. İslâm'ın güçlenip yayılması için canlarıyla başlarıyla çalışmışlar, bu yolda, ölüm de dâhil olmak üzere hiç bir şeyden çekinmemişler, Allah ve Resulünü, çoluk-çocuklarından, mallarından, hatta canlarından daha çok sevmişlerdir. Allah yolunda hiç çekinmeden yurtlarından hicret etmiş ve kanlarını akıtarak canlarını vermişlerdir. Nitekim bu vb. özelliklerinden dolayı sahabe, Kur'an'ın çeşitli yerlerinde bizzat Allah Teâlâ tarafından, hadîs-i şeriflerde Peygamberimiz (sav) tarafından methedilmişledir. Mesela:

1) Tevbe 9/100: " وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ / *İslam'da birinci dereceyi kazanan muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar yok mu? Allah onlardan razı olmuştur. Onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah bunlar için, kendileri içinde ebedî kalıcılar olmak üzere, altlarından ırmaklar akan Cennetler hazırladı. İşte bu, en büyük başarıdır, kurtuluştur*".

2) Feth 48/18: " لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا / *(Hudeybiye'deki) o ağacın (daha sonra Rıdvan Ağacı olarak adlandırılacak olan Semüre ağacının) altında müminler sana biat ederlerken (elini tutarak Sana olan bağlılıklarını açıkça bildirirlerken), ant olsun ki Allah onlardan razı olmuştur da kalplerindekini (ihlâslarını) bilerek üzerlerine manevî bir kuvvet (moral) indirmiş ve onları yakın bir fetih (Hayber ve onu takip eden fetihler) ile mükâfatlandırmıştır*". Allah Teâlâ bu ağacın altında biat eden 1400 kadar sahabîden razı olduğunu açıkça bildirmektedir. Bunların imanı o derece kuvvetli ve savaş hazırlığından o kadar uzak idiler ki, hallerine bakan kimse, umre için giydikleri ihramı kefen olarak giydiklerine hükmederdi. Söz konusu ağacı ziyaret edenler zuhur edince Hz. Ömer'in onu kestirdiği nakledilir.

3) Fetih 48/29: " مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا (29) / *Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun beraberinde olanlar (müminler, ashap) kâfirlere karşı şiddetli olup kendi aralarında merhametlidirler. Sen onları rükû ederken, secde ederken, Allah'tan lütuf ve rıza ararken görürsün. Onların alameti, yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat'taki meselleridir (misalleri, temsilleri, örnekleri, nitelikleri, anlatılan durumlarıdır). İncil'deki meselleri ise şöyledir: Öyle bir ekin ki filizini yarıp çıkarmış, sonra da onu kuvvetlendirmiş, derken kalınlaşmış da artık gövdesi üzerinde doğrulmuş. Öyle ki ekicilerin hoşuna gider, kâfirleri de öfkelendirir. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelendirir. İşte böylece Allah, onlar gibi iman edip makbul ve güzel işler yapanlara bir bağışlama ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır*" (Sahabeyi öven diğer ayetler için bkz. Bakara 2/143; Âli İmrân 3/110).

Hz. Peygamber buyurdu ki:

1) "*Nesillerin en hayırlısı, benim neslimdir*" (Buhârî, Fedâilü Ashâbi'n-Nebî, 1; Müslim, Fedâilü's-Sahâbe, 210-215).

2) "*Ashabım hakkında (ileri geri konuşmak hususunda) Allah'tan korkun, ashabım hakkında Allah'tan korkun! Benden sonra onları kendinize hedef haline getirip düşmanlık etmeyin! Kim onları severse bana olan sevgisinden dolayı sever. Kim de onlara kin beslerse bana olan kini*

Peygamberin akrabalarına, yetimlere, miskinlere ve yolda kalmışlara dağıtılır. Hz. Peygamber'in zekât, alması haram olan yakın akrabalarına ganimetten pay verilmekle durum dengelenmektedir.

dolayısıyla böyle yapar. Kim onlara eziyet ederse bana eziyet etmiş olur. Kim bana eziyet ederse Allah'a eziyet etmiş demektir. Her kim de Allah'a eziyet ederse çok geçmeden Allah onun belâsını verir" (Müsned, V/57).

3) "*Sahabîlerime sövmeyin*" (Buhârî; Müslim).

Peygamberimiz (sav) bütün müslümanlar şefaat edebileceğini ancak ashabına karşı içinde en ufak bir olumsuzluk besleyene ise asla şefaat etmeyeceğini belirtmiştir.

Ünlü usul-i Mâlikî fıkıh âlimi Karâfî (684/1285) der ki: "*Rasûlullâh'ın (sav), başka hiçbir mucizesi olmasaydı, yetiştirmiş olduğu ashâb-ı kirâm dahi, O'nun peygamberliğini ispata kafi gelirdi*".

İmâm-ı Rabbânî Hazretleri der ki: "*Velinin en büyüğü, sahabenin en küçüğü olan Vahşî'nin ayak tozu bile değildir*".

İmam Mâlik der ki: "*Rasûlullah'ın ashabını kızdıran kimse Yüce Allah'ın: "Onlar ile kâfirleri öfkelendirir" (Fetih 48/29) sözünün muhatabı olur*".

V. SAYGI GÖSTERMEK

Hz. Peygamber'e saygı gösterilmesi, Onun ümmeti üzerindeki en önemli haklarından biridir ve Müslümanlar üzerine farzdır. Bu hususla ilgili ayetler şöyledir:

1) Fetih 48/8-9: " إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا (8) لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا / *(Resulüm!) Biz seni (ümmetine/hakikate) şahit, (cennetle) müjdeleyici ve (cehennemle) uyarıcı, korkutucu olarak gönderdik. (Ey insanlar!) Allah'a ve Resulüne iman edesiniz, Resulüne yardım edesiniz, ona saygı gösteresiniz ve sabah akşam Allah'ı tespih edesiniz diye (Peygamber'i gönderdik)*".

2) Nûr 24/63: " لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ / *(Ey müminler!) Peygamberin (sizi) çağırmasını aranızda birbirinizi çağırmanız gibi tutmayın yani davetine hemen koşun ve izinsiz ayrılmayın (Veya: Peygamberi çağırırken, kendisiyle konuşurken O'na kendi aranızda birbirinize seslendiğiniz gibi eslenmeyiniz. Yahut: Peygamberin duasını aranızda birbirinize ettiğiniz dua gibi farz etmeyin). Allah elbette sizden birbirini siper edinerek (gizlice savaştan veya hutbeden yahut Peygamberin yanından) sıvışıp gidenleri (münafıkları) bilir. Öyleyse Onun emrine muhalefet edenler, başlarına (dünyada) bir fitne (ve belâ) gelmesinden veya (ahirette) elem dolu bir azaba uğramaktan (korkup) sakınsınlar*". Resulullahın çağrısına uymak farzdır. Müminler, Hz. Peygamber'e hitap ederken veya ondan bahsederken sadece ismini zikretmekle kalmayıp onun nübüvvet makamını ifade eden, "*Resulullah*, *Rasûl-i Ekrem*, *Peygamber Efendimiz*" gibi bir vasfını söylemelidirler. Ayrıca ona salât ü selam getirmelidirler.

3) Hucurât 49/1-5: " يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (1) يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ (2) إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ (3) إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ (4) وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (5) / *Ey iman edenler! (Söz ve hareketlerinizde ileri gidip de) Allah'ın ve Resulünün (emrettiği şeyin) önüne geçmeyin. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah her şeyi hakkiyle işitendir, görendir. Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamberin sesinden fazla yükseltmeyin. Birbirinizle yüksek sesle konuştuğunuz gibi Onunla da öylece konuşmayın. Yoksa siz farkına varamadan amelleriniz boşa gidiverir. Peygamberin huzurunda seslerini ayarlayanlar, kısanlar öyle kimselerdir ki Allah, onların kalplerini, takva için imtihan etmiştir (onların takvaya ehil olduklarını bilmiştir). Onlar için bir mağfiret (günahların örtülmesi, bağışlanması) ve büyük bir mükâfat vardır. Ama Seni (Sana ait) odaların arkasından, dışından bağırarak sesleyenlerin çoğu aklı ermeyen kimselerdir. Eğer onlar Sen kendilerinin yanına çıkıncaya kadar bekleselerdi, elbette kendileri için daha iyi olurdu. Bununla beraber Allah Gafurdur; günahları çokça affeder, Rahimdir; merhameti boldur*". Mümin, karşı karşıya kaldığı meselelerde Allah'ın ve Elçisinin bir hükmünün bulunup-bulunmadığını araştırmak ve ona uymakla yükümlüdür. "***Seslerinizi Peygamberin sesinin üstüne yükseltmeyin***": Hz. Peygamber'in çağdaşlarının, onunla konuşurken seslerini ayarlamaları, ancak duyuracak kadar bir tonla konuşmaları istenmektedir. Hz. Peygamber'e **sadece adıyla hitap edilmemesi** de, ona

saygı demektir. Onun için yalın olarak “*Muhammed*” denilmez, “*Hz. Muhammed (sav)*” denir yahut Ondan ismi zikredilmeden, “*Allah’ın peygamberi*”, “*Allah’ın Resulü*”, “*Resul-i Ekrem*” vs. şeklinde bahsedilir. Yeri gelmişken belirtelim ki bizde Hz. Peygamber’e saygısızlık yapılmasın diye “Muhammed” ismi, “Mehmed”e çevrilerek kullanılmıştır. Hz. Peygamber’in h**adislerine saygı göstermek** de, Ona saygı göstermektir. Bu, Onun sözleri hem sükûnetle dinleme, hem de gereklerini uygulama tarzında olmalıdır. Cafer-i Sâdık, çok şakacı, çok gülümseyen birisiydi. Yanında Hz. Peygamber anıldığında yüzü sararırdı. Resûlullah’tan (sav) ancak abdestliyken bahsederdi. İbn Mes’ûd (ra), Resûlullah’tan (sav) bahsederken, telaşa kapılır ve alnından ter akardı. Resûlullahın (sav) kabri yanında sesi yükseltmek, hayatında olduğu gibi mekruhtur. Çünkü O, sağlığında da öldükten sonra da saygıdeğerdir. Hz. Ömer, Mescid-i Nebevî’de, iki kişinin yüksek sesle konuştuğunu duydu. Yanlarına gidip: “*Nerede olduğunuzu biliyor musunuz?*” dedi. Arkasından: “*Siz nerelisiniz?*” diye sordu. Onlar: “*Tâifliyiz*” dediler, Hz. Ömer: “*Medineli olsaydınız, size sopa atardım*” dedi. Onun yanında sesi yükseltme yasağı, öfkelenebileceği endişesindendi. O, öfkelenirse Yüce Allah da öfkelenir ve bilmeden onu öfkelendirenin ameli boşa gider. Her ne kadar Efendimiz (sav) bedenen aramızdan ayrılmış olsa bile Onun rûhaniyeti ve sünneti canlıdır. Rabbimiz buyurur ki: “وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ / *Hâlbuki sen onların aralarında bulunduğun müddetçe Allah onları azaba uğratmaz*” (Enfâl 8/33). Elmalılı’nın ifadesine göre bu âyetin tefsirinde, “*Sen içlerinden çıksan bile*” kaydı vardır (Elmalılı, IV/2398). O’nun ruhaniyetine saygı ve sünnetine değer verip kıymetli bilmek Hz. Peygamber’in bizzat kendisine değer vermek demektir. “***amelleriniz boşa gidiverir***”: Hz. Peygamber Allah katında öyle yüce bir mevkidedir ki Ona yapılan bir saygısızlık, küfür sayılıp bütün iyi işleri iptal ettirir. Nitekim Rabbimiz bir ayette şirkin amelleri boşa çıkaracağını haber vermiştir: “ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ / *İşte bu (Allah Teâlâ’nın, Hz. İbrahim, İshak, Yakub, Nûh, Dâvud, Süleyman, Eyyub, Yûsuf, Mûsâ, Hârûn, Zekeriya, Yahya, İsa, İlyas, İsmail, Elyasa, Yûnus ve Lût ile onların* babalarından, çocuklarından ve kardeşlerinden *insanlara üstün kılıp seçtiği ve doğru yola götürdüklerinin içinde bulundukları hidayet yolu, din yani İslam), Allah’ın hidayetidir ki, kullarından dilediğini buna iletip yöneltir. Eğer onlar da (siz Kureyş müşrikleri gibi) Allah’a ortak koşsalardı, yapmakta oldukları amelleri elbette boşa giderdi*” (En’âm 6/88). Zira Ona gösterilen saygısızlık, kendisini görevlendiren Allah’a döner. Elçiye yapılan muamele onu gönderene yapılmış sayılır. Hâlbuki başka birine yapılan saygısızlık hakkında böyle bir hüküm verilmemiştir. “***bağırarak sesleyenler***”: Hz. Peygamber’in çevresinde olan ashap, az çok onun hayat programını bilip, kendisini görme işini ona göre ayarlarlardı. Görüşmeyi gerektiren sebep varsa dışarıda bekler, seslenip kapı çalmazlardı. Fakat dışarıdan gelen bedevîler (çölde yaşayanlar göçebeler), gece-gündüz demeden, ne vakit gelmişlerse, onun eşlerinin odaları önünde dikilip dışarıdan çağırır, o da çıkınca konuşurlardı. Tabiatıyla bu durum onun programını altüst ederdi.

Allah Resulüne (sav) saygıda Sâbit b. Kays (ra) örneği: Allah Resulünü (sav) incitecek davranışlardan kaçınma ve hatta kendisinin yaptığını zannettiği bir saygısızlık yüzünden cehenneme gideceği düşüncesiyle kendini evine hapseden bir yiğit vardır: Sâbit b. Kays (ra). Sâbit b. Kays (ra) Hazrec kabilesinden, Allah Resûlü'nün hatibi olarak tanınan, gür sesli ve etkili hitabet özelliği olan, konuşmasıyla etrafındaki insanları etkileyen, hicretten evvel Müslüman olmuş bir sahabidir. İbn Hacer Askalanî’nin ifadesine göre o, Bedir’de bulunanlardan, Efendimiz’in (sav) cennetle müjdelediği sahabilerden biridir (İbn Hacer, *Tehzîbu’t-Tehzîb*, II/12; İbn Kesîr, *es-Sîretü’n-Nebeviyye*, III/673). Sâbit (ra), Efendimiz’in (sav) Medine’ye hicretlerinde bir süvari (atlı) grubuyla kendisini yolda karşılayarak beliğ (belagatli, fasih ve düzgün, açık) bir konuşma yapmış ve şöyle demişti: “*Ya Resulallah! Biz canlarımızı, çocuklarımız ve kadınlarımızı koruduğumuz gibi seni de koruyacağımıza söz veriyoruz. Buna karşılık ne var? Bize neyi vaat ediyorsunuz?*”. Efendimiz (sav) tek kelimeyle “*Cennet*” buyurdu. Orada bulunanlar memnuniyetle “*Kabul ettik Ya Resûlallah! Razıyız*” diye sevinçlerini bildirdiler. Hz. Sâbit, Peygamber Efendimiz’e sadakati çokça meşhur olan sahabilerden biriydi. Resûl-ü Ekrem, onun hakkında “*Ne güzel bir insan*” deyip onu övmüştür. Allah Resûlü’nün (sav), Sâbit b. Kays’ı (ra) cennetle müjdelediği olay şöyle olmuştur: Enes (ra) anlatıyor: Hucurât sûresinin, ‘ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ

لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ / *Ey İman edenler! Seslerinizi Peygamberin sesinden fazla yükseltmeyin. Birbirinizle yüksek sesle konuştuğunuz gibi Onunla da öylece konuşmayın yoksa siz farkında olmadan bütün emekleriniz hiçe iniverir*' (Hucurât 49/2) âyeti nazil olunca bunu işiten Sâbit b. Kays (ra) üzülerek evinde oturmuş, '*Amellerim boşa gitti, ben cehennemlik oldum*' diyerek kendisini eve hapsetmişti. Bir müddet ortalıkta görünmeyince Efendimiz (sav), Sa'd İbn Muâz'a (ra), '*Yâ Ebâ Âmir, Sâbit ne halde, rahatsız mı?*' diye sormuş, Sa'd (ra): '*O benim komşumdur, rahatsız olduğunu bilmiyorum*' diye cevap vermişti. Daha sonra da Sâbit'in (ra) yanına gidip Resûlullah'ın (sav) kendisini sorduğunu söylemişti. Bunun üzerine Sabit (ra), '*Resûlullah yanında en gür sesli konuşanlardan biri benim. Öyleyse amelim boşa gitti (inen âyeti duymadın mı?). Ben cehennemliğim*' diyerek üzüntüsünü belirtti. Durum Allah Resûlü'ne (sav) bildirince, Peygamber Efendimiz (sav), '*Hayır, aksine o cennetliklerdendir*' buyurdu (Buhârî, Tefsîr 49; Müslim, Îmân 52). Bu olaydan sonra Sâbit b. Kays (ra), Allah Resûlü'nün (sav) huzurunda bulunurken sesini O'nun sesinden fazla yükseltmedi. Bu hadisi nakleden Hz. Enes der ki: "*Bizler Hz. Sabit'i aramızda yürürken görür, onun cennetliklerden olduğunu bilir ve öyle kabul ederdik*".

İmam Mâlik'in Medine'de bineğe binmemesi ve yalınayak dolaşması: İmam Mâlik Peygamber şehridir deyip Medine'de hiç bir bineğe binmemiştir. Peygambere saygı olarak bunu da yeterli görmemiş, yalınayak dolaşmıştır. Dostları ve öğrencileri bunun nedenini sorunca şu cevabı vermiştir: "Allah elçisinin türbesini ve onun mübarek vücudunu barındıran bu şehrin toprağına hayvan derisiyle basamam, Allah'tan utanırım".

İmam Mâlik'in akrep sokmasına rağmen hadis dersini bölmemesi: İmam Mâlik bir gün hadis dersi verirken, yaklaşık bir kaç saatlik ders esnasında on defadan fazla akrep sokar fakat dersi bölmez, ses çıkarmaz. Sonunda halsiz düşüp bayılacağı anda talebeleri kendisini tutarlar ve "Neden bize haber vermediniz?" diye sorarlar. O, "Ben Resulullah'ın hadislerini kesmeyi göze alamadım" diye cevap verir.

Hz. Peygamber'e gösterilen tarihî saygı örnekleri:

1) Türk-İslâm devleti olan Gaznelîler Devleti Sultanlarından Gaznelî Mahmud (1030), Muhammed adındaki hizmetçisine her defasında çok sevdiği bu Muhammed adıyla hitap ettiği halde bir defasında ona babasının ismiyle hitap eder. Buna üzülen hizmetçi, neden çok sevdiği güzel ismiyle değil de babasının ismiyle çağırdığını sorunca Sultan'dan şu cevabı alır: "*Ben her defa abdestli bulunuyor, o yüce ismi abdestle söylüyordum. Bu defa abdestim yok! O mübarek ismi abdestsiz ağzıma almaktan utandım!*".

2) Cennetmekân Sultan II. Abdülhamit Han, Dünya Müslümanlarının Haremeyn'e (Müslümanlarca kutsal sayılan Mekke ve Medine şehirlerine) kolayca gidip gelmelerini temin için Hicaz Demiryolu Hattı'nı inşa ettirmiştir. Medine'ye kadar döşettiği demiryolu, Medine şehrinin sınırları içerisine girince, Peygamberimiz Efendimizin ve orada metfun diğer zevât-ı şerifin ruhlarının incinmemesi ve taciz edilmemesi için döşenen demir rayların altına keçe koydurmuş, bağlantı yerlerindeki çivilerin çakılması esnasında çivilerin başlarına lastik koydurmuş, çalışan ustalar da ağaç çekiç kullanmışlardır. Bu demiryolunun sünnet-i seniyyeye uygun olması için, Hz. Peygamber'in seferlerinde dinlendiği noktalara istasyon yapılmasını emretmiş, böylece demiryollarını bile bir muhabbet akışı içinde Medine'ye ulaştırmıştır.

3) Hiçbir Osmanlı Padişahı yoktur ki, Medine-i Münevvere postası geldiği zaman abdestini tazelemeden, oradan gelen kâğıtları öpüp gözüne sürmeden ve ayağa kalkmadan okuttursun.

4) **Yaman Dede'nin Peygamber sevgisi:** Yaman Dede, 1887'de dünyaya gelir. Kayseri'nin Talas ilçesinde Hıristiyan bir Türk ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Küçük yaştan itibaren İslam'a ilgi duyar. Gizli Müslüman olur. Hukuk fakültesini bitirir, uzun yıllar Farsça hocalığı yapar. 1942 yılında Müslüman olduğunu açıklar ve ismini Mehmet Abdülkadir Keçeoğlu diye tescil ettirir. Kızı ve eşi karşı çıkar. 40 yıl gizli gizli namaz kılar sahursuz iftarsız oruç açar. Ahmet Kahraman isimli öğrencisi anlatıyor: Yaman Dede 1959–1960 döneminde Farsça dersimize geliyordu. Bir gün dersler bitti, okuldan çıktık. Taksim'e doğru gidiyorum. Alman Sefareti (Elçiliği) civarında bir mescit var. İşte oradan yukarı doğru tek başıma gidiyorum. Bir baktım Yaman Dede, mescidin duvarına yaslanmış, son nefesini verir gibi bir hali var. Halsiz, mecalsiz, başı hafifçe sağ öne düşmüş, boynu bükülmüş, öyle duruyor. Hemen koşarak yanına gittim ve: "Hocam, hayırdır,

geçmiş olsun neyiniz var, hasta mısınız?' dedim. Baktım Hoca ağlıyor. "Hocam niçin ağlıyorsunuz, başınıza bir şey mi geldi?" dedim. Şöyle çok ince, çok tiz, çok gevrek, ipil ipil dökülen bir sesle: "Hayır yavrum hayır!" dedi. "Resulullah'ın aşk ve muhabbeti bende galebe çaldığı zaman kendimi kaybediyorum, ayakta duracak mecalim kalmıyor, ya bir yere dayanmam gerekiyor veya oturmam icap ediyor". Yaman Dede içindeki Peygamber aşkını şöyle ifade eder:

Gönül hûn (kan, hor ve zelil) oldu şevkinden boyandım yâ Rasulallah
Nasıl bilmem bu nirâna (nurlara, ateşlere) dayandım yâ Rasulallah
Ezel bezminde (ezel meclisinde, Allah'ın daha hiçbir şeyi yaratmadan önce ruhları yaratıp da onların toplandığı mecliste) bir dinmez figândım (çığlıktım, iniltiydim) yâ Rasulallah
Cemâlinle (yüz güzelliğinle) ferahnâk (sevinçli) et ki, yandım yâ Rasulallah
Yanan kalbe devasın Sen, bulunmaz bir şifâsın Sen
Bulunmaz bir sehâsın (cömertlik) Sen, dilersen rûnümâsın (yüzünü gösterensin) Sen
Habib-i Kibriyâsın Sen, Muhammed Mustafa'sın Sen,
Cemâlinle ferahnâk et ki, yandım yâ Rasulallah

VI. SALÂT Ü SELAM GETİRMEK

Hz. Peygamber anıldığında, kendisine salât getirilmesi Onun ümmeti üzerindeki haklarındandır. Yüce Allah buyurdu ki: " إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا / *Muhakkak ki Allah ve melekleri, peygambere salât ederler. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin ve tam bir içtenlikle selâm edin*" (Ahzâb 33/56). ***"Allah'ın salâtı":*** Nebisini rahmetine mazhar etmesi, Ondan hoşnut olması, Ona yardım etmesi, tebliğ ettiği İslâm dinini yayarak Onun şanını artırması, Onun işlerini bereketli kılması, ismini yüceltmesi, Ona ahiret mükâfatlarını vermesi ve getirilen salâtı kabul etmesidir. ***"Meleklerin salâtı":*** Hz. Peygamber'e en yüce makamları vermesi, dininin ve şeriatının gelişmesi ve Onu yüksek derecelere ulaştırması için Allah'a dua etmeleri, istiğfar etmeleri; Ona salât getiren müminlere Allah'ın rahmetini dilemeleridir. ***"Müminlerin salâtı";*** Hz. Peygamber'e saygı ve tazimde bulunmaları, Ona duada bulunmaları, Allah'tan tebliğ ettiği dinin güçlenmesini, şanının artmasını, Cennetteki Makam-ı Mahmud'u ve ümmetine şefaat etme hakkını Ona vermesini istemeleridir. ***"Müminlerin selamları":*** Selâm kelimesi, eksikliklerden ve her türlü musibetlerden korunmuş olmayı Allah'tan niyaz etme anlamını taşır. Hz. Peygamber'e güven verme, ona kendileri tarafından vaki olabilecek zarar, saygısızlık gibi olumsuz durumlardan teminat verme anlamına gelir. Hz. Peygamber'e selam vermek, kabr-i şerifini ziyaret ettiğinde O'na selam vermek, ayrıca zaman zaman ve özellikle ismi anıldığında manevî şahsiyetini selamlamaktır. Salât, selam manasını ihtiva ediyorsa da, selamda insanların Hz. Peygamber'e itaat etmeleri ve O'nun şeriatını yaşamalarını dilemek gibi özel manalar vardır. Namazların ikinci ve dördüncü rekatlarında okuduğumuz Tahiyyât duasında geçen, "*es-Selâmü aleyke eyyühe'n-nebiyyu ve rahmetullâhi ve berakâtüh (Ey Peygamber! Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun)*" cümlesi Hz. Peygamber'e selamdır. Bu duayı okuyan mümin, Allah'ın Resulü'ne selam vazifesini ifa etmiş olur. İbn Kesîr diyor ki: "*Yüce Allah kullarına Peygamber'inin yücelerin yücesindeki mevkiini haber veriyor ve onu kendisine yakın meleklerin yanında övdüğünü, meleklerin de onun için mağfiret dilediklerini bildiriyor. Sonra da bu süflî âlemdeki insanlara, Peygamber'ine salât ve selâm getirmelerini emrediyor ki ulvî ve süflî âlemin varlıkları ona övgüde ittifak edip birleşsinler*". Sadece salât veya selâmla yetinilmemeli, ikisini beraber getirilmelidir. Yani: Sadece "*Allah ona salât etsin*" veya "*Ona selâm olsun*" denilmemeli, "*Salât ve selâm onun üzerine olsun*" denilmelidir. Ashab-ı Kiram, Rasûlüllah'a (sav): "*Ya Rasulallah! Ahzab süresinin 'Şüphesiz Allah ve Melekleri Peygamber'e salât eder...' ifadeleri ile başlayan ayetinin manasını açıklar mısınız?*" diye sordular. Hz. Peygamber (sav) buyurdu ki: "*Bu sorduğunuz ilm-i meknûndur (insanlara açıklanmamış gizli bilgilerdendir). Eğer bu konuda Bana sormasaydınız, onu size açıklamazdım. Allah benim için iki melek vazifelendirdi. Bir müminin yanında anıldığımda bana salât getirirse bu iki melek (ona) 'Allah seni bağışlaşsın' diye dua ederler. Allah'ın (diğer) melekleri bu iki meleğin duasını pekiştirerek 'âmin' derler, Allah da (bu duayı kabul eder). Bir müminin yanında anıldığımda bana salât getirmezse bu iki melek 'Allah seni bağışlamasın' diyerek beddua ederler.*

(Diğer) melekler de bu iki meleğin beddualarına 'âmîn' derler. Allah da (bu bedduayı kabul eder)" (Kurtubî, *el-Câmi' li Ahkâmi'l-Kur'ân*, Beyrut 1985, XIV/233).

Müminlere, Hz. Peygamber'e salât getirmelerinin emredilmesinin anlamı: Ey Allah'ın Resulü vasıtasıyla doğru yola ulaşan Müminler! Onun gerçek değerini takdir etmeli ve size olan büyük nimetleri sebebiyle ona şükrân (şükür hissi, iyilik bilme, gönül borcu, minnettarlık) duymalısınız. Siz cahiliye karanlıklarında kaybolmuştunuz size bilgi ışığını ulaştırdı. Ahlâken çökmüştünüz sizi ahlâkın yüceliklerine ulaştırdı da bu gün çevrenizdekiler bu yüzden sizi kıskanıyor. Barbarlık ve vahşete dalmıştınız O sizi yüksek bir medeniyete (sosyal meselelerde, ilim, fen ve sanatta daha olgunlaşıp gelişmiş topluma) ulaştırdı. Kâfirler, size bu nimetleri verdi diye Ona düşman oldular yoksa şahsen O hiç birine zarar vermemiştir. Bu nedenle, Ona şükran ve minnetin (iyiliğe karşı duyulan şükür hissi) ifadesi olarak siz Onu, bu insanların düşmanlık ve kinlerine eşit veya Ondan daha ateşli bir şekilde yüceltmeli ve Ona saygı duymalısınız. Onların kötülük isteklerine karşılık siz daha içten bir şekilde Onun iyiliğini istemeli ve meleklerin gece gündüz Ona dua ettikleri gibi siz de dua etmelisiniz: "Ey Âlemlerin Rabbi! Senin Peygamberin nasıl bize sayısız nimet ve lütuflarda bulunmuşsa, sen de Ona sınırsız ve sonsuz rahmetini göster, onu bu dünyada en yüksek makamlara ulaştır ve ahirette de sana en yakın olma şerefini bahşet" (Mevdûdî, *Tefhîm*, IV/451). Salât u selam, Hz. Peygamber'in Allah Teâlâ tarafından getirdiği ne kadar ahkâm varsa hepsini kabul edip, devamlı surette Ona verilen biati yenileme manasına gelir.

Hz. Peygamber'e salât ü selam getirmenin emredilmesinin sebeb-i hikmeti: ***1)*** Peygamber Efendimize salât ve selam getirmek, bize Kur'an'ı tebliğ eden, dünya ve âhirette mutlu olmanın yollarını gösteren Peygamber Efendimize bir teşekkürdür. ***2)*** Salâvatla müminler Hz. Peygamber'e karşı görevlerini daha sık hatırlamakta, Onunla gönül rabıtasını kuvvetlendirmekte ve Ona olan sevgilerinin artmasına vesile olmaktadır. ***3)*** Hz. Peygamber'e salât ü selâm getirmek demek, Onun Allah Teâlâ katındaki derecesinin, itibarının artmasına dua etmek demektir. Ümmetin buna, özellikle uzun ve tehlikeli, meşakkatli ahiret hallerinde son derece ihtiyacı vardır. Resul-i Ekremin (sav) bu itibarı, ne kadar artarsa, bu imkânların kullanılması o derece fazlalaşacaktır. Her bir Müslüman'ın ondan istifadesi daha da artacaktır. Nitekim Peygamber Efendimiz buyurdu ki: "*Her Peygamberin kabul olunan bir duası vardır. Ben bu duamı ümmetine şefaat etme hakkını elde etmede kullanacağım*", "*Ümmetimin yarısından fazlası şefaatim ile Cennet'e girecektir*". Bundan dolayı O'na salât ve selam, bu hakkı elde etmesinde O'na manevî bir yardımdır ve aslında kendi nefsimiz için şefaat talebinde bulunmaktır. Demek ki Hz. Peygamber bizim salât ve selâmımıza muhtaç değildir. Aksine biz müminlerin O'na salât ve selam getirmeye muhtacız. Onun için ne kadar yapılsa yeridir.

Salât u selam getirmenin hükmü: Ayet-i kerimede açıkça emredildiği için Hz. Peygamber'e salât ü selam getirilmek farzdır. Ancak ayetteki ifade mutlak olduğundan, emredilen salât ü selamın yeri, miktarı ve hükmü gibi hususlarda ihtilaf edilmiştir. Bu konudaki görüşleri şöyle özetleyebiliriz: ***1)*** Salât ü selam getirmeye kudreti olanın, zamanla kayıtlı olmaksızın ömründe bir kere salât ü selam getirmesi farzdır. Namazda da olsa, namaz dışında da olsa bu farz yerine getirilmiş olur. Mâlikîler bu görüştedirler. Şâfiîlere göre ise salât ü selamın farz olanı, Allah'ın ve Resulü'nün emrettikleridir ki, o da namazda getirilen salât ü selamdır. **Namazdaki salât ü selam;** teşehüdde okunan Tahiyyât ile ardından getirilen salâvatta (Salli-Bârik dualarında) olmaktadır. Bu duaların okunmasının hükmü ile ilgili görüşler şöyledir: Hanefî mezhebine göre namazların ilk ve son oturuşlarda ***Tahiyyât***'ı okumak vacip, Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ise farzdır. Hanefî mezhebine göre farz, vacip ve müekked sünnet olan namazların son oturuşu ile gayr-i müekked sünnet ile nafile namazların iki rekât sonundaki her oturuşunda Tahiyyât'tan sonra Hz. Peygamber'e ve âline ***salât ü selâm (Salli-Bârik)*** okumak sünnettir. Malikî ve cumhura göre de namazda salavat okumak sünnettir. Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ise namazın sonunda Tahiyyât'ın akabinde Hz. Peygamber'e salât okumak ("Allâhümme salli alâ Muhammed" demek) farzdır, terk edilirse namaz bozulur. ***2)*** Sayı ile sınırlamaksızın çokça okunması fazdır. ***3)*** Hz. Peygamber'in ismi anıldıkça salât ü selam getirmek gerekir. Bu hususta birçok hadis rivayet edilmiştir. Mesela: "*Yanında ben anıldığım halde bana salâvat getirmeyenin yüzü yere sürülsün, hakarete uğrasın*" (Tirmizî, Deavât, 100; Müsned, II/254), "*Cimri olan yanında anıldığım halde*

bana salât u selam getirmeyendir" (Tirmizî, Deavât, 100; Müsned I/201), "*Yanında anıldığımda bana salât getirmeyen kimse, öldüğünde cehenneme girer ve onu Allah rahmetinden uzaklaştırır*" (Tirmizî; Hâkim). Onun için özellikle Hz. Peygamber'in ismi anıldığında ona salât ve selam getirmemek günahtır. Hz. Peygamber'in ismini her ilk duyuşta vacip, tekrarlarında ise müstehaptır. Bilginlerin çoğunluğuna göre ise, Hz. Peygamber'in adı her anıldığında salât getirilmesi gerekir. Nitekim hadis ilmiyle uğraşanlar, öğrenimleri sırasında Hz. Peygamber'in adı her anıldıkça, "Sallallahü aleyhi ve sellem" diyerek saygılarını göstermişlerdir (Zebîdî, *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercümesi ve Şerhi*, Trc. Kamil Miras, XI/164). ***4)*** Her duada vaciptir. ***5)*** Müstehaptır. Bu görüş Taberî'ye aittir.

Anadolu'da salavât getirilirken sağ el kalbin üzerine konularak Hz. Peygamber'e duyulan hasret bastırılmaya çalışılır. Bu âdetin başlaması şöyle olmuştur: Hz. Peygamber'in ismi anıldığında salavât getiren bazı Peygamber âşıkların kalpleri yerinden fırlar gibi olurmuş. Bundan dolayı onlar salavât getirirken kalplerinin üzerini bastırırlarmış.

A. Salât Gereken Belli Başlı Yerler

Hz. Peygamber'e salât getirilecek yerler çoktur. Bunların belli başlıları şöyledir:

1) Namazda teşehhüde: Hz. Peygamber, "*Teşehhüdde peygambere (sav) salât getirmeyen namazını iade etsin*" buyurmuştur. Onun için namazlardaki oturuşlarda içerisinde Hz. Peygamber'e ve âline (ev halkı ile Onun sünnetine uyanlara) salât ü selam bulunan **Tahiyyât** ile **Salli-Bârik** duaları okunmaktadır. Bu hususta mezheplerin görüşleri şöyledir: Hanefî mezhebine göre namazların ilk ve son oturuşlarda Tahiyyât'ı okumak vacip, Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ise Tahiyyât ve arkasından Hz. Peygamber'e salât okumak ("*Allâhümme salli alâ Muhammed*" demek) farzdır. Hanefî mezhebine göre farz, vacip ve müekked sünnet olan namazların son oturuşu ile gayr-i müekked sünnet ile nafile namazların iki rekât sonundaki her oturuşunda Tahiyyât'tan sonra Hz. Peygamber'e ve âline salât ü selâm okumak sünnettir. Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ise namazın sonunda Tahiyyât'ın akabinde Hz. Peygamber'e salât okumak ("*Allâhümme salli alâ Muhammed*" demek) farzdır.

2) Cenaze namazında, ikinci tekbirden sonra: Cenaze namazında birinci tekbirden sonra Fatiha okunur, ikinci tekbirden sonra Hz. Peygamber'e salât getirilir, üçüncü tekbirden sonra ölüye dua okunur, dördüncü tekbirden sonra ise selâm verilir.

3) Hutbelerde: Cuma, bayram hutbeleri ve yağmur duası gibi.

4) Ezandan sonra: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Müezzini duyunca, onun söylediğinin aynısını söyleyin, sonra bana salât getirsin. Çünkü kim bana salât getirirse, Allah da ona salât getirir…*" (Müsned). Bir adam, "*Ey Allah'ın Resulü! Müezzinler bizi geçiyorlar*" dedi. Rasûlullah (sav) şöyle cevap verdi: "*Sen de onların dediği gibi, de, ezanı bitirince (bana salât et, sonra) iste ki sana verilsin*" (Ebû Dâvûd). Ebu Hureyre'nin (ra) rivayet ettiğine göre Allah'ın Rasûlü (sav) buyurdu ki: "*Bana salât getirdiğiniz zaman benim için Allah'tan Vesîle'yi isteyiniz*". Sahabiler, "*Ya Resulallah! Vesîle nedir?*" diye sordular. Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Vesîle, Cennet'in en yüksek derecesidir. Oraya ancak bir kişi yükselecektir. O kişinin de ben olacağını ümit ediyorum*" (Müsned, II/265). Peygamberimiz (sav) için Vesîle'yi istemek O'nun şefaatine ermemize vesiledir. Nitekim ezan okunduğu zaman ezandan sonra kendisine salât getirip Vesile'yi isteyene Allah'ın izni ile şefaat edeceğini peygamberimiz müjdelemektedir (Ezan duasında "*…êti seyyidenâ Muhammedenil vesîlete (Efendimiz Muhammed'e Vesîle'yi ver)…*" ifadesi geçmektedir).

5) Hz. Peygamber anılınca: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Yanında anıldığımda bana salât getirmeyen kimsenin burnu yere sürtülsün, hakarete uğrasın*" (Tirmizî, Deavât, 100; Müsned, II/254; Tâc, V/145), "*Cimri, yanında anıldığımda bana salât u selam getirmeyendir*" Tirmizî, Deavât, 100; Müsned I/201), "*Birisinin yanında anılıp da onun bana salât getirmemesi kabalıktır*" (Abdurrezzâk, *Musannef*), "*Şakî (bedbaht, yani ahirette kötü durumda olan), yanında anıldığımda bana salât getirmeyen kuldur*" (Tabâranî, *Mu'cem*), "*Yanında anıldığımda bana salât getirmeyen kimse, öldüğünde cehenneme girer ve onu Allah rahmetinden uzaklaştırır*" (Tirmizî; Hâkim).

6) Cuma günü ve gecesi: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Günlerinizin en faziletlisi Cuma günüdür. Âdem o gün yaratıldı. Ruhu da o gün alındı. Nefâ (Sûr'a üfürülme) o gün olacak. O günde*

bana çok salâvat getirin. Zira sizin salât ve selamlarınız (melekler vasıtasıyla) bana arz olunur". Âshab-ı Kiram sordu: "*Ey Allah'ın Resulü! Senin vücudun çürümüş haldeyken bizim salâtımız sana nasıl sunulur?*". Rasûl-i Ekrem (sav) Efendimiz: "*Allah Teâlâ yere Peygamberlerin cesetlerini yemeyi yasaklamıştır*" cevabını verdi (Ebû Dâvûd, Salât, 201, Vitr, 26; Nesâî, Cuma, 5; İbn Mâce, İkâme, 79, Cenâiz, 65; Darimî, Salât, 306; Müsned, IV/8). Salatlarımızın Hz. Peygamber'e sunulduğuna dair başka rivayetler de vardır: "*Allah'ın yeryüzünde seyahat eden melekleri vardır, onlar ümmetimden bana selâm tebliğ ederler*" (Ahmed; Nesâî), "*Salâtınız bana arz edilir*" (Ebû Dâvûd), "*Şüphesiz ki, benim üzerime salavât getiren kimsenin selamını almak için Allah bana ruhumu iade eder*" (Ebû Dâvûd, Menâsik, 96).

7) Camiye girerken ve çıkarken: Fâtıma (r. anhâ) anlatıyor: Rasûlullah (sav) camiye girerken Muhammed'e salât ve selâm getirir ve: "*Rabbim! Günahlarımı bağışla ve bana lütuf kapılarını aç*" derdi. Çıkarken de aynı duayı yapardı (Tirmizî).

8) Duadan önce ve sonra: Rasûlullah (sav), duasında Allah'a senâda (Cenab-ı Hakk'a hamd ve O'nu isimleriyle methetmede) bulunmayan ve kendisine salât getirmeyen birisini duydu. Rasûlullah (sav), "*Bu kişi acele etti*" dedikten sonra onu çağırdı ve şöyle buyurdu: "*Sizden birisi namaz kılınca, Allah'a hamd ve senâya başlasın, sonra Peygamber'e salât getirsin, daha sonra da dilediği sayıda dua etsin*" (Hâkim vb). Yine Hz. Peygamber, "*Bana yapılan iki salât arasındaki dua, geri çevrilmez*" buyurmuştur. Rasûlullah (sav), namaz kılan, Allah'a hamd eden, senâda bulunan ve Peygamber'e (sav) selât getiren birisini duyunca: "*Dua et ki icabet edilsin. İste ki, sana verilsin*" buyurmuştur. Onun için duaya, Allah'a hamd ü senâ (övgü) ve Hz. Peygamber'e salât ü selam ile başlanmalı, dua edildikten sonra Hz. Peygamber'e salât ü selam ile bitirilmelidir.

B. Salât Getirmenin Fazileti ve Faydası

Peygamberimize salât getirmenin fazileti ve faydaları pek çoktur. Bunların belli başlıları şöyledir:

1) Yüce Allah'ın Ahzâb 33/56'deki emri yerine getirilmiş olur.

2) Kıyamette Hz. Peygamber'e yakın olunur ve şefaatine nail olunur: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Kıyamet gününde bana halkın en yakın olanları ve şefaatime hak kazananları, bana en çok salâvât getirenleridir*" (Tirmizî, Vitir, 21).

3) Allah ve meleklerin salât getirir: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Kim bana bir defa salât getirirse, Allah ona on defa salât getirir (rahmetine mazhar eder, şanını yüceltir, mağfiret eder)*" (Müslim, Salât, 70; Ebû Dâvûd; Tirmizî; Nesâî; Tâc, V/145), "*Bir Müslüman yoktur ki bana salât getirsin de melekler ona o süre içinde salât getirmesin (dua etmesin, şanın yüceltmesin). Öyleyse her kişi bunu söylesin ve çoğaltsın*" (İbn Mâce).

4) Derece yükselir, sevap yazılır ve günah silinir: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Ümmetimden kim kalpten, içtenlikle bana salât getirirse, Allah ona on salât getirir, onun derecesini on kat artırır. Onun için on sevap yazar ve on günahını siler*" (Nesâî), Birisi Hz. Peygamber'e, "*Bütün salâtımı (duamı) sana ayırayım mı?*" diye sordu. Rasûlullah (sav), "*O zaman, Allah da senin bütün günahını affeder*" (Sahîh) diye cevap verdi.

5) Allah, sıkıntı ve üzüntüyü giderir: Bir sahabi Hz. Peygamber'e: "*Devamlı sana salât getirmeme ne dersin?*" dedi. Hz. Peygamber şöyle cevap verdi: "*O zaman Allah senin dünya ve ahiret sıkıntılarını giderir*" (Müsned).

6) Meclisin iyi olması ve kıyamet gününde, o mecliste oturanların üzerinde bir hasret ve üzüntü olmamasına sebep olur: Hz. Peygamber buyurdu ki: "*Bir grup bir mecliste oturup da Allah'ı anmadan ve bana da salât getirmeden dağılırsa, (işledikleri hata ve kaçırdıkları faziletten dolayı) kıyamet günü onların üzerine bir hasret ve üzüntü çöker. Allah dilerse onlara azap eder, dilerse bağışlar*" (Tirmizî).

7) Hz. Peygamber'in bedduasından, kınamasından ve cehennemden kurtulmaya sebep olur: Hz. Peygamber buyurduk ki: "*Yanında anıldığımda bana salât getirmeyenin burnu yere sürtülsün, hakarete uğrasın*" (Tirmizî, Deavât, 100; Müsned, II/254; Tâc, V/145), "*Şakî (bedbaht, yani ahirette kötü durumda olan), yanında anıldığımda bana salât getirmeyen kuldur*" (Tabâranî,

Mu'cem), "*Birisinin yanında anılıp da onun bana salât getirmemesi kabalıktır*" (Abdurrezzâk, *Musannef*), "*Kim bana salât getirmeyi unutursa, ona cennetin yolu unutturulur*" (İbn Mâce).

8) Ölümünden önce kula, cennetin müjdelenmesine sebep olur.

9) Salât getiren için tezkiye (**temize çıkarma**) ve manevî temizlik olur.

10) Kıyamet günündeki korkulardan kurtulmaya sebep olur.

11) Sıratta kulun nurunun artmasına sebep olur.

13) Hz. Peygamber'i sevmeye sebep olur.

14) Hz. Peygamber'in sevmesine sebep olur.

15) Hidayete ve kalbinin dirilmesine (**gaflet ve dalaletten kurtulmasına**) sebep olur.

16) Yoksulluğu sebebiyle sadaka veremeyen kimse için sadaka yerine geçer.

17) Yoksulluğun gitmesine sebep olur.

18) Berekete sebep olur.

19) Unutulanı hatırlamaya sebep olur.

C. Salât ü Selâm Nasıl Getirilir?

Hz. Peygamber'e salât ü selam getirmenin birçok şekli vardır. Âlimlerimiz yazmış oldukları kitaplarda/kitapçıklarda bu husustaki rivayetleri toplamışlardır. Günümüzde bu eserleri kolayca temin etmek mümkündür. Hz. Peygamber'e salât getirmeyle ilgili rivayetlerden birisi şöyledir: İbn Ebî Leylâ şöyle demiştir: Ka'b b. Ucre (ra) ile bir defasında karşılaştım, bana şöyle dedi: Sana Peygamber'den (sav) işittiğim bir hediye vereyim mi? Peygamber (sav) bizim yanımıza çıktı. Biz O'na: "*Ya Rasulallah! Bizler Sana nasıl selam okuyacağımızı öğrendik. Fakat Sana nasıl salât okuyacağız?*" dedik. Rasûlüllah (sav) bize buyurdu ki: "*Şöyle deyin: Allâhümme sallî alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin. Kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrahîme inneke Hamîdun Mecîdun. Allâhümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin. Kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrahîme inneke Hamîdun Mecîdun*" (Buhârî, Enbiyâ,10; Daavât, 31, 32; Müslim, Salât, 65, 66, 69).

En çok kullanılan salât ü selam şekli; "Sallallâhu aleyhi ve selem" ve "Aleyhi's-salâtü ve's-selâm"dır. Ayrıca Salât-ı Münciyye[18], Salât-ı Tefrîciyye/Salât-ı Nâriyye[19] ve Salât-ı Ümmiyye[20] de sıkça okunmaktadır.

SONUÇ

Ne yaparsak yapalım peygamber efendimizin hakkını ödememiz mümkün değildir. Ancak elimizden geldiğince gayret ve çaba göstermemiz gerekir. Mehmet Âkif Ersoy, "***Bir Gece (Medyundur O Masuma Bütün Bir Beşeriyet)***" adlı şiirinde ne güzel söylemiştir:

"Ondört asır evvel, yine böyle bir geceydi, Kumdan, ayın ondördü, bir öksüz çıkıverdi!

Lakin, o ne hüsrandı ki: Hissetmedi gözler; Kaç bin senedir, halbuki, bekleşmedeler di!

Nereden görecekler? Göremezlerdi tabiî; Bir kere, zuhur ettiği çöl en sapa yerdi,

Bir kerede (defada), mamure-i dünya, o zamanlar, Buhranlar içindeydi, bu günden de beterdi.

Sırtlanları geçmişti beşer, yırtıcılıkta; Dişsiz mi bir insan, onu kardeşleri yerdi!

Fevzâ (kargaşa, anarşi) bütün afakını (ufuklarını) sarmıştı zeminin, Salgındı, bugün Şark'ı yıkan, tefrika derdi.

Derken, büyümüş kırkına gelmişti ki öksüz, Başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi!

---

[18] **Salât-ı Münciyye**: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلاَةً تُنْجِينَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ وَتَقْضِى لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهَا [عِنْدَكَ] اَعْلَى الدَّرَجَاتِ وَتُبَلِّغُنَا بِهَا اَقْصَى الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِى الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلِ, نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرِ, غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرِ.

[19] **Salât-ı Tefrîciyye**: اَللّٰهُمَّ صَلِّ صَلَاةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًّا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي تَنْحَلُّ بِهِ الْعُقَدُ. وَتَنْفَرِجُ بِهِ الْكُرَبُ. وَتُقْضَى بِهِ الْحَوَائِجُ. وَتُنَالُ بِهِ الرَّغَائِبُ. وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ. وَيُسْتَسْقَى الْغَمَامُ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ. وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ فِي كُلِّ لَمْحَةٍ وَنَفَسٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَ.

[20] **Salât-ı Ümmiyye**: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدِ نِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Bir nefhada (esme, esinti, üfürükte) insanlığı kurtardı o masum (günahsız, suçsuz; temiz, saf; küçük çocuk), Bir hamlede kayserleri (eski Roma ve Bizans imparatorlarını), kisraları (eski İran padişahlarını) serdi!

Aczin ki; ezilmekti bütün hakkı, dirildi; Zulmün ki, zeval aklına gelmezdi, geberdi!

Âlemlere rahmetti, evet, şer'î mübini, Şehbalini (kanadını) adl isteyenin yurduna gerdi (şehbal/şahbal: Kuşkanadının en uzun tüyü).

Dünya neye sahipse, O'nun vergisidir hep; Medyun (borçlu) Ona cemiyyeti, medyun Ona ferdi.

Medyundur o masuma bütün bir beşeriyet, Ya Rab, bizi mahşerde bu ikrar ile haşret" (Mehmet Âkif Ersoy, *Safâhat*, İstanbul 1975, 499).

Hz. Peygamber'e olan sevgimizi, bağlılığımızı ve Onun izini ne kadar takip ettiğimizi test etmek istersek, İbrahim Sadri'nin seslendirmiş olduğu, "***Bir gün Peygamberimiz Ziyaretinize Gelse***" adlı şu yazıyı okuyup düşünmemiz çok yararlı olacaktır:

"Eğer bir gün Peygamber Efendimiz (sav) ziyaretinize gelse, yalnızca birkaç günlüğüne çalsa kapınızı, merak ediyorum neler yapacağınızı...

Biliyorum ama böylesine şerefli bir konuğa en güzel odanızı açacağınızı, Ona sunacağınız yemeklerin en iyisi olacağını ve inandırmaya çalışacağınızı, Onu evinizde görüyor olmaktan mutluluk duyacağınıza; gerçekten evinizde ona hizmet etmekten alacağınız hazzı.

Fakat söyleyin bana, Efendimizi evinize doğru gelirken gördüğünüzde, O'nu hemen kapıda mı karşılayacaksınız? Yoksa Onu içeri almadan önce, aceleyle, bazı dergileri, gazeteleri çarçabuk saklayıp yerine Kur'ân'ı mı koyacaksınız?

Peki, hala Amerikan filmlerini seyredecek misiniz televizyonda? Yoksa kapatmaya mı koşacaksınız aceleyle O size kızmadan önce?

Kim bilir? Belki de ağzınızdan hiç çıkmasını mı dilerdiniz, hatırlayamadığınız en son çirkin kelimeyi...

Peki ya dünyalık müziğinizi, kasetlerinizi de saklayacak mısınız? Ve bunun yerine ortalığa, kitaplığınızın raflarında tozlanmış, Hadis kitapları mı çıkaracaksınız? Hemence içeriye girmesine izin verecek misiniz? Yoksa telaşla ne yapayım diyerek, sağa sola mı koşturacaksınız?

Merak ediyorum: Eğer peygamber efendimiz, birkaç günlüğüne sizinle birlikte yaşasa, yapmaya devam edecek misiniz, her zaman yaptığınız şeyleri? Ailenizdeki sohbetler eski halini koruyacak mı? Her yemekten sonra sofra duası etmeyi, yine zor mu bulacaksınız? Hiç yüzünüzü asmadan, oflayıp puflamadan, her vakit namazını kılacak mısınız? Ya sabah namazı için sıcacık yatağınızdan, erkenden fırlayacak mısınız? Peki ya yine mırıldanacak mısınız, her zaman söylediğiniz şarkıları? Ve okuyacak mısınız, her zaman okuduğunuz kitapları? Peki, bilmesine izin verecek misiniz aklınızın ve ruhunuzun beslediği şeyleri? Yoksa hiç bilmemesini mi isterdiniz? Şöyle diyelim ya da: Gideceğiniz her yere de götürebilecek misiniz peygamberi de? Yoksa bir kaç günlüğüne değişecek mi planlarınız? Tanıştırmaktan onur duyacak mısınız en yakın arkadaşınızı onunla? Yoksa hiç karşılaşmamalarını mı umardınız, Peygamber efendimizin (sav) ziyareti bitene dek birbirleriyle?

Şimdi söyleyin açık yüreklilikle, Onun kalmasını ister misiniz sizinle? Sonsuza dek, hep birlikte... Yoksa rahat bir nefes mi alacaksınız, ziyareti bitip gittiğinde?".